

Marts 2023

Rapport

Ansvarlighed

2022

Akademiker
Pension

Indhold

Forord	1	ANSVARLIG DRIFT	54
Højdepunkter 2022	2	Energioptimering og CO ₂	55
Læsevejledning	11	Kantine	57
Væsentlighedsvurdering	12	Medarbejdertrivsel	59
Dilemmaer & udfordringer	14	Kønsdiversitet	60
Ledelse & styring (Governance)	17		
INVESTERINGER	19	DATA & RAPPORTERINGS-RAMMER	63
Prioritering 2022	20	Fordeling af investeringer	64
Klima	21	Aktivt ejerskab i tal	66
Miljø & biodiversitet	21	Eksklusion af selskaber	72
Menneske- & arbejdstagerrettigheder	38	Eksklusion af stater	75
Konfliktramte områder	40	FSR's ESG-hoved og nøgletal	77
God selskabsledelse	44	Regnskabsprincipper	79
Diversitet	46	UN Global Compact	82
Ansvarlig skat	48	TCFD & klimarisici	83
Anti-korruption	49	Forsikring & Pensions klimarapportering	84
ESG-integration	52	EU's Disclosure-forordning (SFDR)	86
	53	Lovpligtig politik for aktivt ejerskab	87

Vi presser på for øget grøn omstilling og ansvarlighed

2022 har været et helt særligt og svært år på de finansielle markeder på grund af Ruslands krig i Ukraine, høj inflation, stigende renter og faldende børskurser. Det er også grunden til, at årsafkastet i AkademikerPension landede på minus 11,6 procent. Helt usædvanligt var både investeringer i aktier og obligationer hårdt ramt på samme tid – faktisk er det ikke set lignende i over 100 år. Set i det lys er det værd at huske på, at en god pensionsopsparing bliver bygget op over mange år, og at det gennemsnitlige årlige afkast siden 2009 er 7,6 procent.

Vi tænker klima ind i hele porteføljen

I AkademikerPension tror vi på, at afkast og ansvarlighed går hånd i hånd og understøtter hinanden. Det gælder ikke mindst i forhold til håndteringen af klimarisici. De tre vigtigste greb i vores tilgang til klimaansvarlighed er: Vi investerer i grønne selskaber, vi frasælger sorte selskaber, og vi presser på gennem dialog, stemmeafgivelse og offentlig kritik for at få selskaber og regeringer til at omstille sig hurtigere. Og det er tvingende nødvendigt. 2022 har været endnu et år fyldt med triste klimarekorder, dramatiske vejrforhold og verdensrekord i udledning af CO₂. Men også et år, hvor det stod klart, at det er i vores egen sikkerhedspolitiske interesse at drive den grønne omstilling frem.

I 2022 nåede vi vores eget CO₂-reduktionsmål for investeringerne to år før tid, så vi har et godt greb om de langsgtede klimarisici i porteføljen. Vi har siden 2019 reduceret udledningerne fra hovedparten af vores investeringer med 47 procent på vores vej mod at blive netto-klimaneutral senest i 2050 i tråd med Paris-aftalens mål.

Menneske- og arbejdstagerrettigheder i fokus

I 2022 har vi igen styrket indsatsen for at fremme respekt for menneske- og arbejdstagerrettigheder. I år er vi gået til stålet over for store selskaber som Amazon og Facebook, der ikke løfter deres ansvar, som de burde. Vi har stemt for en række vidtgående aktionærforslag på selskabernes generalforsamlinger og har også kritiseret dem offentligt. De afviser desværre vores bekymringer, så vi fortsætter presset på dem i 2023. Med invasionen af Ukraine ekskluderede vi Rusland, og der står nu 31 stater på vores eksklusionsliste.

Vi har en global stemme

Det er vigtigt, at vi presser på for øget grøn omstilling i virksomheder, der er på gal kurs. I 2022 har vi for eksempel markeret os på den internationale bane ved at lægge pres på bilproducenter som Toyota og Volkswagen. Toyota beskyldes af mange for at modarbejde den grønne omstilling, og de afviste et klima-aktionærforslag, som vi indsendte til selskabets generalforsamling i 2022. Senere anlagde vi sammen med andre en principiel retssag mod Volkswagen for at knægte vores aktionærrättigheder. Dette er markante skridt i en traditionelt meget høflig finansverden, men tiden er kommet til at tage handskerne af. Det batter med andre ord at være medlem i AkademikerPension sammen med 150.000 andre. Med en fælles formue på 130 milliarder kroner har vi musklerne til at skabe positive forandringer.

Stort fossilt frasalg er nu i mål

Det var også i 2022, vi kom i mål med vores omfattende fossile frasalg. I AkademikerPension tror vi på, at selskaber med et fossilt fokus på sigt er risikable investeringer, hvis de ikke omstiller sig ganske hurtigt. Derfor har vi siden 2018 gennemført et omfattende frasalg af selskaber, der udvinder olie, kul, tjæresand og gas eller er storforbrugere af det. Isoleret set kostede det lidt på afkastet ikke at være i olieaktierne i 2022, men dog ikke mere end, at det kan rummes i de foregående års gevinst på området. Under alle omstændigheder er dette en langsigtet strategisk beslutning, som det passer sig for en pensionskasse. Derfor er jeg stolt over, at vi har været frontløber på denne dagsorden.

Jeg håber, at denne rapport giver dig et godt indblik i vores arbejde med samfundsansvar i 2022.

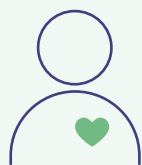
Janne Gleerup

Bestyrelsesforkvinde

2022 tal & fakta

Medlemmer

Antal medlemmer

158.735

Gennemsnitlig optagelsesalder

30 år

Gennemsnitlig indbetaling til pension

7.015 kr.

Kvinder

Mænd

55 %

45 %

Gennemsnitlig pensionsalder

67 år

Gennemsnitlig opsparing ved pensionering

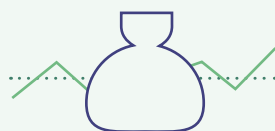
3.821.755 kr.

Afkast

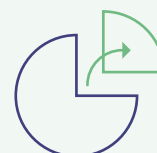
Årsafkast 2022

-11,6 %

Gennemsnitligt årligt afkast 2009-2022

7,6 %

Afkasteffekt af fossilt frasalg siden 2018

-0,01 %

Mål og status

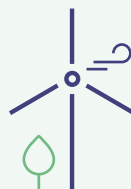

CO₂-reduktionsmål for investeringer 2025 ift. 2019: minus 26,8%

Reduktion siden 2019

-47 %

*se side 8

Klimavenlige investeringer skal i 2030 udgøre 22,5 %

I 2022 udgør klimavenlige investeringer

7,5 %

Mål for vores investeringer 1,5 grader

I 2022 er temperaturen på aktierne i porteføljen

2,1 grader

Invasion betød eksklusion

Ruslands krig i Ukraine resulterede i, at vi den 24. februar 2022 ekskluderede Rusland fra vores investeringsunivers.

Hvis vi skal kigge på den udløsende faktor med hovedansvaret for årets negative afkast, energikrisen og den stigende inflation, må vi vende blikket mod Rusland. Da landet den 24. februar 2022 valgte at invadere Ukraine, sendte det ikke blot chokbølger gennem verdenssamfundet. Det sendte også verdensøkonomien ud i et stormvejr, der ikke er set siden finanskrisen i 2008. I AkademikerPension reagerede vi prompte på invasionen ved straks at ekskludere Rusland.

"Invasionen er en klar og utvetydig overtrædelse af internationale love og regler og af vores politik for ansvarlige investeringer med store menneskeretlige konsekvenser for millioner af mennesker. Derfor var der ingen anden udvej end at ekskludere Rusland", siger vores direktør, Jens Munch Holst.

Farvel til russiske statsobligationer

Eksklusionen betød, at vi frasolgte russiske statsobligationer samt investeringer i statskontrollerede russiske selskaber og dermed de facto alle vores investeringer i Rusland. I alt drejede det sig om investeringer for 304 millioner kroner, som vi frasolgte. På det tidspunkt svarede det til 0,2 procent af vores samlede portefølje.

"Ansvarlighed er en grundsten i vores investeringspolitik, og vi ønsker ganske enkelt ikke at investere i stater, som står bag grove brud på menneskerettighederne eller på internationale love og regler. Over for det står hensynet til risikospredningen, så vi sikrer vores medlemmer en god pensionsopsparing. Men vores medlemmer kan være trygge ved, at vi fortsat kan sprede vores investeringer på trods af eksklusionen af Rusland", siger Jens Munch Holst.

Ny målemetode giver færre eksklusioner

Med eksklusionen blev Rusland stat nummer 44 på vores eksklusionsliste. Siden har vi nedbragt antallet af eksklusioner til 31. Det har vi gjort af to grunde.

Med eksklusionen af Rusland i februar 2022 og den efterfølgende implementering af bestyrelsens beslutning om at frasælge fossile obligationer, som også fylder meget i det internationale obligationsmarked, kom den samlede mængde af eksklusioner i obligationsmarkedet over vores maksimale grænse. Denne grænse er defineret af bestyrelsen i vores Politik for ansvarlige investeringer og er sat for at sikre en god og betryggende risikospredning. Bahrain, Pakistan, Irak og Usbekistan blev af den grund inkluderet igen i 2022 for at komme under grænsen.

Hertil kommer, at vi har evalueret og videreudviklet vores proces for vurdering af stater. I 2022 har vi styrket processen yderligere ved i højere grad at sikre, at udviklingslande ikke dømmes uhensigtsmæssigt hårdt, og vi er desuden begyndt at inddrage staternes håndtering af den globale klimakrise. Det har ført til inklusion af lande som Zimbabwe, Djibouti, Haiti, Guinea-Bissau, Congo, Swaziland med flere.

Dilemmafyldte eksklusioner

Eksklusion af lande er fyldt med dilemmaer.

"Hver gang, vi ekskluderer et land, står der et, som er næsten lige så slemt, ved siden af. Skal vi så også ekskludere det land? For lige ved siden af det står der et tredje land, som er næsten lige så slemt. Og samtidig vil vi gerne være til stede, så vores kapital over tid kan være med til at støtte den økonomiske udvikling i disse lande, som i flere tilfælde er meget fattige", siger Jens Munch Holst.

Læs mere på akademikerpension.dk/eksklusion

Invasjonen er en klar og utvetydig overtrædelse af internationale love og regler og af vores politik for ansvarlige investeringer med store menneskeretlige konsekvenser for millioner af mennesker. Derfor var der ingen anden udvej end at ekskludere Rusland.

Jens Munch Holst,
Direktør

31 lande er nu på vores eksklusionsliste

Afghanistan

Azerbajjan

Algeriet

Cameroun

Belarus

Chad

Cuba

Den Centralafrikanske Republik

Den Demokratiske Republik Congo

Eritrea

Etiopien

Iran

Kina

Kirgisistan

Laos

Libyen

Mali

Myanmar

Nordkorea

Rusland

Rwanda

Saudi Arabien

Somalia

Sudan

Sydsudan

Syrien

Tajikistan

Turkmenistan

Venezuela

Yemen

Ækvatorialguinea

I 2022 frasolgte vi fossile erhvervsobligationer for 2,5 milliarder, og siden 2018 har vi samlet frasolgt fossile aktier og obligationer for 3,7 milliarder kroner. Andelen af grønne investeringer udgør nu 10 milliarder kroner.

Den grønne omstilling er i fuld gang og får formentlig kun endnu mere fart på de kommende år. I Akademiker-Pension tror vi på, at selskaber med et fossilt fokus på sigt er risikable investeringer. Derfor iværksatte vi i 2018 et omfattende frasalg af aktier i fossile selskaber, der udvinder olie, kul, tjæresand og gas, og som ikke er i gang med at omstille sig. Siden opstod der et ønske både fra medlemmer, men også internt om også at frasælge vores olie- og gasobligationer.

”Vi kan se en tendens til, at fossile obligationer ligesom fossile aktier nu også bliver prissat med øje for de fossile risici, og at mange investorer af den årsag ikke ønsker at investere i dem. Dette kan give afkastmæssig modvind til disse obligationer flere år frem”, siger vores investeringsdirektør, Anders Schelde.

Efter en grundig analyse igangsatte vi i 2022 derfor et frasalg af fossile erhvervsobligationer for over to milliarder kroner. Et frasalg der endeligt blev afsluttet ved udgangen af 2022.

Ud med fossile forsyningsselskaber

Samtidig blev 2022 også året, hvor vi effektuerede beslutningen om at frasælge og ekskludere flere end 200 forsyningsselskaber. Det drejer sig mere specifikt om forsyningsselskaber, hvor mere end 25 procent af deres energimiks stammer fra kul.

”Paris-aftalens mål kræver en hurtig udfasning af kul. Og derfor mener vi, at selskaber, der er storforbrugere af kul, udgør en afkastmæssig risiko for os som langsigtet investor. Samtidig kan en eksklusion fra os og andre investorer bidrage til at presse selskaberne til at begynde at leve op til målene i Paris-aftalen. Derfor er det også det ansvarlige at gøre”, siger Anders Schelde.

Stort
fossilt frasalg
afsluttet

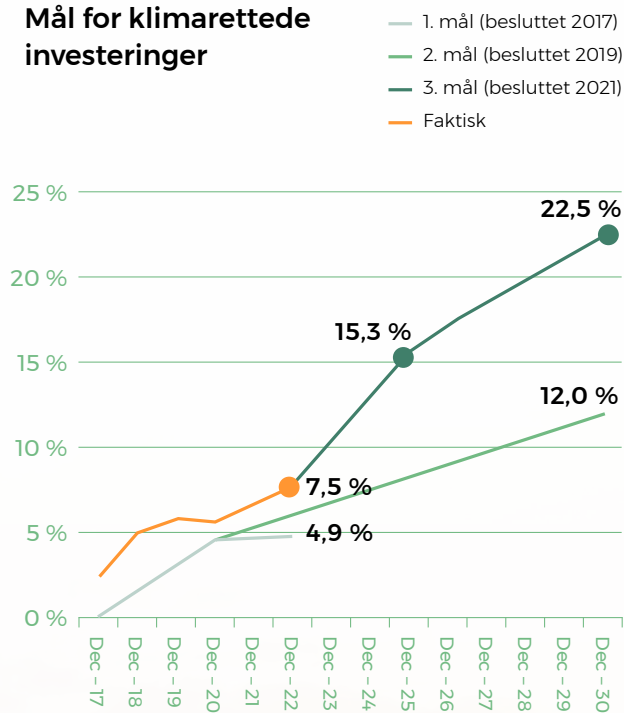

Over 300 selskaber blev frikendt, herunder Ørsted, mens seks selskaber, der ellers overstiger 25 procents-kravet, har fået lidt mere tid. Det er sket, fordi der er tegn på, at disse selskaber er i færd med at omstille deres forretning, så den er kompatibel med Paris-aftalen, hvorfor de har fået lidt mere tid til at demonstrere fremskridt.

Grønne investeringer vinder frem

Frasalget er en del af AkademikerPensions strategi om at investere i tråd med Paris-aftalens mål, hvor vi både fravælger det sorte og tilvælger det grønne. I 2021 hævede vi således vores klimamål til næsten det dobbelte, så 22,5 procent af vores investeringer i 2030 skal være grønne og klimavenlige. Det tidligere mål hed mindst 12,5 procent. Vi har også sat som mål, at porteføljens CO₂-udledninger skal i nul i 2050 med et delmål om 27 procents CO₂-reduktion på aktier, virksomhedsobligationer og egne ejendomme i 2025. Læs mere om status på den målsætning på næste side.

Mål for klimarettede investeringer

”

Vi kan se en tendens til, at fossile obligationer ligesom fossile aktier nu også bliver prissat med øje for de fossile risici, og at mange investorer af den årsag ikke ønsker at investere i dem. Dette kan give afkastmæssig modvind til disse obligationer flere år frem.

Anders Schelde,
Investeringsdirektør

CO₂-mål nået før tid

Siden 2019 har vi reduceret udledningerne fra vores portefølje med 47 procent.

I 2020 satte AkademikerPension et ambitiøst CO₂-reduktionsmål for aktier og virksomhedsobligationer (scope 1+2) på minus 26,3 procent i 2025 sammenlignet med udledningerne i 2019. Sidenhen blev direkte ejede ejendomme tilføjet til målsætningen.

Men allerede nu er målsætningen nået, da reduktionen på scope 1+2 i perioden 2019-2022 er på 47 procent.

Reduktionen er langt overvejende sket via vores fossile frasalg og desværre i langt mindre grad, fordi de underliggende selskaber selv har nedbragt deres CO₂-udslip. Så selvom det kan ses som udtryk for, at vi har reduceret vores fossile afkastrisici i porteføljen, er det desværre langt fra et tegn på, at verden er på rette kurs. Fremadrettet vil vores udledninger i højere grad flugte med hastigheden i den grønne omstilling, og den går desværre fortsat for langsomt.

"Det er dog stadig tilfredsstillende, at vi allerede nu har nået målsætningen og mere til. Det viser, at vi tager den grønne omstilling og Paris-aftalens mål alvorligt, og jeg håber, at vi kan inspirere andre til at forfølge lige så ambitiøse mål", siger vores investeringsdirektør, Anders Schelde.

Vi har en ambition om at blive anset for landets mest ansvarlige pensionskasse. Og med et overordnet mål om, at vores samlede portefølje skal være CO₂-neutralt senest i 2050, kan vi ikke hvile på laurbærrene, hvilket vi med den kommende målsætning så absolut heller ikke vil gøre.

Anders Schelde,
Investeringsdirektør

Nye målsætninger på vej

Da målsætningen allerede er indfriet, har vi sat os for at lave en ny og endnu mere ambitiøs målsætning.

Det betyder, at vi tilføjer endnu flere typer af investeringer i puljen, som vi måler ud fra, og at vi i løbet af 2023 vil sætte et nyt ambitiøst mål for 2025 og/eller 2030.

Helt konkret kan vi lige nu lave CO₂-regnskab på lidt over halvdelen af vores investeringsportefølje (58 procent), og planen er, at vi i senest 2025 kan aflægge et fuldt CO₂-regnskab. Og det er værd at bemærke, at de resterende 42 procent har relativt lave udledninger".

"Vi har en ambition om at blive anset for landets mest ansvarlige pensionskasse. Og med et overordnet mål om, at vores samlede portefølje skal være CO₂-neutralt senest i 2050, kan vi ikke hvile på laurbærrene, hvilket vi med den kommende målsætning så absolut heller ikke vil gøre", lyder det fra investeringsdirektøren.

Læs mere på
akademikerpension.dk/klimamaal

Scope 1, 2 og 3 forklaret

Scope 1, 2 og 3 er en standardiseret kategorisering af CO₂-emissioner.

Scope 1

De direkte emissioner fra en virksomhed – for eksempel fra afbrænding af gas til opvarmning og benzin i biler.

Scope 2

Indirekte emissioner fra ekstern produktion af energi indkøbt til virksomheden. Det vil typisk være elektricitet eller fjernvarme.

Scope 3

Andre indirekte emissioner, som skyldes virksomhedens aktiviteter, men kommer fra kilder, som den ikke selv ejer. Det kan være kilder i hele værdikæden – emissioner fra leverandører, fra flyrejser eller fra kunder, som anvender produktet.

I AkademikerPension bruger vi vores aktive ejerskab og vores stemme i den offentlige debat til at presse selskaber. Vi tror på, at selskaber drevet ansvarligt er bedre investeringer.

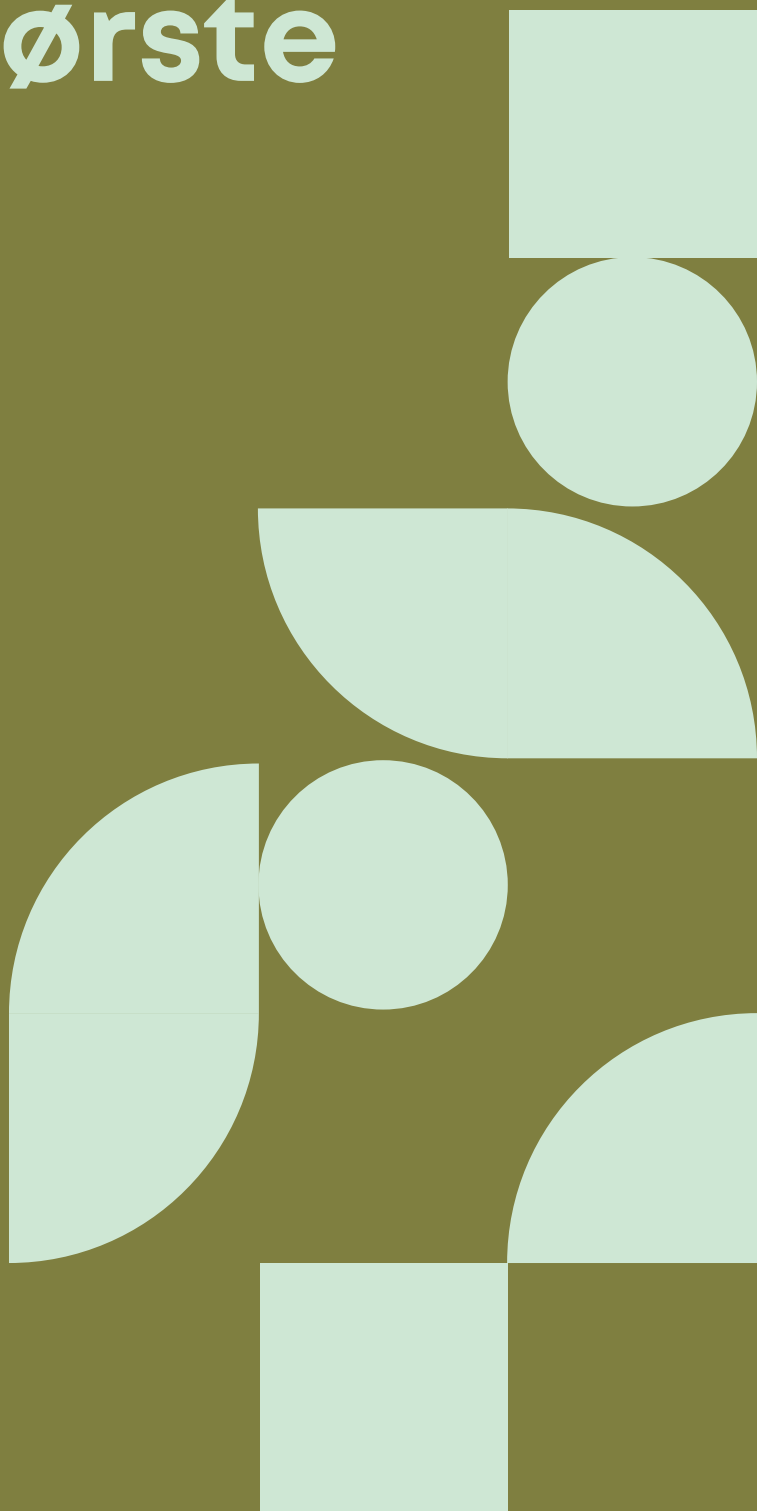
Vi presser verdens største selskaber

Når vi forsøger at ændre selskaber, begynder vi som udgangspunkt med dialog, men vi ved af erfaring, at en kritisk stemme i offentligheden også kan gøre en forskel. For selvom dialog i mange tilfælde er et godt værktøj, skal der nogle gange mere til. Vi blander os derfor i den offentlige debat for at få selskaber til at rykke hurtigt nok. Også i udlandet presser vi på. Her går vi ofte sammen med andre investorer.

Med andre ord bruger vi vores stemme og finansielle muskler både i Danmark og i udlandet. Og vi forsøger at bruge vores aktive ejerskab til at få selskaber til at binde sig til Paris-aftalen, levere transparent data på klima- og skattebetalingsområdet og til at efterleve basale arbejdstagerrettigheder.

Aktivt ejerskab giver pote

Aktivt ejerskab er et af vores vigtigste værktøjer til at påvirke selskaberne til større ansvarlighed. Som aktiv ejer har vi fokus på målrettet analyse og dialog med forbedring som formål. Overtræder et selskab vores politik for ansvarlige investeringer, forsøger vi i første omgang at påvirke selskabet i en positiv retning ved at gå i dialog og afgive stemmer på selskabets generalforsamlinger. Vi foretager hele tiden en vurdering af, om vi forventer, at dialogen fører noget med sig i forhold til de ressourcer, det vil kræve at holde dialogen i gang. Nytteløshed indtæller ikke, kan vi skride til eksklusion.

Pres på giganterne i 2022

Microsoft

Amerikansk tech-gigant, som i årevis har fået kritik for at lave aggressive skatteplanlægning, hvormed selskabet har formået at slippe for at betale skat af meget store overskud. Derfor har en række investorer med AkademikerPension i spidsen stillet aktionærforslag, der skulle få ledelsen til årligt at rapportere om selskabets indtægter og skattebetalinger i hvert af de lande, det opererer i. AkademikerPension holdt tale på selskabets generalforsamling, hvor forslaget opnåede støtte fra hele 23 procent af aktionærerne på trods af ledelsens modstand.

Volkswagen

Tysk bilgigant, som vi sammen med andre investorer har anlagt sag mod. Årsagen er, at selskabets ledelse afviste vores aktionærforslag, der havde til hensigt at få selskabet til at fremlægge oplysninger om selskabets lobbyindsats, og hvordan denne flugter med selskabets klimaløfter. Noget vi sammen med investorgruppen i årevis har forsøgt at få selskabet til at fremlægge.

Facebook

Et af verdens største sociale medier, hvor moderselskabet, Meta, ifølge vores vurdering bør blive meget mere transparent på en lang række områder. Derfor stemte vi for 11 af 12 aktionærforslag på selskabets generalforsamling om blandt andet mere gennemsigtighed om lobbyisme, offentliggørelse af en menneskerettighedsvurdering samt en undersøgelse af risikoen for øget seksuel udnyttelse af børn faciliteret af selskabets platforme.

Toyota

Japansk bilgigant, som vi i to år har haft intens dialog med omkring selskabets lobbyaktiviteter, som efter vores overbevisning er med til at bremse den grønne omstilling. Den offentlige kritik fra mange sider har været medvirkende til, at selskabet nu har droppet sin retssag mod Californien, der ville indføre strengere regler til bilers udledninger, og at selskabet er begyndt at bløde op i forhold til at satse mere på el-biler. Vi fortsætter presset på selskabets lobbyarbejde, og Toyota har inviteret AkademikerPension til Japan til yderligere dialog.

Amazon

Amerikansk nethandels-gigant, hvor vi stemte for 14 ud af 15 stillede aktionærforslag. Det gælder blandt andet forslag om arbejdstagerrettigheder, klima og skat. I forhold til arbejdstagerrettigheder presser vi sammen med en række andre investorer på for, at Amazon blandt andet skal sikre de ansattes foreningsfrihed og ret til at indgå i kollektive forhandlinger.

Læsevejledning

Ansvarlighedsrapporten er udarbejdet som et opslagsværk. Læseren kan med udgangspunkt i indholdsfortegnelsen orientere sig og springe direkte til specifikke afsnit og emner.

Første del af rapporten introducerer vi højdepunkter fra 2022 samt de væsentligste bæredygtigheds- og ansvarlighedsemner, som vi arbejder med i vores investeringer, på vores arbejdsplads og i relation til medlemmerne. Vi beskriver hvilke principper og politikker, vi arbejder efter - og hvordan vi leder og styrer arbejdet. Endelig kan du i første del læse om nogle af de dilemmaer, som vi møder i vores arbejde, og hvordan vi tackler dem.

Arbejdet med ansvarlige investeringer

Anden del af rapporten fokuserer vi på arbejdet med ansvarlige investeringer. Vi rapporterer på hvert af de emner, som vi har vurderet, er væsentligst, for eksempel:

- Klima
- Miljø & biodiversitet
- Menneske- og arbejdstagerrettigheder

En god og ansvarlig arbejdsplads

Tredje del af rapporten handler om vores arbejde med at være en god og ansvarlig arbejdsplads. Her kan du læse om planer for energioptimering af AkademikerPensions domicil i Gentofte, de nuværende udledninger af CO₂ fra driften og vores mål for at nedbringe udledningerne. Du kan også læse om vores fokusområder i forhold til medarbejderne, herunder vores arbejde med at fremme inklusion, diversitet og kønsbalance.

Data

Fjerde del af rapporten fokuserer på tal og statistik fra arbejdet med ansvarlighed med hovedvægt på investeringerne. Her kan du læse om, hvordan investeringsaktiverne fordeler sig, hvor stor en del af medlemmernes midler vi forvalter internt og hvor meget, der håndteres af vores eksterne kapitalforvaltere. Du kan også se tal for vores arbejde med aktivt ejerskab; stemmeafgivelser på generalforsamlinger, dialoger med danske og udenlandske selskaber, aktionærforslag med mere. Du kan desuden se, hvilke selskaber og stater vi har ekskluderet fra vores investeringsunivers.

Standardrapportering

Femte del af rapporten er standardiserede rapporteringsrammer fra blandt andre FN's Global Compact, Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), Forsikring & Pension, FSR og EU's Disclosuresforordning.

Lovpligtige redegørelser

Ansvarlighedsrapporten omhandler regnskabsåret 2022 og udgør AkademikerPensions lovpligtige redegørelse for samfundsansvar jf. regnskabsbekendtgørelsens §132 samt redegørelsen for status for opfyldelsen af måltallet for det underrepræsenterede køn i bestyrelsen jf. regnskabsbekendtgørelsens §132a (se afsnittet Kønsdiversitet på side 60). Rapporten udgør en del af ledelsesberetningen i AkademikerPensions årsrapport for 2022.

Væsentlighedsvurdering

Medlemsejet pensionskasse

AkademikerPension er en medlemsejet pensionskasse. Vi leverer pensionsordninger og forsikringer til vores knap 160.000 medlemmer. Som institutionel investor har vi cirka 130 milliarder kroner under forvaltning, og vi investerer bredt inden for alle aktivklasser - fra obligationer til aktier og ejendomme. Vi er cirka 120 medarbejdere samlet i Gentofte.

Vores formål er at skabe tryghed for medlemmerne ved at sikre medlemmerne gode pensioner gennem ansvarlige investeringer. Det kræver, at afkast og ansvarlighed går hånd i hånd.

Rammer for arbejdet med bæredygtighed

I AkademikerPension er vi eksplicite i forhold til vores forpligtelser for bæredygtighed og ansvarlighed. Det inkluderer en tilslutning til UN Global Compact og de FN-støttede principper for ansvarlige investeringer (PRI), hvor vi forpligter os til at leve op til de overordnede principper. Disse principper operationaliseres desuden gennem vores tilslutning til og anvendelse af internationale normer og aftaler såsom FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv (UNGP), OECD's Retningslinjer for Multinationale Selskaber og Paris-aftalen i vores arbejde med at fremme ansvarlige investeringer.

Vi henviser også til oversigten i vores Politikk for ansvarlige investeringer: akademikerpension.dk/politik-ansvarlig

Væsentlighedsvurdering

Som pensionskasse og institutionel investor har vi mulighed for at spille en vigtig rolle for at fremme den bæredygtige omstilling. Vi forholder os til vores aktuelle og potentielle rolle i et samfundsperspektiv, og samtidig ser vi vores forretning i et markedsperspektiv og tilgodeser vores formål som pensionskasse. Vi er drevet af såvel værdimæssige som forretningsmæssige forhold.

To nøglespørgsmål er omdrejningspunkter for vurderingen:

- Hvor og hvordan har AkademikerPensions aktiviteter samfundsmæssig betydning, hvilke muligheder er der for at bidrage til samfundsmæssige løsninger, og hvor kan vi ikke spille en rolle?
- Hvilke aspekter af bæredygtighedsdagsordenen vil påvirke AkademikerPension - hvor giver det os muligheder, og hvor er der risici i forhold til forretningen?

Vores væsentligste aftryk på verden sker gennem vores:

1. Investeringer
2. Pensioner og forsikringer
3. Drift og medarbejderrelationer

Vores væsentlighedsvurdering fører til, at vi identificerer en række bæredygtighedstemaer, som vi anser for særligt væsentlige i relation til vores forskellige aktiviteter. I AkademikerPension har vi parallelt tre sammenhængende, men forskellige typer af aktiviteter, som kræver særskilte væsentlighedsvurderinger:

- Investeringer
- Pension og forsikring
- Ansvarlig drift og medarbejderrelationer.

Investeringer

Investering og finansiering er afgørende i forhold til at fremme bæredygtighed, og en del af ansvaret for at sikre, at pengestrømme går i den rigtige retning, ligger hos private investorer. For AkademikerPension handler ansvarlige investeringer derfor om at levere et højt afkast på et ansvarligt grundlag.

For at sikre gode og ikke mindst stabile afkast er AkademikerPension bredt investeret i markedet, og er

dermed via de enkelte selskaber/investeringer involveret i et bredt spektrum af aktiviteter, som direkte bidrager til at påvirke en udvikling. Ligeledes vil der være en risiko for, at AkademikerPension forbindes med potentielle negative indvirkninger igennem investeringerne.

Vi har i denne forbindelse identificeret otte temaer, som, vi vurderer, er særligt væsentlige, med klima som klar førsteprioritet i lyset af, temaets betydning og hvor meget det haster at stoppe den globale opvarmning:

- Klimaforandringer
- Miljø og biodiversitet (blandt andet i forhold til skovrydning)
- Menneskerettigheder
- Arbejdstagerrettigheder
- Ansvarlig skat
- Diversitet og kønsbalance
- God selskabsledelse
- Anti-korruption

Graden af vores potentielle indflydelse på en konkret investering afhænger imidlertid både af størrelsen på investeringen og den pågældende aktivklasse. Du kan læse mere om vores tilgang til aktivt ejerskab i de forskellige aktivklasser i AkademikerPensions Politisk for ansvarlige investeringer.

Pension og forsikring

Som pensionskasse identificerer vi bæredygtighedstemaer, som er særligt væsentlige i relationen mellem AkademikerPension og medlemmerne. De rent forsikrings- og pensionsmæssige forhold udgør vores kerneopgave, og der er mange aspekter af ansvarlighed i den opgave. Lige nu er særligt to ansvarlighedstemaer i fokus på dette område:

- Sundhed – vi arbejder på at sikre medlemmerne en sundhedsordning, som gennem præventive tiltag kan hjælpe vores medlemmer til en sund tilværelse.
- Ligestilling – vi bidrager til at fremme ligestilling ved blandt andet at sætte fokus på, at kvinder generelt har sparet mindre op til pension end mænd.
- Datasikkerhed – vores medlemmer skal være trygge ved, at deres data er i gode hænder.
- Du kan læse mere om AkademikerPensions forsikrings- og pensionsudbetalinger til medlemmerne i Årsrapporten 2022.

Ansvarlig drift

Vi vurderer os selv som en aktiv organisation med eget domicil, daglige driftsfunktioner og medarbejdere. Vi har kontinuerligt fokus på medarbejdernes rettigheder og på læring, udvikling og trivsel.

Vores væsentligste fokusområder:

- Arbejdsmæssig og social trivsel.
- Diversitet og kønsbalance i vores organisation.
- Miljømæssige aspekter med fokus på vores eget ressourceforbrug og affaldshåndtering.
- Klimaforandringer, det vil sige vores egen direkte CO₂-udledning.

Du kan læse mere om dette emne i afsnittet 'Ansvarlig drift' på side 54.

Ansvarlighed og FN's 17 Verdensmål

FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling fra 2015 er fælles globale mål for samfundsudviklingen frem imod 2030.

Der er 17 overordnede mål og 169 delmål, og de er udtryk for det internationale samfunds reaktion på store miljø- mæssige, sociale og økonomiske udfordringer.

Indsatsen for at fremme ansvarlige investeringer er AkademikerPensions væsentligste bidrag til at indfri FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Det sker blandt andet gennem en støt stigende allokering af kapital til klimarettede investeringer, som vedvarende energi fra sol og vind, og dels gennem en aktiv indsats for at påvirke de selskaber, vi investerer i, til at løfte deres samfundsansvar i bred forstand.

Du kan læse mere om FN's 17 verdensmål her: [verdensmaal.org/](https://www.verdensmaal.org/)

Dilemmaer & udfordringer

Der er dilemmaer forbundet med at få ansvarlighed og høje afkast til at gå hånd i hånd. Men når der er tale om langsigtede investeringer af pensionsmidler, er der i det store og hele ikke nødvendigvis et modsætningsforhold.

Der er situationer, hvor der er dilemmaer forbundet med på én gang at tage (1) det bæredygtige samfundshensyn og imødekomme mange medlemmers forventning om ansvarlighed og (2) det forretningsmæssige hensyn at skulle pleje medlemmernes pensionsopsparinger på økonomisk optimal vis, både på kort og længere sigt.

Det er de færreste situationer, der helt umuliggør handling. Men de forskellige hensyn indebærer dilemmaer, der nok altid vil være der, og som påvirker vores beslutninger og tilgang.

For børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer gælder, at det som regel er uproblematisk at ekskludere enkelte selskaber. Men porteføljen kan være følsom over for store frasalg, hvor vi frasælger en hel industrisektor, for eksempel inden for energisektoren, der spiller en helt afgørende rolle i verdensøkonomien.

Det er derfor også altid bestyrelsen, som beslutter sektormæssige frasalg, mens det er Komiteen for ansvarlige investeringer, som beslutter frasalg af enkeltstående investeringer – men i begge tilfælde skal der foreligge en nøje analyse af både afkast og ansvarlighed.

Kompleksiteten som en udfordring

Den globale bæredygtighedsdagsorden – altså sammenstillingen af miljømæssige, sociale og økonomiske problemer – indebærer en høj grad af kompleksitet. Situationen forandrer sig fra dag til dag, der er stor usikkerhed, datagrundlaget er mangelfuldt, og der er som hovedregel ingen enkle sammenhænge i de mange forskellige problemstillinger. Organisationer, der vælger at integrere bæredygtighed i forretningen, møder den udfordring.

Frasalg af olieselskaber

Et eksempel på et konkret dilemma er AkademikerPensions frasalg af investeringer i olieselskaber. I 2018 besluttede AkademikerPensions bestyrelse at ekskludere olieselskaber, der var ude af trit med Paris-aftalen, dels for at beskytte det fremtidige afkast og dels fordi vi vurderede, at dette ville bidrage til den nødvendige omstilling ved at sætte selskaberne under pres.

Beslutningen var dog i første omgang begrænset til børsnoterede aktier, og derfor kunne vi stadig være investeret i selskaberne i form af obligationer. Årsagen til denne forskelsbehandling var, at vi ikke fandt de samme afkastmæssige argumenter, der talte for et frasalg af obligationer, men imod. En helhedsvurdering af afkast og ansvarlighed tilsagde derfor en anderledes behandling af aktier og obligationer.

Siden da har markedet udviklet sig, og vi har designet en løsning, der adresserer de afkastmæssige udfordringer, og derfor er balancen nu tippet, så bestyrelsen i 2021 kunne beslutte også at frasælge obligationer udstedt af olieselskaber. Dette frasalg blev endeligt afsluttet i 2022.

Det er i mange situationer svært at afgøre, hvad der ud fra en ansvarlighedsbetragtning er det bedste valg, og hvis ikke vi som investorer kan etablere et konsistent beslutningsgrundlag for ansvarlighed i en given situation, så vanskeliggør det konkret handling. Dog bliver stadig flere temaer efterhånden modnet videnskabeligt og/eller politisk, og et bedre vidensgrundlag og håndgribelige politiske målsætninger og internationale aftaler giver tydelige pejlemærker for investorer, virksomheder og andre aktører. Det gælder for eksempel klimaudfordringen, mens den nært beslægtede biodiversitetskrise til sammenligning kun er ved at blive udviklet.

Graden af modenhed påvirker blandt andet vores beslutning om, hvorvidt vi bedst adresserer en given problemstilling gennem en aktiv dialogindsats alene, eller om vi skal gå sammen med andre aktører. Derudover kan vi vælge eksklusion, åbenhed om dilemmaet, offentlig kritik eller anden eskaleringsstrategi.

Aktivt ejerskab eller eksklusion

Et andet dilemma er, at eksklusion indebærer en udfordring i forhold til muligheden for at kunne udøve 'aktivt ejerskab', idet eksklusioner umiddelbart reducerer muligheden for møder, dialog og direkte samarbejde med selskaber. Omvendt er der også situationer, hvor en eksklusion - eller den troværdige trussel herom - er nødvendig for at få ledelsen i tale.

Desuden giver ejerskab af aktier adgang og stemmeret til selskabers generalforsamlinger, og denne ret mistes dermed ved et frasalg. Omvendt er AkademikerPension i praksis altid minoritetsaktionær, og vores største påvirkningsmulighed er derfor via aktivt ejerskab, der som nævnt ovenfor også kan udøves efter et frasalg.

Der er ikke stemmeret tilknyttet virksomhedsobligationer, men her er det muligt at udøve aktivt ejerskab i samarbejde med andre investorer, hvilket vi typisk gør ved at koordinere med vores eksterne kapitalforvaltere på obligationssiden eller via investorsamarbejder.

Hos AkademikerPension ser vi et stort potentiale i aktivt ejerskab - både i en-til-en-dialoger og i dialog via koalitioner af aktionærer, som i fællesskab engagerer sig i selskaber.

AkademikerPension har foretaget tre sektorrettede eksklusioner: kontroversielle våben, tobak og fossil energi, mens vi vælger at udøve aktivt ejerskab

overfor eksempel bilfabrikanter, industri- og transportvirksomheder og banker gennem dialoger, afstemninger, aktionærforslag og - i visse tilfælde - offentlig kritik. I vores Komité for ansvarlige investeringer har vi hyppige overvejelser om, hvorvidt dialog eller eksklusion er vejen frem i forhold til en given problemstilling. Helt generelt kan man sige, at hvis det er selve produktet, som er problemet (for eksempel tobak), så er sandsynligheden for frasalg større, fordi virksomheden har svært ved grundlæggende at adressere udfordringen. Er der derimod tale om uhensigtsmæssig adfærd (for eksempel i forhold til arbejdstagerrettigheder), så er der større mulighed for at påvirke gennem aktivt ejerskab.

Ruslands invasion af Ukraine

Den russiske invasion af Ukraine i februar 2022 medførte endnu et dilemma, som har præget investeringsmarkederne i 2022.

Krigen har medført en historisk energikrise, som igen har gjort, at priserne på fossile brændstoffer, som olie og naturgas, er steget. Denne værdistigning har AkademikerPensions medlemmer ikke fået fuld udnyttelse af, da mange af de virksomheder, som har oplevet værdistigningerne, er blevet ekskluderet. Denne værdistigning vurderer vi imidlertid som kortvarig i forhold til vores meget lange investeringshorisont, og frasalget havde givet en stor gevinst i årene forinden, som kunne absorbere dette kortsigtede tab.

Frasalget er en del af AkademikerPensions strategi om at investere i tråd med Paris-aftalens mål, hvor vi både fravælger det sorte og tilvælger det grønne. I AkademikerPension tror vi nemlig på, at selskaber med et fossilt fokus på sigt er risikable investeringer.

Ansvarlig skat - engagement eller eksklusion?

Vi har siden 2019 styrket vores indsats for at modarbejde selskaber, der laver aggressiv skatteplanlægning. Der er desværre fortsat væsentlige huller i det internationale skattesystem, som selskaber - ofte helt lovligt - kan udnytte til at nedbringe deres skattebetalinger. Det gælder også for en række af de selskaber, vi investerer i. Det er dog vanskeligt at få helt klarhed over omfanget på grund af selskabernes manglende åbenhed om forretningsaktiviteterne for hvert land, som de driver forretning i. Vi har udarbejdet et standpunktspapir om emnet, hvor vi uddyber vores tilgang til problemstillingen.

I AkademikerPension har vi på nuværende tidspunkt valgt, at problemstillingen primært håndteres gennem et aktivt engagement frem for gennem eksklusioner. Det skyldes, at problemstillingen i høj grad er systemisk og ikke mindst skal løses ved at harmonisere lovgivning og rammer for stateres indbyrdes skattekonkurrence. Hertil kommer, at konsekvente eksklusioner ved aggressiv skatteplanlægning ville påvirke vores muligheder for at skabe et højt afkast til vores medlemmer, da problemstillingen netop omfatter mange af de store internationale selskaber.

Læs mere om vores arbejde med at fremme ansvarlig skattepraksis på side 49.

Stater, der overtræder menneskerettighederne

Statsobligationer adskiller sig fra andre aktivklasser ved, at vi ikke i samme omfang kan udøve aktivt ejerskab over for en suveræn stat. Vi har derfor kun valgt mellem at eje eller ikke eje, det vil sige ekskludere. Det er et dilemma, hvor vi populært skal afgøre, hvornår pengene gør mere skade end gavn.

Vi anvender i denne forbindelse en systematisk proces til at vurdere og eventuelt ekskludere stater fra vores investeringsunivers. Vi ekskluderer stater, som på grov og vedvarende vis overtræder menneskerettighederne eller andre aspekter af vores Politik for ansvarlige investeringer. Vi har p.t. ekskluderet 31 stater.

Fælles for mange af disse stater er, at de er udviklingslande, hvor der ikke er den samme grad af håndhævelse af menneskerettigheder på grund af fattigdoms-udfordringer og historiske forhold, og hvor vi ikke kan kræve det samme som i mere udviklede stater. Samtidig er vores kapital med til at understøtte landenes udvikling, og vi vil derfor generelt gerne være investe-

ret i udviklingslande. Når vi ekskluderer et udviklingsland, så skal vi derfor både vurdere, hvor meget vi kan kræve af landet, om det er på vej i den rigtige retning, og om vores investeringer gør mere skade end gavn i det pågældende land.

Derudover gør det sig gældende, at hvis vi samlet set ekskluderer for mange stater, får vi en for lav risikospredning i vores portefølje. Der er således mange hensyn, der skal tages, og der vil altid være lande i vores portefølje, som mange måske ville mene burde ekskluderes ud fra en ansvarlighedsvinkel. Qatar og Egypten er eksempler på dette.

I særlige tilfælde tillader vores politik derfor, at vi kan undlade at ekskludere stater og selskaber, hvis eksklusionen vil have en uacceptabel negativ indvirkning på risikospredningen - eller hvor eksklusion vil påføre pensionskassen ekstraordinære og betydelige risici. Vi evaluerer løbende vores proces for at sikre, at den håndterer disse dilemmaer bedst muligt.

Vores værktøjskasse

AkademikerPension har en række værktøjer, der kan bringes i anvendelse, når vi skal have ansvarlighed og højt afkast til at gå hånd i hånd - og navigere i de dilemmaer, vi møder i arbejdet.

For eksempel:

- Investeringsrestriktioner ("eksklusioner" også kaldet "frasalg").
- Screening og overvågning af investeringerne.
- Aktivt ejerskab over for selskaber.
- Vurdering og krav til eksterne forvaltere.
- Formulering af målsætninger for at øge andelen af investeringer i vedvarende energi, energioptimering af bygninger med mere.
- Integration af bæredygtighedshensyn for at fremme udvælgelsen af de bedste investeringer ("ESG-Integration").

Ledelse & styring (Governance)

Politikker, standpunkter og redegørelser

AkademikerPensions tilgang til ansvarlighed hviler på forpligtigelser i internationale aftaler og normer, som relaterer sig dertil. Det er dels helt overordnede forpligtelser til principper for bæredygtighed, dels mere specifikke forpligtigelser til processer relateret til særlige aktiviteter og/eller bæredygtighedstemaer.

Vores primære forpligtelser til bæredygtighed og ansvarlighed er:

- Paris-aftalens målsætninger for begrænsning af globale temperaturstigninger
- FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhvervsliv (UNGP)
- OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder
- De FN-støttede principper for ansvarlige investeringer (PRI)
- FN's Global Compact – principper for mennesker og arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption

Investeringsaktiviteter

Bæredygtighedshensyn er integreret i vores 'Investeringspolitik'. I forlængelse af 'Investeringspolitikken' præciserer 'Politik for ansvarlige investeringer' vores tilgang til ansvarlighed i vores investeringer.

Formålet med 'Politik for ansvarlige investeringer' er at sikre et højt risikøjusteret afkast på et ansvarligt grundlag. Politikken beskriver vores principper, prioriteringer og ansvarsfordeling for alle typer af investeringer og vores processer for de enkelte aktivklasser.

Vi har suppleret politikkerne med 'standpunkter', som i forhold til udvalgte temaer præciserer AkademikerPensions tilgang. Standpunkterne findes beskrevet i fem publikationer på vores hjemmeside og har fokus på:

- Fossil energi
- Forventninger til god selskabsledelse
- Ansvarlig skat
- Konfliktramte områder.
- Investeringer i tobak (Se under "Redegørelser").

Du finder vores standpunkter og redegørelser her: akademikerpension.dk/om-os/presse/alle-publikationer/

Drifts- og medarbejderrelaterede aktiviteter

En mangfoldig arbejdsplads med lige muligheder for alle skaber værdi. Ikke bare for vores medarbejdere, men også for vores medlemmer. Relateret til vores medarbejdere og arbejdskultur har vi derfor en 'Ligestillingspolitik'. Formålet er fremme en inkluderende kultur og forebygge forskelsbehandling.

Organisation og ledelsesrutiner

Bæredygtighed er integreret i ledelsen og i de daglige aktiviteter på tværs af organisationen. Det indebærer, at vores organisering, ansvarsfordeling og daglige drift tilgodeser indsatsen, der skal til, for at vi kan nå vores mål. For udvalgte aktiviteter og bæredygtighedstemaer har vi etableret tværorganisatoriske komitéer/udvalg og processer. Integrationen indebærer, at alle organisationsniveauer spiller en rolle:

- **AkademikerPensions generalforsamling** præger, via blandt andet medlemsforslag og debat, vores prioritering af indsatsen.
- **Bestyrelsen** godkender de værdimæssige rammer, revision af politikker og fastlæggelse af målsætninger, herunder vores håndtering af risici- og muligheder i forbindelse med klimaforandringerne.
- **Direktionen** er ansvarlig for implementeringen af politikker og målsætninger vedtaget af bestyrelsen. Direktionen godkender alle indstillinger til bestyrelsen og er repræsenteret i alle komitéer og udvalg.
- **Tværorganisatoriske komitéer/udvalg** involverer forskellige kompetencer og har særlige bemyndigelser inden for veldefinerede ansvarsområder.
- **Afdelinger og teams** er på det operationelle plan involveret i bæredygtighed som en del af den daglige drift.

Tværgående komitéer/udvalg fungerer i relation til særskilte aktiviteter:

- Drifts- og medarbejderrelaterede aktiviteter
  - Samarbejdsudvalg
  - Arbejdsmiljøudvalg
- Investeringsaktiviteter
  - Investeringskomité
  - Komité for ansvarlige investeringer

Komité for ansvarlige investeringer

Inden for de rammer, der udstikkes af bestyrelsen, er AkademikerPensions arbejde med ansvarlige investeringer forankret i en komité for ansvarlige investeringer. Komitéen består af AkademikerPensions:

- Administrerende direktør
- Investeringsdirektør
- Co-investeringsdirektør
- Aktiechef
- Obligationschef
- Presseansvarlig
- Chef for ansvarlige investeringer
- Medarbejdere fra teamet for ansvarlige investeringer

Komitéen mødes efter behov, dog minimum kvartalsvist, og er blandt andet ansvarlig for:

- Den årlige revision og indstilling af AkademikerPensions "Politik for ansvarlige investeringer" til bestyrelsens godkendelse.
- Drøftelse og indstilling af standpunktspapirer vedrørende udvalgte emner til direktion
- Drøftelse og vedtagelse af eksklusionsbeslutninger.
- Øvrige drøftelser og opsyn relevant for AkademikerPensions arbejde med ansvarlige investeringer.

INVESTERINGER

Prioritering 2022

AkademikerPension har en bred portefølje med global rækkevidde, hvor der kan opstå forbindelser til mange typer af negative indvirkninger på mennesker, klimaet eller miljøet.

Vi har derfor foretaget en prioritering og fokusering af indsatsen, hvilket sker ud fra en række faktorer, herunder:

- Internationalt anerkendte retningslinjer og lovkraft.
- En løbende vurdering af væsentlige emner og prioriterede selskaber.
- De negative indvirkningers (potentielle) karakter, omfang og alvor samt hvilke muligheder, der er for at stoppe eller afbøde konsekvenserne.
- Størrelsen af AkademikerPensions investering ud fra et proportionalitetsprincip inden for rammerne af gældende retningslinjer og lovkraft.
- Hensyn til ressourceforbrug og omkostninger.

Prioriteringen genbesøges årligt af bestyrelsen som led i den årlige godkendelse af AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer.

I juni 2022 besluttede bestyrelsen således at rette særligt fokus på følgende områder i 2022 og 2023:

Klima og miljø

- At øge andelen af klimavenlige investeringer.
- At lægge pres på de største udledere af drivhusgasser i vores porteføljer samt banker, der finansierer fossil energi.
- Pres for forbedringer hos selskaber med negative indvirkninger relateret til:
- Selskabers lobbyaktiviteter mod klimarelateret lovgivning.
- Rydning af skove og andre biodiversitetsfølsomme områder.

Sociale temaer

- Fremme selskabers tiltag til at respektere grundlæggende arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder og redegøre herfor.
- Pres for ansvarlig skattepraksis og skattransparens hos globale selskaber.

God selskabsledelse

I bred forstand, herunder:

- Øget kønsbalance og diversitet i ledelser og generelt.
- Transparent og rimelig aflønning af topledelse.

Transparens og standpunkter

Tydeliggøre vores tilgang til udvalgte emner;

- Unoterede investeringer.
- Selskaber på observationslisten vedrørende fossil energi.
- Klimaansvarlige investeringer og aktivt ejerskab overfor banker.
- Biodiversitet.
- Transparens om de største udledere af drivhusgasser i porteføljen og vores indsats overfor disse.

Metoder

Vi prioriterer i denne sammenhæng aktivt ejerskab, internationalt samarbejde med ligesindede investorer samt brugen af aktionærforslag på selskabers generalforsamlinger.

Politik for ansvarlige investeringer

Læs mere om AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer, der er tilgængelig på hjemmesiden under publikationer: akademikerpension.dk/om-akademikerpension/presse/alle-publikationer/

Klima

Klima & investeringer

Klimakrisen bliver kaldt menneskehedens største udfordring nogensinde, og hos AkademikerPension er vi meget opmærksomme på, at vi som en stor investor har et særligt ansvar. Tilskyndet af vores knap 160.000 medlemmer har vi fokus på at nedbringe egne udledninger samt at presse selskaber, banker og andre investorer, der nøler i den nødvendige grønne omstilling.

Vores arbejde med klima tager udgangspunkt i Paris-aftalen og målet om 1,5 grader. Det er fortsat verdenssamfundets mål bekræftet ved seneste COP-møde i 2022, og selvom flere og flere observatører mener, at det i stigende grad virker urealistisk at begrænse temperaturstigningen til 1,5 grader, så holder vi og andre investorer fast på det fokus.

Dette afsnit om vores investeringer i et klimaperspektiv gennemgår mål, status og strategi for hvert af de centrale elementer i vores klimastrategi:

- Reduktion af CO₂ fra investeringerne
- Målrettede "grønne" investeringer
- Aktivt ejerskab
- Fossilt frasalg

Nr. 1 i WWF's klima-rangering

I marts 2022 udgav Verdensnaturfondens deres seneste rangering, hvor AkademikerPension topper listen blandt danske pensionselskaber.

Du kan læse hele rapporten hér: [wwf.dk/wp-content/uploads/2022/03/wwf-pensionsrapport-2021-1.pdf](https://wwwf.dk/wp-content/uploads/2022/03/wwf-pensionsrapport-2021-1.pdf)

Vores udvikling siden 2008

Meget er sket siden 2008, hvor AkademikerPension indførte sine første retningslinjer for ansvarlige investeringer. Nogle af de vigtigste tiltag er samlet i tidslinjen til højre.

Højt afkast på et ansvarligt grundlag

Som pensionskasse er det overordnede mål for vores investeringsstrategi at sikre vores medlemmer det størst mulige, risikojusterede afkast på et ansvarligt grundlag.

Vores erfaring er, at integration af klimarelaterede risici og muligheder samt andre ansvarlighedshensyn styrker vores risikostyring og understøtter vores arbejde med at skabe gode, langsigtede risikojusterede afkast.

Vi arbejder både med at bidrage til at opfylde Paris-aftalens mål, reducere klimarelaterede risici for vores investeringer og høste afkastmulighederne forbundet med den grønne omstilling.

Vores strategi er mangefacetteret og indebærer blandt andet eksklusioner af investeringer, investeringer i grønne løsninger, dialog med selskaber om omstilling, partnerskaber og samarbejde med andre investorer, fremsendelse af klimarelaterede aktionærforslag samt afstemninger på klimarelaterede forslag på selskabers generalforsamlinger og opfordringer til verdens regeringer om at hæve barren.

Status

I figuren opsummerer vi helt kort status på de klimamål, vi har sat os. Fremdriften er god, som det fremgår, men meget mere arbejde ligger foran os, og den grønne omstilling af samfundet skal op i gear for at indfri Paris-aftalens mål.

AkademikerPensions klimamål og -strategi

Status

CO ₂ -reduktionsmål for investeringerne	2025-reduktionsmål på -26,8 procent ift. 2019	☒
	Netto-nuludledning senest i 2050	☒
	Strategi for øget dækningsgrad og Scope 3 inden 2025	☒
"Grønne" investeringer	Mindst 15,3% i 2025	☒
	Mindst 22,5% i 2030	☒
Aktivt ejerskab	Overfor selskaber, banker og regeringer	☒
Fossilt frasalgt	Frasalgsbeslutning eksekveret	☒

Reduktion af CO₂

Mål

AkademikerPension har i al beskedenhed høje ambitioner både i Danmark og internationalt. Det overordnede mål er, at alle investeringer skal være netto-klimaneutrale i senest 2050 i tråd med målsætningen om at holde den globale opvarmning på 1,5 grader.

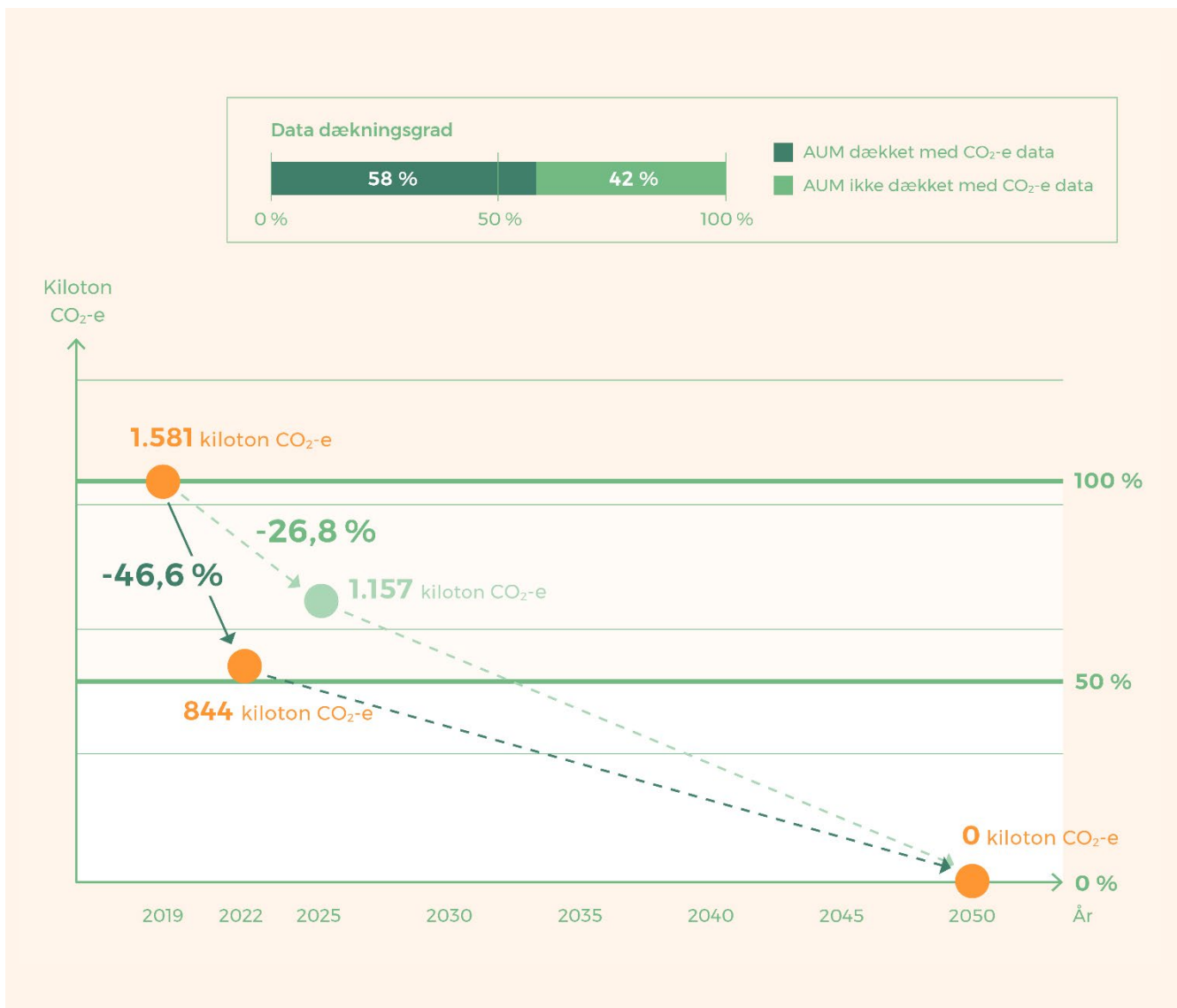
2050 er langt ude i fremtiden, og dette overordnede mål om netto-nul er det samme for hele verdenssamfundet. Derfor er delmålene på vejen derhen afgørende.

På grund af stort frasalg af fossile investeringer har AkademikerPension allerede i 2022 nået vores mål for 2025, som vi satte i 2020. Reduktionsmålet lød på 26,8 procent i forhold til niveauet i 2019.

Derfor er der behov for i år at sætte et nyt og endnu mere ambitiøst mål for 2025 og/eller 2030. Det vil vi forberede og indstille til bestyrelsens godkendelse i løbet af 2023.

Målet på 26,8 procent (scope 1+2) for aktier, virksomhedsobligationer og direkte ejede ejendomme var sat på baggrund af 27 udvalgte videnskabsbaserede klimascenarier fra IPCC, som alle ligger inden for de såkaldte P2 og P3-scenarier. Medianreduktionen i de 27 scenarier er minus 26,8 procent ultimo 2024 sammenholdt med basisåret ultimo 2019.

I AkademikerPensions nuværende opgørelser for CO₂-udledninger mangler der fortsat CO₂-data for enkelte aktivklasser samt for selskabernes scope 3-udledninger (se tekstboks). Centrale mål frem mod 2025 er derfor at tilføje scope 3-udledninger samt øge dækningsgraden af porteføljen fra 58 procent af formuen (betegnet AUM i figuren nedenfor) til 100 procent.

Status

I alt er AkademikerPensions finansierede CO₂-emissioner blevet reduceret med 46,6 procent siden 2019. Det skyldes som nævnt især vores omfattende fossile frasalg (som beskrives senere). Reduktionsmålet på minus 26,8 procent er dermed allerede mere end indfriet her tre år før tid.

Det er selvfølgelig en god nyhed, men det er her vigtigt at huske på, at det langt overvejende skyldes frasalg fremfor en underliggende dekarbonisering af de omfattede investeringer. Med andre ord kan det ses som udtryk for, at AkademikerPension er på rette kurs i forhold til at reducere risikoen for at lide tab på grund af klimarisici ("stranded assets"), men det er ikke et billede på, at verden er på rette kurs i forhold til klimaet. Og fremadrettet bliver det vanskeligere at opnå reduktioner, da disse overvejende skal komme fra reel underliggende dekarbonisering af selskaberne i vores portefølje frem for frasalg. Der bliver det afgørende at presse på for en hurtigere omstilling. Læs mere om vores strategi og indsats på den front i afsnittet "Aktivt ejerskab" på side 31.

Næste skridt for CO₂-regnskabet

Vores ambition – herunder som deltager i Net-Zero Asset Owner Alliance (NZAOA) - er senest i 2025 at tilføje alle aktivklasser til regnskabet, hvis muligt, og sætte reduktionsmål hvert femte år for disse.

I figuren til højre kan man se vores plan for at udbygge vores CO₂-regnskab.

Planen er i sidste ende at nå så tæt på 100 procent af vores portefølje som muligt og at favne alle tre "scopes" af CO₂-e-udledninger.

Den nuværende dækningsgrad er på 58 procent. Det betyder, at vi har CO₂-e-tal for 58 procent af værdien af den samlede portefølje. Vi vurderer, at dækningsgraden allerede nu er fornuftig, fordi de resterende 42 procent af formuen er investeret i aktivklasser, der er mindre CO₂-intensive end de aktivklasser vi allerede har data for.

I løbet af 2023 når vi efter planen op omkring 80 procent ved at tilføje realkredit til opgørelsen. Det væsentligste udestående er derefter statsobligationer, hvor der endnu ikke foreligger en metode, som der er bred konsensus om.

Scope 3 – vigtig og vanskelig

Hensigten inden 2025 er at inkludere Scope 3 udledninger. Scope 3 emissioner for et givent selskab er almindeligvis større end Scope 1+2 tilsammen, men indeholder samtidig en del dobbelttælling, da ét selskabs Scope 3 udledninger samtidig er regnet med - for eksempel i et forsyningsselskabs Scope 1 emissioner. Dette kan der justeres for beregningsteknisk. Det nærmere grundlag for en retvisende opgørelsesmetode, er vi ved at undersøge.

Tabel 1 – CO₂e-udledninger fra AkademikerPensions investeringer (scope 1 og 2)

	Mål 2025	2022	2021	2020	2019	Udvikling fra base-line i %
1. Værdien af investeringerne med CO ₂ e-data (og andel af total AUM)	100%	USD 11,2 mia. (58%)	USD 14,3 mia. (61%)	USD 12,6 mia. (55%)	USD 11,0 mia. (57%)	1%
2. Totale CO ₂ e-udledninger (tons CO ₂ e)	1.157.242 (-26,8% ift. 2019)	843.774	1.343.005	1.447.772	1.580.932	-46,6 %
- heraf aktier		240.800	265.229	337.867	374.190	-35,6 %
- heraf virksomhedsobligationer		356.268	792.153	781.305	852.234	-58,2 %
- heraf direkte ejede ejendomme*		378	402	377	448	-15,6 %
- heraf Private Equity*		59.400	74.705	66.630	79.677	-25,4 %
- heraf infrastruktur*		186.928	210.516	261.594	274.383	-31,9%
3. CO ₂ e-udledninger pr. million investeret (tons CO ₂ e)	USD	75,6	94,2	114,9	143,7	-47,4 %
	DKK	10,9	14,4	18,9	21,6	-49,7 %
4. Vægtet gennemsnit for CO ₂ e-intensitet i virksomheder i porteføljen (tons CO ₂ e/million omsætning)	USD	202,1	275,2	291,9	332,2	-39,2 %
	DKK	29,0	42,1	48,0	49,9	-41,9 %
5. CO ₂ e-udledning per medlem (tons CO ₂ e)		5,3	8,9	10,0	11,4	-53,5 %
*100% estimeret. For yderlig information se afsnittet Regnskabsprincipper.						

”Grønne” investeringer

Udover nedbringelse af drivhus-udledninger i hele porteføljen, så arbejder AkademikerPension også aktivt på at investere i klimavenlige løsninger, populært kaldet ”grønne investeringer” (se opgørelsesmetode under Regnskabsprincipper samt afsnittet i højre kolonne).

Det er en måde at bidrage til selve omstillingen på, men samtidig en måde at gribe nye investeringsmuligheder på.

Mål

AkademikerPension har sat mål for ”grønne” investeringer på kort og mellemlang sigt. I 2025 skal 15,3 procent af porteføljen være investeret i vedvarende energi og andre klimarelaterede løsninger. I 2030 er målet 22,5 procent, hvilket vil svare til cirka 50 milliarder kroner, hvis porteføljen udvikler sig værdimæssigt som forventet.

Status

Af figuren på næste side fremgår både udvikling og målsætninger. Den illustrerer, at AkademikerPensions portefølje udvikler sig i den rigtige retning og er på rette kurs til at nå målene i 2025 og 2030.

I 2022 og 2021 var det særligt den unoterede grønne infrastruktur, som voksede, hvilket både er et resultat af markedsudviklingen, men også det forhold, at der nu er ved at komme mere momentum ind i udbygningen af vedvarende energi.

Som det fremgår af figuren, så faldt andelen af klimarettede investeringer indenfor aktier i 2020. Det skyldes en ændring i vores opgørelsesmetode. Tidligere talte vi hele investeringen med i de selskaber, vi vurderede var grønne nok. Fra 2022 tæller vi alene den andel af selskabets omsætning med, der kan klassificeres som ”grøn”.

Eksempelvis er vores to største ”grønne” aktier i Vestas og Ørsted. Vi tæller dog kun 63 procent af investeringen i Ørsted med, fordi selskabet ikke kun laver ”grøn” energi, mens vi tæller 100 procent af investeringen i Vestas med som grøn. Se Tabel 2 for flere eksempler.

I løbet af 2022 er der afgivet tilsagn til tre fonde, som investerer helt eller delvist i ”grøn” infrastruktur. Investeringerne beløber sig samlet set til cirka 450 millioner kroner, som forvaltes af følgende kapitalforvaltere:

- Copenhagen Infrastructure Partners
- iCON Infrastructure Partners
- Antin Infrastructure Partners

Hvornår er en investering ”grøn”?

Det er komplekst at afgøre, hvornår en investering er ”grøn” eller grøn nok.

Det er relativt let og ukontroversielt at identificere grønne obligationer og grøn infrastruktur (vindmøller, solcelleparker med mere) i porteføljen, men de grønne børsnoterede aktier er mere komplekse.

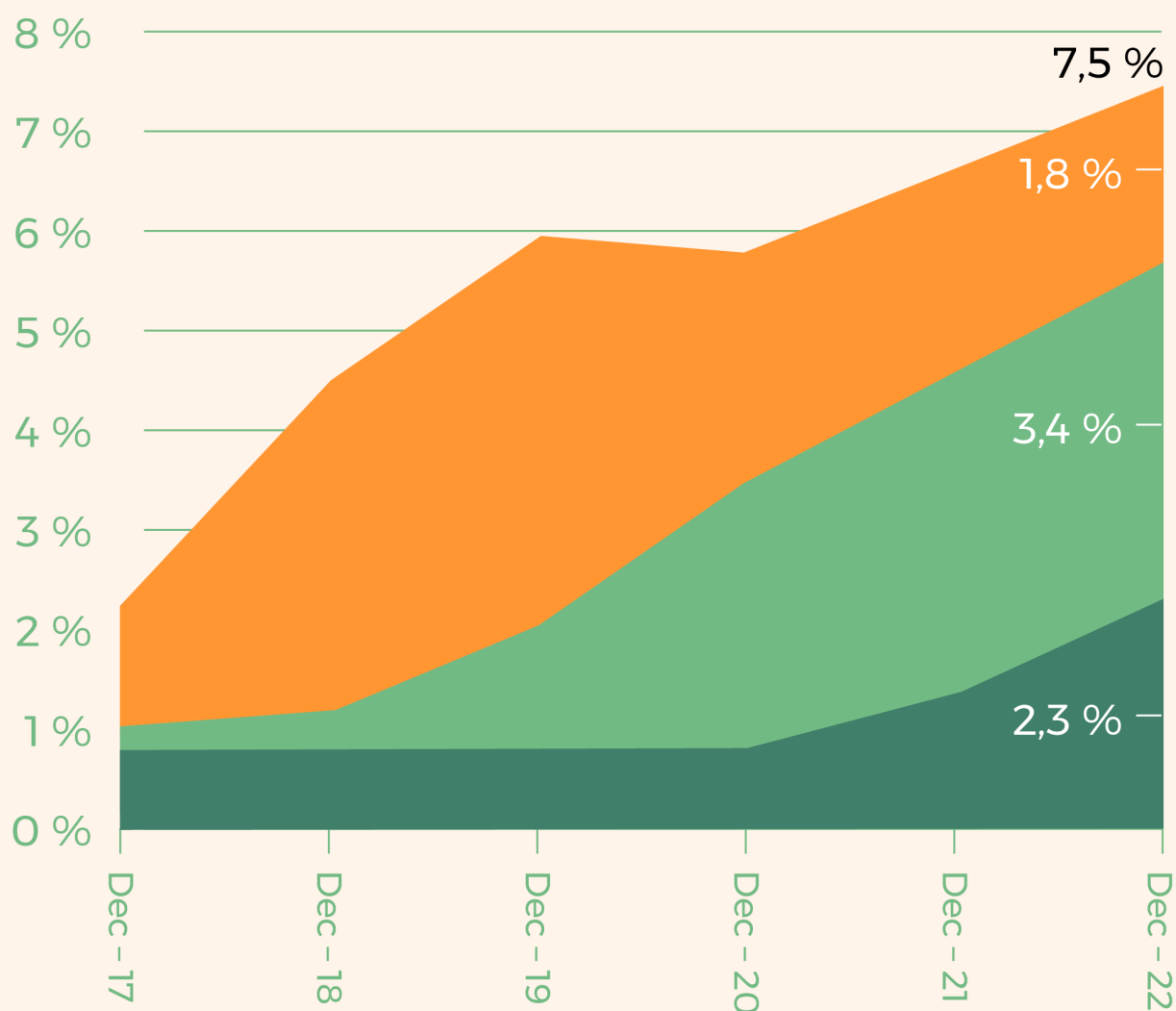
Her anvender vi data fra eksterne data- leverandører og eksperter, som søger at lægge sig tættest muligt op ad EU’s regulativ for bæredygtighed og investering (den såkaldte ”taksonomi” for grønne investeringer).

EU’s taksonomi indfører et ensartet klassifikationssystem over hvilke aktiviteter, der fremover kan betegnes som en ’miljømæssig bæredygtig aktivitet’ og indeholder blandt andet en rapporteringsforpligtelse, som betyder, at de omfattede virksomheder skal offentliggøre, hvor stor en andel af virksomhedens økonomiske aktiviteter kan betegnes som bæredygtige.

Formålet med taksonomien er at omstille det finansielle system i EU, så det bliver nemmere at skelne mellem bæredygtige og ikke-bæredygtige investeringer for at sikre incitamentet til flere og flere bæredygtige investeringer i fremtiden.

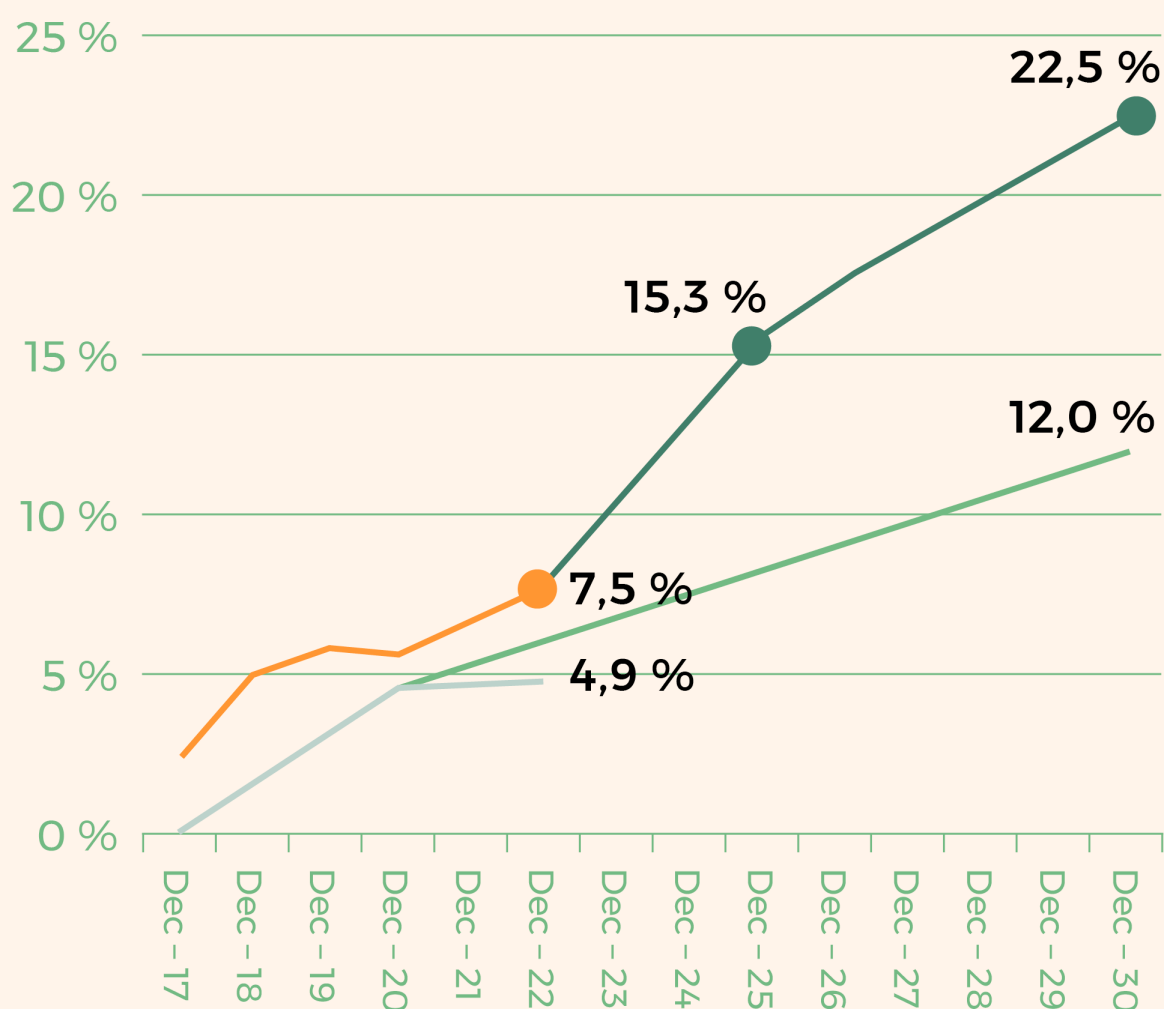
Klimarettede investeringer fordelt på hovedaktivklasser

- Unoteret infrastruktur
- Obligationer
- Aktier

Mål for klimarettede investeringer

- 1. mål (besluttet 2017)
- 2. mål (besluttet 2019)
- 3. mål (besluttet 2021)
- Faktisk

Tabel 2 - Eksempler på "grønne" investeringer

Selskab	Sektor	Markedsværdi af investeringer (mio. DKK)	% andel grøn omsætning iht. MSCI	Beregnet grøn markedsværdi (mio. DKK)
Vestas Wind Systems A/S	Industri	413	100%	413
Darling Ingredients Inc	Forbrugsvarer	82	100%	82
First Solar Inc	Informations-teknologi	39	100%	39
Alfen Beheer BV	Industri	17	100%	17
Enphase Energy Inc	Informations-teknologi	6	100%	6
Shoals Technologies Group Inc	Industri	4	100%	4
Tesla Inc	Varige forbrugsgoder	12	100%	12
Xinyi Solar Holdings Ltd	Informations-teknologi	30	100%	30
LONGi Green Energy Technology Co Ltd	Informations-teknologi	35	97%	34
Ørsted AS	Forsyning	546	63%	346

Atomkraft og fossilgas

Investeringer i atomkraft har været meget omdiskuteret på grund af deres inklusion i EU's taksonomi for bæredygtige investeringer (sammen med gas). Hos AkademikerPension er vores position, at det er ærgerligt, at taksonomien bliver udvandet med inklusion af atomkraft og gas, fordi de ikke lever op til EU's egne kriterier for bæredygtige investeringer på grund af henholdsvis radioaktivt affald og høje udledninger.

AkademikerPension skal følge EU-lovgivningen på området og er dermed forpligtiget til at opgøre taksonomi-kompatible investeringer, og i denne optælling vil atomkraft og fossilgas derfor tælle med i den udstrækning, vi har data til at opgøre det. Men så vidt muligt vil vi også offentliggøre separate tal, hvor investeringer i fossilgas og atomkraft ikke tælles med i det "grønne regnskab". AkademikerPensions målsætning om 22,5 procent "grønne" investeringer i 2030 er således også sat eksklusivt atomkraft og fossilgas.

Omdiskuteret

Debatten om atomkraft rykker sig i disse år, hvor tilhængerne bliver flere og mere højljyde. I 2022 var AkademikerPension med til at sætte den på dagsordenen med flere debatindlæg og debatter på for eksempel Folkemødet på Bornholm. Vi mener, at det er en nuanceret debat, som desværre ofte bliver meget sort/hvid.

AkademikerPension er indirekte investeret i atomkraft via investeringer i forsyningsselskaber, der genererer energi fra atomkraft. I alt har AkademikerPension investeringer for mere end 200 mio. kr. i atomkraft, hvis man kigger på vores ejerandel af børsnoterede forsyningsselskaber og samtidig indregner deres andel af energi genereret fra atomkraft. Det svarede til 0,16 procent af AkademikerPensions samlede portefølje ved seneste opgørelse (medio 2022).

Vi udelukker ikke fremtidige investeringer, men det er dog samtidig heller ikke noget, som AkademikerPension aktivt opsøger i modsætning til for eksempel investeringer i vedvarende energi. Det kan ændre sig, hvis de nye generationer af atomkraft, der er på tegnebrættet p.t., modnes og bliver kommercielt attraktive.

Aktivt ejerskab

Aktivt ejerskab er et helt afgørende værktøj i vores klimastrategi sammen med CO₂-reduktioner, "grønne" investeringer og frasalg. Det er en klar forventning fra medlemmer og interessenter, at vi søger at bruge den stemme, som det giver at have medlemmernes penge i ryggen til at bidrage til at håndtere klimakrisen. Det er samtidig en måde at søge at minimere klimarisici – og øge mulighederne – som vi ellers ikke kan kontrollere gennem henholdsvis klimarettede investeringer og frasalg.

Hvis et selskab overtræder AkademikerPensions politik eller foretager dispositioner, der ikke skønnes at fremme langsigtet værdiskabelse, vil vi gennem aktivt ejerskab forsøge at få selskabet til at rette op. Vi prioriterer ligeledes at gå i dialog med en lang række selskaber for at fremme god selskabsledelse, herunder ansvarlig og bæredygtig virksomhedsadfærd.

Eskalering kan i begge tilfælde foretages. Her vil vi typisk starte med en dialog med selskabet, og kan sidenhen vælge at stemme imod ledelsen på selskabets generalforsamling. Vi kan også vælge at fremsætte aktionærforslag og/eller offentlig kritik efter omstændighederne. Vi foretager en konkret vurdering af, hvorvidt der forventes at være proportionalitet mellem de ressourcer en dialog vil kræve, og de resultater, som dialogen forventes at munde ud i. Alternativt kan vi skride til eksklusion.

Vi har i 2022 været i dialog med 217 selskaber om klima og miljø via vores samarbejdspartner EOS at Federated Hermes (EOS) og sendt årsbrev til alle danske selskaber i vores portefølje vedrørende behovet for at rette ind efter Paris-aftalens mål og rapportere om håndteringen af klimarelaterede risici og muligheder til investorerne.

Mål

AkademikerPensions målsætninger for aktivt ejerskab er mindre kvantificerbare end for udledninger og investeringer, men helt konkret har vi en ambition om, at 25 procent af de børsnoterede selskaber i porteføljen skal have sat et såkaldt "science based target" inden 2025, det vil sige et videnskabsbaseret mål for reduktion af drivhusgasser i tråd med Paris-aftalens mål.

Derudover har vi sat mål for vores engagement, som kan være sværere at sætte på formel, men som ikke desto mindre er meget vigtige tiltag for en engageret pensionskasse som AkademikerPension.

Mål for aktivt ejerskab 2025

Selskaber:

- 25 procent af børsnoterede selskaber i porteføljen har sat et "Science Based Target", et såkaldt SBTi target (aktier og virksomhedskreditobligationer).
- Vi vil lægge pres på de 20 mest udledende børsnoterede selskaber i porteføljen.
- Pres på banker i porteføljen for at sikre Paris-alignment (1,5 grader) af udlån og investeringer samt stop for finansiering af ny kulkapacitet og udvinding af olie og gas fra nye projekter ("fossil ekspansion") i henhold til IEA.
- Pres på eksterne kapitalforvaltere og unoterede fonde vs. 1,5 graders scenariet.
- Vi vil fortsat bruge vores stemme aktivt og synligt i den offentlige debat.
- Vi vil benytte retssager strategisk for at afklare og tydeliggøre virksomheders og bestyrelses ansvar i forhold til klimahandling.

Regeringer:

- Vi vil deltage aktivt i samarbejde med investorer og andre aktører, der søger at presse regeringer til at leve op til målene i Paris-aftalen.
- Vi vil bakke op om lovgivning og skatter, der fremmer styrkede rammebetingelser for tilstrækkelig klimahandling og bæredygtig udvikling.

Generelt:

- Vi vil tænke klimaindsatsen sammen med arbejdstager- og menneskeretligheder samt naturhensyn.

Vores fokus flygter med ønsket om at være med til at drive de meget markante og målbare fremskridt, der er brug for, hvis vi skal holde den globale opvarmning i ave.

Banker vil også fylde mere i indsatsen i det kommende år, herunder gennem deltagelse i Institutional Investor Group on Climate Change (IIGCC) nye fokus på banker, der lanceres i nær fremtid. Vi er også gået med i det FN-støttede Principles for Responsible Investments (PRI) nye "Advance"-dialoginitiativ, hvor vi skal være med til at presse på for ansvarlig vedvarende energi. Advance fokuserer på 40 selskaber inden for henholdsvis vedvarende energi og minesektoren, som er helt centrale for transitionen. Vi skal være med til at føre dialogen med danske Ørsted om sociale hensyn samt arbejdstager- og menneskerettigheder i den grønne omstilling.

I 2022 opdaterede vi ligeledes vores standpunkt for fossil energi. Vi har nu fokus på IEA's anbefaling om at stoppe al finansiering af nye olie- og gasfelter i tillæg til vores fokus på at stoppe ny kulkraft og ekspansion af kulminer. Du kan læse mere her: akademikerpension.dk/media/yzohm4a1/standpunkt-fossil-energi-januar-2023.pdf

Som følge af et medlemsforslag på generalforsamlingen i 2022, har vi i 2022 tydeliggjort vores tilgang og mål for aktivt ejerskab over for banker, der fortsætter finansiering af fossil ekspansion.

Største CO₂-udledere

Bestyrelsen i AkademikerPension besluttede i 2020, at vi skal lægge særligt pres på de 20 største udledere af drivhusgasser i vores børsnoterede portefølje inden 2025. Det er samtidig i overensstemmelse med vores forpligtelser i investorsamarbejdet Net Zero Asset Owner Alliance. De 20 største udledere er udvalgt efter absolutte tal (scope 1-3) og ikke efter AkademikerPensions vægtede investering. Vi har valgt dette fokus, fordi det giver mest mulig indflydelse på en række af verdens allerstørste udledere af drivhusgasser.

Nogle af selskaberne er vi i direkte dialog med selv, mens andre hører fra os via vores internationale samarbejdspartnere hos for eksempel EOS at Federated Hermes eller investorsamarbejdet Climate Action 100+.

Formålet med dialogerne er at presse på for højere ambitioner hos en række af de selskaber, der står for en stor del af verdens samlede udledninger.

Hvis de rykker sig, så er vi nået langt. Det er en del af vores ansvar som investor i disse selskaber, og hvis vi vurderer, at de ikke lytter og præsenterer troværdige omstillingsplaner, så vil vi også overveje at ekskludere dem fra vores portefølje. Du kan læse mere og se hele listen på vores hjemmeside her: akademikerpension.dk/dialog

Status

Af højdepunkter inden for aktivt ejerskab på klimafonten kan nævnes, at vi - udover igen i år stemt på et stort antal generalforsamlinger og underskrevet breve til verdens regeringer op til klimatopmødet COP27 - har været med til at fremsætte klimaforslag hos HSBC, Volkswagen (VW) og Toyota. De to sidste blev dog begge blokeret af selskaberne. Sammen med andre investorer fortsætter vi presset på begge selskaber, og som noget nyt valgte vi i 2022 at være med til at anlægge en principiel retssag mod VW omkring aktionærs rettigheder til at stille aktionærforslag samt bakke op om en klimarelateret retssag mod Shells bestyrelse.

Skadelig klimalobbyisme

Vi lægger pres på de selskaber, der modarbejder Paris-aftalen direkte eller igennem interesseorganisationer. Vi mener, det er vigtigt at have dialogen omkring klimarelateret lobbyarbejde, da vores investeringer ikke må hindre, at der fra politisk side bliver etableret de nødvendige rammebetingelser for den grønne omstilling. Vi har over en længere årrække arbejdet imod klimaskadelige lobbyaktiviteter i de selskaber, vi investerer i.

Vi er med i investor-sammenslutningen IIGCC's arbejdsgruppe for klimarelateret lobbyarbejde. Arbejdsgruppen fremsætter en række principper og forventninger til selskabers lobbyaktiviteter. Investorernes forventning er, at selskaber arbejder positivt for Paris-aftalen, har robust ledelse og styring af deres politiske indvirkning direkte og indirekte gennem de organisationer, som selskaberne er medlemmer af.

Selskaberne skal slutteligt også være transparente om deres påvirkning, både i den offentlige debat om klima, men også om dets medlemskaber i organisationer, der ikke arbejder positivt for bindende klimalovgivning. Klimalobbyisme er desuden en integreret del af vores vurdering af, om et selskab er Paris-kompatibelt.

I 2022 har vi igen især fokuseret på Toyotas skadelige klimalobbyisme. Selskabet bliver vurderet af InfluenceMap som ét af verdens allerværste selskaber, når det kommer til at modarbejde klimapolitik. Vores tilgang her er tosporet, idet vi som aktionær påpeger, at Toyota med sin lobbyisme risikerer at skade sit omdømme og dermed selskabets værdi. Derudover bruger vi også vores indflydelse for at bidrage til at håndtere klimakrisen ved at sætte fokus på virksomheders lobbyisme, der forhindrer eller forsinker regeringers klimapolitiske tiltag. Du kan læse mere om vores aktive ejerskab over for Toyota her: akademikerpension.dk/nyheder/akademikerpension-toyota-modarbejder-den-noedvendige-groenne-omstilling/

Banker

På generalforsamlingen i 2022 blev et bestyrelses-støttet medlemsforslag om øget aktivt ejerskab overfor banker vedtaget. Derfor har vi i løbet af året uddybet vores politik, gået ind i flere dialoger og stemt for en række aktionærforslag på bankernes generalforsamlinger.

Efter AkademikerPensions omfattende fossile frasalg er det et naturligt skridt at fokusere på de banker, vi er investeret i, som fortsat modarbejder Paris-aftalen.

AkademikerPensions fossile standpunkt blev opdateret og inkluderer nu et særskilt afsnit om banker. Vores tilgang er at presse bankerne til at rette ind efter Paris-aftalens mål gennem aktivt ejerskab frem for eksklusion. Aktivt ejerskab foretrækkes, fordi det vurderes at kunne have potentiale til at skabe forandring, og derudover foretager banker udlån til mange andre sektorer end den fossile sektor, så det er ikke en koncentreret afkastmæssig risiko, hvorfor der generelt ikke er et afkastmæssigt argument for frasalg.

AkademikerPension samarbejder som nævnt med blandt andet Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) og Transition Pathway Initiative (TPI) om udarbejdelse af nye kriterier for at vurdere bankernes indsats på klimaområdet og går aktivt med i samarbejdet med andre investorer i samme regi for at lægge pres på de største globale banker, der fortsat finansierer fossil energi – også kendt som "Climate Action 100+ for bankerne".

Vi vil også selv, og i samarbejde med andre investorer, gennem for eksempel ShareAction, deltage aktivt på udvalgte bankers generalforsamlinger og stille samt stemme på aktionærforslag, der søger at sikre, at banker ikke finansierer nye fossile projekter i modstrid med IEA's NZE2050-anbefalinger samt fremlægge konkrete klimaplaner, der flugter med Paris-aftalens mål.

I 2022 lagde vi pres på Danske Bank ved at påpege deres mangelfulde klimastrategi fra talerstolen på selskabets generalforsamling. Vi efterspurgte blandt andet en samlet klimaplan, som Danske Bank leverede i starten af 2023. Der er stadig plads til forbedringer, men som aktionær i banken er vi meget tilfredse med at se emnet blive taget seriøst. Du kan finde vores tale fra generalforsamling 2022 her:

www.akademikerpension.dk/media/10bjzslv/tale-til-danske-bank.pdf

Via ShareAction var vi også engageret i HSBC, der i 2022 besluttede at stoppe direkte udlån til nye fossile projekter. Det momentum bruger vi i 2023 til at lægge pres på fem andre store europæiske banker (Barclays, BNP Paribas, Crédit Agricole, Societe Generale og Deutsche Bank) til at følge HSBC's eksempel. Hvis vi kan lykkes med at presse disse storbanker til at stoppe direkte udlån i strid med IEA, så har vi taget et stort skridt i den rigtige retning.

Også på generalforsamlinger var vi meget aktive i 2022 i forhold til at stille og stemme for klimarelaterede aktionærforslag. I USA stemte vi blandt andet for klimaresolutioner hos for eksempel Bank of America, Citi Group og Goldman Sachs. Du kan læse mere om vores stemmeafgivelser på side 67.

Klimahensyn & god selskabsledelse

Læs mere om hvordan vi integrerer klimahensyn i vores forventninger til selskabers arbejde med god selskabsledelse i dokumentet "Forventninger til god selskabsledelse", der er offentliggjort på vores hjemmeside (under Standpunkter):

akademikerpension.dk/om-akademikerpension/presse/alle-publikationer/

Fossilt frasalg

Afbrændingen af fossile brændstoffer er hovedårsagen til den globale opvarmning, men samtidig udgør fossil energi fortsat grundstammen i vores energisystemer. Vi skal udfase fossil energi hurtigst muligt for at leve op til Paris-aftalens målsætninger, men vi skal også gøre det fornuftigt.

AkademikerPension har en nedskrevet politik for frasalg af fossile investeringer, der detaljeret redegør for aktivt ejerskab og kriterier for eksklusion af fossile selskaber. Da alle investeringer i varierende grad er forbundne med fossil energi, er der behov for en nøje afgrænsning. Du kan finde vores udførlige standpunkt for fossil energi [her](#).

Mål

Bestyrelsen i AkademikerPension besluttede i marts 2018, at en række selskaber, der beskæftiger sig med udvinding af fossil energi, skulle ekskluderes fra investeringsuniverset. I 2020 og 2021 vedtog bestyrelsen yderligere skærpedelser af frasalg, hvad angår forsyningsselskaber, der afbrænder en høj andel kul, når de genererer strøm samt i forhold til obligationer udstedt af olie- og gasselskaber.

Med den seneste udvidelse har AkademikerPension nu et meget omfattende frasalg af fossile investeringer. Formentlig blandt de mest omfattende i verden blandt større institutionelle investorer.

Status - frasalg for milliarder gennemført

For så vidt angår aktieporteføljen så er de tidligere besluttede eksklusioner og frasalg fuldt implementeret ved udgangen af 2022. Derved har AkademikerPension frasolgt fossile investeringer for 3,7 milliarder kroner siden 2018.

På nær ét selskab (italienske Eni) så er samtlige selskaber inden for fossil udvinding således ekskluderet; det vil sige alle såkaldte "upstream" og integrerede olie-/gasselskaber samt alle selskaber inden for kul-udvinding, som overskrider AkademikerPensions tærskelværdier.

På forbrugssiden frasolgte AkademikerPension ultimo 2021 og ind i januar 2022 aktier i en lang række forsyningsselskaber, som ikke havde en Paris-kompatibel tilgang til udfasning af brugen af kul til at generere elektricitet eller varme. AkademikerPension er således fortsat investeret i en lang række forsynings-

selskaber (i alt 40 selskaber for i alt 1,5 milliarder kroner), som ikke overskrider AkademikerPensions Politikk for ansvarlige investeringer og tærskler i henseende til deres forbrug af kul i energimikset.

Frasalget af forsyningsselskaber har således ikke været lige så indgribende som frasalget af fossile udvindings-selskaber, fordi forsyningssektoren generelt set er læn-gere fremme med sin omstilling.

I løbet af 2022 er beslutningen fra december 2021 om at frasælge AkademikerPensions fossile kredit-obligationer blevet eksekveret. De fossile kreditobligationer udgjorde en betydelig del af AkademikerPensions daværende obligations-benchmarks og portefølje, og der var således tale om en gennemgribende ændring af porteføljen. Af samme grund blev det besluttet, at frasalget skulle implementeres gradvist i løbet af 2022, og at der skulle implementeres et nyt benchmark uden de ekskluderede sektorer.

AkademikerPension har stadig enkelte ældre unoterede fonde i porteføljen, som har eksponering til udvinding af fossil energi. Det fremgår af de offentliggjorte beholdningslister, der kan findes på AkademikerPensions hjemmeside. Fondene er forsøgt frasolgt, men det har ikke været muligt at gøre dette på acceptable vilkår og uden markante tab for medlemmerne. De pågældende fonde løber ud inden for en kortere årrække, og der foretages ikke nye investeringer i lignende fonde. Se Tabel 8 for flere detaljer omkring status på frasalget.

Mål for fossilt frasalg

- Eksklusion af børsnoterede olie-, gas, kul- og tjæresandsselskaber (over 25 procent omsætning samlet set), hvis de ikke har en Paris-kompatibel transitionsstrategi.
- Eksklusion af forsyningsselskaber med over 25 procent kul i energimikset, hvis de ikke har en Paris-kompatibel transitionsstrategi.
- Eksklusion af selskaber der opfører nye kulkraftværker.
- Ingen nye unoterede fondsinvesteringer med eksponering til fossil udvinding.
- Årlig gennemgang af frasalgsafgrænsningen på bestyrelsesniveau.

Afkast

Det fossile frasalg er en langsigtet strategisk beslutning, hvis primære underliggende argument er et afkastargument. Historiske data og overordnede overvejelser vedrørende den fossile sektors profitabilitet indikerer, at den fossile sektor historisk set har leveret et afkast på niveau med eller under det øvrige marked. Dette gælder dog ikke de seneste 30-40 år, hvor sektoren har leveret et højere afkast end det øvrige marked på grund af historisk set høje energipriser. Inden for de seneste år har der desuden været betydelige udsving. Det afgørende er imidlertid det fremtidige langsigtede afkastpotentiale.

I et "business as usual"-scenarie, hvor verden styrer mod cirka 3 graders temperaturstigning, vurderes det, at den fossile sektor vil performe på niveau med historikken. Styrer verden derimod mod et 1,5 eller 2 graders scenarie, vil den fossile sektor kunne se frem til væsentligt lavere afkast end det øvrige marked. Dette gør sig særligt gældende for aktieinvesteringer, men også i nogen grad for obligationsinvesteringer.

Dette argument taler derfor for, at det samlet set vil være en langsigtet afkastmæssig gevinst at have ekskluderet ikke-Paris kompatible selskaber i sektoren, og jo mere verden møder Paris-aftalens mål, des større er gevinsten. På kort og mellemlang sigt kan frasalget dog betyde både positive og negative afkastmæssige udsving. Du kan læse mere om de afkastmæssige overvejelser ved frasalget – læs vores fossile standpunkt på hjemmesiden: akademikerpension.dk/media/yzohm4a1/standpunkt-fossil-energi-januar-2023.pdf

Observationslisten

Fossile selskaber inden for den fossile frasalgsafgrænsning, som ikke har en Paris-kompatibel forretningsstrategi, overføres til AkademikerPensions eksklusionsliste. Alle investeringer, som ikke er på denne liste, er tilladte investeringer, men i tillæg til eksklusionslisten opereres der også med en observationsliste. Selskaber på observationslisten er ligeledes tilladte investeringer, og listen består af selskaber, som for nærværende ikke har en Paris-kompatibel strategi, men som trods alt udviser en meningsfuld progression henimod en sådan på mellemlang sigt.

Observationslistens selskaber revurderes én gang årligt, og i ultimo 2022 blev det besluttet at ekskludere Repsol (fossil udvinding) og Northwestern Corporation (forbrug af kul) grundet manglende/for langsom fremdrift i deres omstilling, mens de øvrige selskaber forblev på listen. Du kan finde en uddybende forklaring for eksklusionen for Repsol her: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-frasaelger-og-ekskluderer/eksklusionsliste-olie-og-gas/

Og for Northwestern Corporation her: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-frasaelger-og-ekskluderer/eksklusionsliste-kul/

Ingen nye selskaber blev optaget på observationslisten i 2022. Det giver observationslisten (se Tabel 3) med i alt fem selskaber, der fortsat er investérbare på trods af, at de overskrider AkademikerPensions kriterier for eksklusion.

Tabel 8 - Investeringer i fossil energi * i mia. DKK 2018 - 2022

*Opgjort efter metoden anvendt i Verdensnaturfondens rapport (WWF): "Klimahandling i den danske pensionssektor" udgivet i marts 2022.

	2022	2021	2020	2019	2018	Udvikling siden 2018 i %
Aktier	0,53	0,29	0,28	0,68	1,30	-59 %
Obligationer	0,02	2,26	3,02	2,61	2,27	-99 %
Alternative investeringer	1,53	1,64	1,39	1,72	1,72	-11 %
I alt	2,08	4,19	4,69	5,01	5,29	-61 %

Frasalg og aktivt ejerskab

Når AkademikerPension ekskluderer aktier og obligationer udstedt af fossile selskaber, så bidrager dette til at presse finansieringsomkostningerne op for disse selskaber. På sigt vil højere finansieringsomkostninger, alt andet lige, betyde færre fysiske investeringer i ny udvindingskapacitet, og dermed mindre udvinding af fossil energi. Derved understøtter frasalget direkte målsætninger i Paris-aftalen.

Frasalget understøtter desuden Paris-aftalen indirekte, idet AkademikerPensions og andre investorers ageren er med til at sætte fokus på behovet for den grønne omstilling, og de heri iboende udfordringer og dilemmaer.

Frasalg adresserer en del af AkademikerPensions eksponering til fossil energi og er med til at øge presset på fossile selskaber. Men fordi alle selskaber på den ene eller anden måde er forbundet til fossil energi, er det også vigtigt for AkademikerPension at udøve aktivt ejerskab og dialog med de selskaber, som ikke overskrider vores tærskel for eksklusion. Det foregår direkte i dialog med selskaberne og i investor-initiativer, som understøtter den grønne omstilling, for eksempel 'Climate Action 100+' og Net-Zero Asset Owner Alliance.

AkademikerPension rækker desuden ud til andre investorer og fremsætter og/eller stemmer på klimarelaterede forslag på selskabernes generalforsamling med henblik på at understøtte de enkelte selskabers omstilling, søge at sikre, at selskaberne ikke etablerer nye fossile projekter og/eller begrænse lobbyaktivitet rettet mod at hindre Paris-aftalens implementering.

AkademikerPension vil også fortsætte sin dialog med, og pres på, de selskaber som har en mindre andel af deres forretning forbundet til fossil energi og derfor falder udenfor afgrænsningen. Dette gælder for eksempel mineselskaber, hvor termisk kul udgør under 25 procent af deres omsætning. AkademikerPension vil endvidere fortsætte sin dialog og aktive ejerskabsindsats med selskaber som finansierer og konstruerer fossil infrastruktur som falder indenfor afgrænsningen.

Vi vil derudover prioritere indsatsen overfor de 20 største udledere af drivhusgasser i vores portefølje samt overfor banker, der fortsat finansierer fossil energi og ikke har klare målsætninger og handlingsplaner, der flugter med Paris-aftalen (se næste).

Indirekte investeringer via banker

På trods af eksklusion og frasalg af aktier og obligationer er AkademikerPension fortsat indirekte eksponeret til fossile selskaber, gennem pensionskassens investeringer i banker, der ikke har samme høje tærskel for eksklusion som AkademikerPension, og derfor fortsat giver lån til eller investerer i fossile selskaber, som optræder på AkademikerPensions eksklusionsliste.

AkademikerPensions tilgang til banker er at presse disse til at rette ind efter Paris-aftalens mål gennem aktivt ejerskab frem for eksklusion. Aktivt ejerskab foretrækkes, fordi det vurderes at kunne have potentiale til at skabe forandring, og derudover foretager banker udlån til mange andre sektorer end den fossile sektor, så det er ikke en koncentreret afkastmæssig risiko, hvorfor der generelt ikke er et afkastmæssigt argument for frasalg.

Tabel 3 – AkademikerPensions observationsliste (fossil energi)

Selskab	Sektor	Land	Kommentar
Eni	Fossil udvinding	Italien	Fortsat ikke fuldt Paris-kompatibel, men "best in class" og kan rette ind i de kommende år. Ekspansion af fossil udvinding i strid med IEA's Net Zero 2050 scenarie, men kan ændre sig i de kommende år.
AES	Forbrug af kul	USA	Muligvis allerede under tærskel for 25% kul og har plan om udfasning af kul i 2025. Fastholdes for at holde øje med fremdrift og ud fra et forsigtighedsprincip.
Fortis	Forbrug af kul	Canada	Bevæger sig i den rigtige retning uden dog at være i mål endnu
Idacorp	Forbrug af kul	USA	Bevæger sig i den rigtige retning uden dog at være i mål endnu.
RWE	Forbrug af kul	Tyskland	Har i år fremrykket udfasning af kul fra 2038 til 2030 i tråd med ambitionen i det tyske regeringsprogram. Fastholdes for at holde øje med fremdriften.

Miljø & biodiversitet

Biodiversitets- og miljørelaterede temaer som skovrydning, overfiskning og havforurening med videre er i stigende grad væsentlige i et samfundsperspektiv såvel som i et markeds- og investeringsperspektiv.

Problemstillingerne vedrører de helt grundlæggende forudsætninger for bæredygtig udvikling, og der er tætte koblinger til økonomisk set betydningsfulde sektorer som landbrug og fødevarer. Desuden er tab af biodiversitet tæt forbundet med klimaforandringer.

Ambitioner

Vi ønsker at markere en klar position i forhold til natur og miljø, og vi sætter gerne temaet på dagsordenen, ikke mindst i vores dialog og samarbejde med selskaber, som vi er investerede i. Sideløbende vil vi, sammen med andre institutionelle investorer, appellere til, at internationale organisationer og regeringer øger indsatsen for at skabe politisk klarhed.

I AkademikerPensions 'Politik for ansvarlige investeringer' fremgår det, at vi ikke accepterer, at selskaber forårsager unødigt eller alvorlig og langsigtet skade på miljøet, herunder biodiversitet og klima.

Udfordringen for os og andre investorer er dog, at en stor del af tabet af biodiversitet sker på grund af summen af mange mikrohandlinger og strukturelle faktorer.

Det er en eksternalitet af økonomisk aktivitet, der først nu er ved at blive opstillet robuste modeller for at beregne og begynde at tage højde for. Vi går derfor også ydmygt til opgaven, som vi forventer kommer til at kræve en markant og langsigtet indsats.

Mål

Vores mål er over tid at nedbringe antallet af selskaber, der påvirker miljøet negativt, herunder natur og biodiversitet.

Det gør vi gennem analyse, aktivt ejerskab over for selskaber og løbende stillingtagen til investeringerne.

Et delmål er at få bedre data til rådighed for vores analyser. Med afsæt i vores årsbrev til alle danske selskaber

i vores portefølje, er det målet at indlede en struktureret dialog om natur og biodiversitet med udvalgte danske selskaber i 2023. Læs vores årsbrev her: akademikerpension.dk/media/15kjml02/engagement-let-ter-2022.pdf

Aktiviteter og fremdrift

Tilbage i 2020 var AkademikerPension medunderskriver på "Investor Statement on Biodiversity" – en appel til blandt andre regeringer og videnskab om at tilvejebringe data/information, som investorer kan lægge til grund for en helhedsorienteret integration af viden om natur og biodiversitet i investeringsbeslutninger.

Forud for FN-topmødet i december 2022 underskrev AkademikerPension en opfordring sammen med andre investorer til verdens regeringer om at blive enige om en ambitiøs aftale.

Læs opfordringen [her](#), som blev underskrevet af investorer med samlet 24.000 tusinde milliarder dollars under forvaltning.

Sideløbende arbejder flere offentlige og private aktører på vejledninger og ledelsesværktøjer – herunder arbejdet, som foregår i Taskforce on Nature-Related Financial Disclosures (TNFD).

Vi deltager selv i et samarbejde mellem pensionselskaber og WWF om investeringsmæssige risici relateret til biodiversitet og havmiljø.

Vi er løbende i dialog med selskaber om væsentligheden af natur og biodiversitet. Dialogen foregår enten direkte med selskaberne, gennem kapitalforvaltere eller gennem vores samarbejdspartner EOS.

Via EOS har AkademikerPension i 2022 været i dialog med 33 selskaber om pres på miljø og biodiversitet, for eksempel relateret til skovrydning. EOS udviklede i 2020 deres egen tilgang til temaet, og udgav "Our

commitment to Nature”, der fokuserer på beskyttelsen af biodiversitet. Dokumentet kan læses her: hermes-investment.com/dk/eos-insight/eos/our-commitment-to-nature

Sammen med en række andre aktører har vi været i direkte dialog med JBS, som er den største kødproducent i verden om klimaforandringer og skovrydning – en dialog som fortsættes. Desuden har vi dialoger med en række banker om finansiering af blandt andet aktiviteter med negative konsekvenser for natur og miljø.

I nogle tilfælde har vi bragt emnet op på politiske niveau. Et eksempel er, at vi i 2020, sammen med en række andre finansielle institutioner, med et åbent brev indledte en dialog med regering og myndigheder i Brasilien om skovrydning. Dialogen fortsatte i 2021 og 2022, blandt andet med flere møder med den brasilianske ambassadør i Danmark og er i øvrigt blevet udvidet til at omfatte flere lande.

Menneske- & arbejdstagerrettigheder

Ambitioner

Respekten for menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder er essentiel i kampen for at skabe retfærdige og velfungerende samfund. Som pensionskasse og ansvarlig investor tager AkademikerPension udgangspunkt i de internationale retningslinjer og normer, når vi skal tage stilling til en given sag.

AkademikerPensions arbejde med ansvarlige investeringer fokuserer både på at minimere eller helt undgå negative indvirkninger på menneskerettighederne, herunder arbejdstagerrettighederne, og på at fremme positive indvirkninger.

De menneskeretlige udfordringer er fra et globalt perspektiv blevet forværret i de sidste år. Dels på grund af den verdensomspændende Covid-19 pandemi og Ruslands ulovlige invasion af Ukraine, dels på grund af den globale klimakrise, som har omfattende menneskeretlige konsekvenser. Fattigdom, tvangsarbejde og diskrimination er blevet mere udbredt, og retten til blandt andet uddannelse, privatliv, frihed og personlig sikkerhed er under pres. Det er derfor ekstra relevant, at investorer og virksomheder sikrer, at de ikke forårsager, bidrager til eller er forbundet med negative indvirkninger på menneskerettighederne.

Politik og vision

De internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, som alle virksomheder skal leve op til, definerer hvad virksomheder bør gøre for at undgå og håndtere negative indvirkninger på menneskerettighederne. FN's Global Compacts 10 principper, som vi har tiltrådt, beskriver ligeledes, hvad disse krav går ud på. Det er en grundlæggende forventning til alle virksomheder og investorer, at de respekterer og arbejder struktureret med menneskerettigheder.

Denne proces kaldes for due diligence for menneskerettigheder.

AkademikerPensions due diligence

For AkademikerPension indebærer en due diligence proces, at:

- Vi følger en politik for ansvarlige investeringer.
- Vi implementerer processer for identificering og prioritering af potentielle negative indvirkninger.
- Vi har processer for at håndtere aktuelle negative indvirkninger, og vi monitorerer udviklingen.
- Vi kommunikerer og rapporterer om indsatser og resultater for ansvarlige investeringer.

I AkademikerPension har vi beskrevet vores due diligence proces og vores arbejde med ansvarlige investeringer i Politik for ansvarlige investeringer. Den opdaterer vi hvert år. Vores ambition er høj, og de krav, som vi stiller til egne investeringsprocesser og beslutninger, gælder selvfølgelig også for vores kapitalforvaltere og de selskaber, som vi investerer i.

En prioriteret indsats

Vi vurderer, at veldrevne selskaber, der opfører sig ansvarligt, også giver det højeste afkast på lang sigt. Men verden er ikke perfekt, og investeringer på et globalt marked rummer udfordringer – også på menneskerettighedsområdet. Generelt har virksomhederne på det globale marked ikke tilstrækkelige værn og politikker på plads til at sikre, at der ikke sker krænkelser af menneskerettighederne. Det gælder især i deres værdikæder. Som investor vil det derfor aldrig være praktisk muligt at fange alle udfordringer.

AkademikerPension har en bred portefølje med global rækkevidde, og det er komplekst at monitorere de mulige negative påvirkninger.

I overensstemmelse med de internationale retningslinjer foretager vi derfor en risikobaseret prioritering og fokusering af vores indsats som aktiv ejer.

Mål

I AkademikerPension er vores mål for menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder:

Generelt

- AkademikerPensions investeringer skal til enhver tid overholde gældende lovgivning,
- Investeringerne må ikke overtræde principperne i FN's Global Compact, Paris-aftalen, OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder eller FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhvervsliv (UNGP).

Retningslinjer fra FN og OECD

[FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhvervsliv](#)

[OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder](#)

Menneskerettigheder specifikt

- Investeringerne skal undgå at forårsage eller bidrage til negative indvirkninger på menneskerettighederne.
- Investeringerne skal søge at stoppe og/eller afbøde negative indvirkninger på menneskerettighederne, som de måtte være direkte forbundet til.
- Investeringerne skal også i væbnede konfliktsituationer og konfliktområder leve op til virksomheders ansvar for at respektere menneskerettighederne, herunder:
- Agere med nødvendig omhu passende til kontekstens udfordringer.
- Respektere standarderne i den internationale humane folkeret.

Arbejdstagerrettigheder

- Investeringerne skal ikke forårsage, bidrage til eller passivt være direkte forbundet til:
- Krænkelser af den frie forenings- og organisationsret og retten til kollektive forhandlinger.
- Arbejds- og ansættelsesforhold, som foregår under tvang.
- Ulovligt børnearbejde.
- Arbejds- og ansættelsesforhold, hvor diskrimination finder sted.
- Manglende sikkerhed, sundhed og ringe arbejdsmiljøforhold på arbejdspladser.

For at opnå vores mål anvender vi en række værktøjer, som blandt andet omfatter regelmæssige screeninger af investeringsuniverset, dialog med udvalgte selskaber og eksklusion. Vores due diligence-proces og eskaleringsmuligheder afhænger blandt andet af vores ejerandel i den pågældende situation og den konkrete aktivklasse.

Du kan læse mere om vores due diligence-proces i AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer: akademikerpension.dk/politik-ansvarlig

Aktiviteter i 2022

Som en del af AkademikerPensions aktive ejerskab indgår vi hvert år i dialog med selskaber. Både for at klarlægge vores forventninger til selskaberne og for at hjælpe selskaberne med at udvikle sig i en mere ansvarlig retning.

I 2022 har AkademikerPension været i dialog med 157 selskaber om menneskerettigheder via vores samarbejdspartner, EOS.

Vores samarbejdspartner koordinerer indsatsen og agerer på vegne af mange institutionelle investorer verden over, og på den måde får vi også mere gennemslagskraft. Vi har derudover på eget initiativ været direkte i dialog med en række selskaber om blandt andet arbejdstagerrettigheder i selskabernes værdikæder og om rapportering om due diligence for menneskerettigheder. Vi har også indledt dialoger med selskaber om deres aktiviteter i Rusland. Læs mere herom på side 44 om investeringer i konfliktramte områder.

Her er nogle eksempler på dialoger:

FLSmidth

AkademikerPension har i de seneste par år været i dialog med FLSmidth om en række forskellige sager vedrørende selskabets indvirkning på menneskerettighederne.

I 2022 var vi blandt andet i dialog med FLSmidth om selskabets involvering i driften af en kulmine i Mozambique, hvor de sociale og miljø-/sundhedsmæssige konsekvenser for det omgivende samfund er meget kritisable. FLSmidth har sidenhen valgt at afslutte samarbejdet med den pågældende mine.

Carlsberg

Vi har også været i dialog med Carlsberg på baggrund af resultaterne fra det internationale Corporate Human Rights Benchmark, som indeholdt en vurdering af Carlsbergs rapportering om menneskerettigheder.

Rapporten viste, at Carlsberg havde fået et meget dårligt resultat i forhold til 'due diligence' – altså processen for den grundlæggende identifikation og håndtering af problemområder i forhold til menneskerettigheder.

Wizz Air

I 2021 og 2022 har AkademikerPension været i dialog med det ungarske lavprislejerselskab Wizz Air om selskabets praksis i forhold til arbejdstagerrettighederne.

Wizz Air har i en årrække udvist stor modstand over for deres ansattes ret til at organisere sig i fagforeninger og til at indgå i kollektive forhandlinger. Da Wizz Air ikke var villige til at ændre praksis og sikre de ansattes arbejdstagerrettigheder, har AkademikerPension valgt at ekskludere selskabet.

Eksklusion af selskaber

I 2022 har AkademikerPension igen set sig nødsaget til at ekskludere en række selskaber på grund af selskabernes negative indvirkninger på menneskerettighederne og arbejdstagerrettighederne. To af disse selskaber er det ungarske selskab Wizz Air og det britisk-schweiziske mineselskab Glencore. Du kan læse mere om disse sager her: akademikerpension.dk/media/afxpijwk/wizz-air-eksklusionsbeslutning.pdf og her akademikerpension.dk/media/dkibinuu/offentlig-eksklusionsbeslutning-glencore.pdf

Tidligere har vi ekskluderet selskaber, som sikkerheds-selskabet G4S og det kinesiske selskab Hikvision, der blandt andet udvikler overvågningsteknologi.

Vi har desuden ekskluderet selskaber på grund af deres relation til kontroversielle våben. Baggrunden er, at vores investeringer ikke skal bidrage til aktiviteter forbundet med antipersonelle landminer, klyngeammunition, atomvåben, biologiske våben eller kemiske våben. Ved overtrædelser relateret til kontroversielle våben skrider AkademikerPension derfor som udgangspunkt direkte til eksklusion frem for at forsøge dialogens vej.

Herudover har vi ekskluderet en række selskaber i palmeolieindustrien. Generelt har selskaber i palmeolieindustrien, som driver plantager og oliemøller i Sydøstasien, Østafrika og Sydamerika, været præget af kontroverser i forhold til arbejdstagerrettigheder (blandt andet børnearbejde, tvangsarbejde og dårligt arbejdsmiljø) og fældning af regnskov. Palmeindustriens problemer er veldokumenterede og går mange år tilbage. På baggrund af blandt andre vurderinger af den seneste udvikling og af fremtidsudsigterne har vi besluttet at ekskludere de pågældende selskaber.

Læs om alle vores eksklusionsbeslutninger vedrørende menneske- og arbejdstagerrettigheder her: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-frasaelger-og-ekskluderer/eksklusionsliste-menneske-og-arbejdstagerrettigheder/ og her: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-frasaelger-og-ekskluderer/eksklusionsliste-andet/

Eksklusion af stater

Ifølge FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhvervsliv er regeringer forpligtede til at beskytte menneskerettighederne. Det er imidlertid ikke alle stater, som lever op til denne forpligtigelse. AkademikerPension vurderer derfor, om stater, der potentielt er i konflikt med vores Politik for ansvarlige investeringer, skal ekskluderes fra AkademikerPensions investeringsunivers. Det vil også blive taget i betragtning, om der er tegn på positiv forandring i landet.

Som udgangspunkt er der ikke samme mulighed for dialog, når der er tale om statsobligationer, da vi ikke forventer at kunne påvirke suveræne stater. Der er dog tilfælde, hvor der er et særligt behov for politisk handling, og hvor vi derfor vælger for eksempel at indgå i en investorkoalition, der skriver til statslige myndigheder eller at forstærke presset ved at fremsætte en målrettet offentlig kritik.

I 2020 var AkademikerPension det første danske pensionsselskab, der satte Kina på eksklusionslisten. Begrundelsen var, at Kina vedvarende og systematisk overtræder menneskerettighederne. I denne forbindelse har det internationale FN-støttede netværk af investorer PRI (Principles for Responsible Investment) udvalgt AkademikerPension til et case study om menneskerettigheder og ansvarlige investeringer i statsobligationer. Vi håber, at vores tilgang til aktivt ejerskab i forhold til statsobligationer kan inspirere andre institutionelle investorer.

Læs AkademikerPensions case study: unpri.org/human-rights-case-studies/akademikerpension-responsible-investment-in-sovereign-bonds/8993.article.

Vi evaluerer løbende vores proces for at sikre, at den håndterer de dilemmaer, der er forbundet med investeringer i statsobligationer bedst muligt.

I 2022 har vi styrket processen yderligere ved i højere grad at sikre, at udviklingslande ikke dømmes uhenigtsmæssigt hårdt grundet deres konkrete kontekst (som f.eks. fattigdomsudfordringer og historiske forhold) og ved at inddrage staternes håndtering af den globale klimakrise. Den 31. december 2022 var der 31

stater på vores eksklusionsliste. Det er 16 færre end sidste år og skyldes primært den opdaterede proces.

Hertil blev Rusland ekskluderet i forbindelse med den ulovlige invasion af Ukraine, og Bahrain, Pakistan, Irak og Uzbekistan blev inkluderet igen i juni 2022. Disse inklusioner blev besluttet, da eksklusionen af Rusland og bestyrelsens beslutning om at frasælge olieobligationer (se side 34) havde medført, at den samlede mængde af eksklusioner i 2022 var kommet op over den maksimale afvigelse fra det gængse investeringsunivers (benchmark), som er defineret af bestyrelsen i AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer.

Læs mere om vores tilgang i vores Politik for ansvarlige investeringer side 18-19: akademikerpension.dk/politik-ansvarlig

EU's nye lovgivning

EU's direktivforslag om lovpligtig due diligence for menneskerettigheder og miljø (CSDDD) forventes vedtaget i 2023 og CSRD-direktivet om bæredygtighedsrapportering er allerede blevet vedtaget og afventer nu national implementering. Disse direktiver medfører sammen med yderligere lovgivningsinitiativer fra EU's side i de kommende år en omfattende ny lovpligtig proces- og rapporteringsforpligtigelse for selskaber og finansielle virksomheder.

Det er et nødvendigt skridt og stiller store krav til, at virksomhederne i vores portefølje bliver bedre til at udføre og dokumentere deres due diligence processer. Denne dialog har vi allerede indledt, og vi vil fortsætte med at have fokus på dette område.

For at støtte denne udvikling underskrev AkademikerPension i 2022 i fællesskab med andre institutionelle investorer flere investorerklæringer, som du kan læse her: dwtzyx6upklss.cloudfront.net/Uploads/f/p/k/investor_statement_support_ambitious_effective_european_directive_on_csdd_v1_535560.pdf og her investorsforhumanrights.org/investor-statement-support-mandated-human-rights-and-environmental-due-diligence-european-union

Vi har heri bl.a. understreget, at alle virksomheder og investorer har et ansvar for at respektere menneskerettighederne, og EU's lovforslag vil være med til at sikre, at virksomhederne og investorerne lever op til denne forventning.

Konfliktramte områder

Det er særligt udfordrende at investere ansvarligt, når det drejer sig om virksomheder med aktiviteter i konfliktramte områder.

Hvis en virksomhed har aktiviteter i et konfliktramt område, er risikoen for at blive forbundet til væsentlige overtrædelser af menneskerettighederne ofte høj.

Det følger derfor af de internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, at vi som investor skal holde den internationale humanitære folkeret for øje og agere med den fornødne omhu for at respektere menneskerettighederne, dvs. foretage en skærpet due diligence for menneskerettigheder.

I langt de fleste tilfælde er det lovligt at investere i selskaber, der opererer i konfliktramte områder. Såfremt området er sanktionsbelagt eller investeringen

i det enkelte selskab på anden vis er ulovlig, er det selvfølgelig ikke lovligt at investere. Hvorvidt en investering eller virksomhedsaktivitet er lovlig eller ej, er et vigtigt spørgsmål, men AkademikerPensions arbejde med ansvarlige investeringer rækker længere end lovgivningen.

AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer tager derfor afsæt i blandt andet FN's Global Compact principper og de internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, der opstiller soft law-forventninger til virksomheder, der rækker ud over gældende lov.

Det fremgår ligeledes af AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer, at stillingtagen til selskabers aktiviteter i konfliktramte områder og konfliktsituationer er en integreret del af vores indsats for at investere ansvarligt – og i tråd med de internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Du kan læse mere i vores standpunktspapir om konfliktramte områder: akademikerpension.dk/standpunkt-konflikt

Aktiviteter i 2022

Som følge af Ruslands ulovlige invasion af Ukraine har vi været i dialog med flere danske selskaber, som har aktiviteter i Rusland. Vi har også holdt taler på flere generalforsamlinger i 2022, hvor vi har understreget vores forventninger til selskabernes. Du kan læse disse taler her: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-pres-ser-selskaber-gennem-dialog/

Her er nogle eksempler på dialoger vedrørende aktiviteter i Rusland:

Carlsberg

Vi har været i dialog med Carlsberg om deres produktion og salg i Rusland og om deres kommunikation herom. Carlsberg har siden besluttet at frasælge deres forretning i Rusland, og vi følger denne udvikling tæt.

FLSmidth

Vi har også været i dialog med FLSmidth, da selskabet har haft forretningsrelationer til selskaber i Rusland og Belarus, som muligvis har en forbindelse til sanktionerede russiske oligarker. FLSmidth har sidenhen suspenderet de pågældende kontrakter. Vi har været i dialog om forventningen til selskabets due diligence i forhold til kunder i henhold til de internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Eksklusioner

På AkademikerPensions eksklusionsliste finder man flere selskaber, som vi har ekskluderet selskaber på grund af – i vores optik – mangelfuld håndtering af selskabernes risici for at bidrage til overtrædelser i konfliktramte områder. Det drejer sig om selskaberne: Rheinmetall, OCP, HeidelbergCement og Motorola. De enkelte begrundelser kan man læse mere om på vores hjemmeside via dette link: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-frasaelger-og-ekskluderer/eksklusionsliste-andet/ og her: akademikerpension.dk/media/pev-nbnf1/rheinmetall-ag.pdf

Krig i Europa

Den russiske invasion af Ukraine i februar 2022 medførte store udfordringer for de selskaber, som havde aktiviteter i Rusland. Dels på grund af omfattende internationale sanktioner, som pludselig ulovliggjorde en masse forretningsaktiviteter og forretningspartnere i Rusland. Dels på grund af den pludselige risiko for at blive forbundet med eller bidrage til Ruslands krigsindsats. Forbrugernes og omverdenens dom var omgående og hård over for de selskaber, som ikke handlede hurtigt nok eller ikke var tydelige nok i deres kommunikation.

Krigen har gjort det klart, at selskabers aktiviteter ikke kan adskilles fra international politik, og at omverdenen forventer klar kommunikation og ansvarlig adfærd. Tydelighed omkring de dilemmaer, som geopolitiske krisesituationer medfører for selskaberne kan i denne forbindelse skabe troværdighed og tillid i forhold til selskabernes håndtering af denne meget svære og dilemmafyldte situation.

God selskabsledelse

Mål

Fokus på god selskabsledelse er en vigtig del af AkademikerPensions arbejde med ansvarlige investeringer og med at fremme langsigtet værdiskabelse i de selskaber, vi investerer i. Gennem afstemninger og dialog arbejder vi for, at selskaberne efterlever vores forventninger til god selskabsledelse. AkademikerPensions forventninger til god selskabsledelse er udarbejdet med udgangspunkt i anbefalingerne fra Komitéen for god Selskabsledelse og kan findes [her](#).

På en række områder, såsom vederlag, skat, diversitet og klima har vi dog fastere krav til selskaberne, end anbefalingerne tilsiger.

Selskabsledelse er forankret i selskabets bestyrelse og dækker over forskellige emner som bestyrelsens sammensætning, vederlag til bestyrelse og direktion samt kapitalstruktur for blot at nævne nogle af de væsentligste. God selskabsledelse er en væsentlig forudsætning for at sikre en langsigtet værdiskabende og ansvarlig udvikling for selskaberne.

Dialoger om god selskabsledelse og stemmeafgivelse for selskaber uden for Danmark har vi i de fleste tilfælde via vores samarbejdspartner EOS at Federated Hermes (EOS), der er specialiseret i selskabsdialoger og anbefalinger vedrørende stemmeafgivelse. EOS har været i dialog med 388 selskaber om god selskabsledelse på vores vegne i 2022. For de danske selskaber udarbejder vi selv analysen af virksomhedernes arbejde med god selskabsledelse. Vi har derudover årligt dialoger med flere selskaber, hvor vi synliggør vores forventninger. Arbejdet kulminerer med den årlige stemmeafgivelse på de danske generalforsamlinger, som er det ultimative sted at give sin mening til kende.

Sammensætning af bestyrelsen

Sammensætningen af en bestyrelse er en kompleks størrelse. Det vigtigste er, at bestyrelsens kompetencer understøtter selskabets virkeområde og strategi. Dette sikres ultimativt ved en individuel vurdering af de opstillede bestyrelseskandidater, men flere parametre er

bredt anerkendte og indgår i Anbefalingerne for god Selskabsledelse i såvel analyser som ved stemmeafgivelser. Særligt skal bestyrelsen opfylde en række målsætninger og forventninger inden for eksempelvis mangfoldighed, diversitet, uafhængighed og overboarding samtidig med, at både kontinuitet og fornyelse skal sikres. Kravene gælder både den samlede bestyrelse og i et vist omfang de forskellige udvalg, bestyrelsen nedsætter. Hvis de forskellige parametre ikke er opfyldt, afstår vi som udgangspunkt fra at stemme på ét eller flere bestyrelsesmedlemmer.

I 2022 støttede vi ikke bestyrelsen på 19 ud af 38 generalforsamlinger i de danske selskaber med bestyrelsens sammensætning som begrundelse. Særligt hvad angår manglende uafhængighed ser vi mulighed for forbedring og det vil være noget, vi følger op på fremadrettet.

Vederlagspolitik og vederlagsrapport

I vores analyser af selskabernes vederlag ser vi på vederlagspolitik og vederlagsrapport som én helhed. Vi vurderer tre styrende parametre – størrelse, konstruktion og transparens. De to første beskrives i vederlagspolitikken, mens vederlagsrapporten skal give os den nødvendige transparens.

Vederlagets størrelse er af afgørende betydning for at tiltrække, motivere og fastholde de rette kompetencer i de øverste ledelseslag. Politikken skal skabe den rette balance i forhold til, hvad der er rimeligt og nødvendigt for at sikre de bedste ressourcer til at løfte det ledelsesmæssige ansvar, samtidig med at der tages hensyn til øvrige medarbejdere og det omkringliggende samfund.

Vederlagets sammensætning skal søge at holde fokus på både årets resultater såvel som langsigtet værdiskabelse. En samlet lønpakke til ledelsen består oftest af fast løn, kortsigtet kontantbonus og langsigtede aktieprogrammer, og vi ønsker en rimelig balance mellem de tre elementer.

Den lovpligtige vederlagsrapport skal sørge for, at vi som ansvarlig investor kan forstå og vurdere sammenhængen mellem selskabets resultater og vederlag. Således vil vi på et oplyst grundlag være i stand til både at anerkende den gode præstation og forholde os kritisk til vederlaget, hvor det måtte være aktuelt. Derfor er det afgørende, at der er stor åbenhed og transparens i den årlige vederlagsrapport.

Hvis et selskab ikke efterlever vores krav til de tre styrende parametre, vil vi stemme imod godkendelse af vederlagspolitik og/eller vederlagsrapport. I 2022 stemte vi imod enten vederlagspolitik eller vederlagsrapport på generalforsamlingerne i 26 af de danske selskaber, vi investerer i.

Kapitalstruktur

Det er en bestyrelses opgave at sørge for, at selskabet løbende har rammerne til at føre en optimal kapitalstruktur. Derfor gives bestyrelser vedtægtsmæssige bemyndigelser til for eksempel kapitalforhøjelser, tilbagekøb af egne aktier, beholdning af egne aktier med videre. Kapitalstrukturen skal understøtte virksomhedens strategi og er vigtig for at sikre langsigtet værdiskabelse til gavn for både selskabet og aktionærerne.

I vurderingen af de vedtægtsmæssige bestemmelser vedrørende kapitalstruktur tager vi udgangspunkt i nogle få enkle krav, vi mener sikrer det nødvendige råderum for bestyrelsen, samtidig med at investorernes rettigheder beskyttes. Vi tager udgangspunkt i en maksimal bemyndigelse på 10 procent for både kapitalrejsning, aktietilbagekøb og egen aktiebeholdning. Er vores 10 procents-regel ikke overholdt, vil vi ikke støtte den foreslåede bemyndigelse, medmindre der angives en overbevisende begrundelse for det særlige behov.

I 2022 stemte vi imod ni af de danske selskaber på baggrund af ovenstående.

Læs mere om vores stemmeafgivelser på side 67.

Få det fulde overblik over vores stemmeafgivelser på samtlige generalforsamlinger her: <https://vds.issgovernance.com/vds/#/ODI2Nw==/>

Læs vores årsbrev 2022 til danske selskaber, der, blandt andet, fremhæver betydningen af god selskabsledelse, her: <https://akademikerpension.dk/media/15kjml02/engagement-letter-2022.pdf>

Diversitet

Vores arbejde med diversitet er på én gang ansvarligheds- og forretningsorienteret. Vi skal sikre lige muligheder og eliminere diskrimination, og vi skal bidrage til at sikre den nødvendige diversitet i virksomheder, ikke mindst på de øverste niveauer af ledelse. Det er ikke mindst et middel til at optimere virksomheders kompetencer, så de kan nå deres forretningsmæssige mål og give et godt afkast til gavn for pensionskassens medlemmer.

Mål

Vores mål er vedvarende at presse på, for at velfunderede principper for optimering af diversitet integreres, som det bedst passer for den enkelte virksomhed. Der er ikke defineret en tidshorizont for målet, som vi vil opnå gennem aktivt ejerskab frem for gennem frasalg. Det er ligeledes vores mål at øge antallet af selskaber i vores globale portefølje, der arbejder indgående og professionelt med diversitet.

Aktiviteter og fremdrift

Det kræver en kontinuerlig ledelsesmæssig indsats at fremme diversitet og eliminere diskrimination. Vi involverer os derfor i den overordnede samfundsdiskussion, og i vores dialoger med selskaber arbejder vi for at fremme bevidstheden om udfordringen og stiller krav om dokumentation for selskabernes indsats.

Der er fortsat mangel på fremdrift i en lang række virksomheder, og der er fortsat brug for udvikling af strategier, retningslinjer og værktøjer. AkademikerPension deltager i diskussionerne i Gender Diversity Roundtable Denmark, som er et lederforum for erfaringsudveksling. Formålet er at fremme kønsdiversitet i Danmark, og arbejdet faciliteres af UN Women Nordic Office og Boston Consulting Group.

AkademikerPension bidrog desuden til arbejdet med at udvikle den nye danske standard for ligestilling og diversitet, der udkom i 2022. Læs mere om det arbejde her: akademikerpension.dk/nyheder/foerste-af-sin-slags-i-verden-ny-dansk-standard-for-ligestilling-og-diversitet/

Vores opdaterede version af 'Forventninger til god selskabsledelse' fra september 2021 indeholder et afsnit om væsentligheden af diversitet. Vi forventer, at selskaber – under hensyntagen til den kontekst, de opererer i – formulerer og offentliggør en politik for diversitet og inklusion i topledelsen (bestyrelse og ledelsesteam) og i organisationen i øvrigt.

Diversitet var igen i 2022 et tema i vores årsbrev til bestyrelserne i danske selskaber i vores portefølje. Årsbrevet kan læses her: akademikerpension.dk/media/15kjml02/engagement-letter-2022.pdf

Vi har taget diversitet op med en række danske selskaber. Det har dels været i forbindelse med dialogmøder, dels på selskabers generalforsamlinger i taler og ved stemmeafgivelse. Vi appellerer til øget fokus på individuelle kompetencer og de samlede kompetencer, som kan fremme diversitet. Desuden diskuterer vi målsætninger, ledelsesmæssige rammer og rapportering/gennemsigthed.

I løbet af 2022 har AkademikerPension som led i vores aktive ejerskab haft dialoger med en række selskaber uden for Danmark. Dialogerne om diversitet med selskaber uden for Danmark har vi haft via vores samarbejdspartner EOS. EOS havde i 2022 73 dialoger specifikt om diversitet på vores og andre kunders vegne.

Læs mere om, hvordan vi selv arbejder med diversitet i AkademikerPension på side 60.

Ansvarlig skat

Skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning er et samfundsøkonomisk problem og et vigtigt emne for vores arbejde med ansvarlige investeringer.

Udhuling af skattegrundlaget i mange lande hæmmer bæredygtig udvikling, og politisk set er det svært at få koordinerede og dækkende internationale aftaler på plads. Som bidrag til at løse problemet er det derfor vigtigt at gøre 'ansvarlig skat' til en anerkendt praksis for virksomheder.

Det handler blandt andet om gennemsigtighed – offentliggørelse af tal for omsætning og skattebetaling på land-for-land-basis.

Vi er overbeviste om, at virksomheder, som går forrest, kan være med til at drive en helt afgørende udvikling i retning af gennemsigtighed. Hvis gennemsigtighed bliver normen, så vil fair og ansvarlig skat også blive det. Det vil være et meget væsentligt skridt i den rigtige retning.

Ambitioner

Vores ambition er, at AkademikerPensions egen skattepraksis til enhver tid er i tråd med lovens ånd, og at vi er gennemsigtige med hensyn til skattebetalinger. Desuden sætter vi ansvarlig skat på dagsordenen i dialog og samarbejde med eksterne kapitalforvaltere og med selskaber, som vi er investerede i.

Hensigten er, at vi, via aktivt ejerskab, fremmer ansvarlig skat med henvisning til lovgivning og generelt anerkendte principper og standarder.

En række anerkendte principper og praksisser er blevet udviklet i internationale organisationer, i standardiseringsorganisationer og/eller af sammenslutninger af aktører.

Når det gælder ansvarlig skat, er vores primære referencer:

- Det FN-støttede investor-samarbejde Principles for Responsible Investment (PRI).
- OECD's Base Erosion and Profit Shifting (BEPS)-projekt.
- Global Reporting Initiative – en rapporteringsstandard for skat, GRI 207: Tax 2019.
- Skattekodeks for unoterede investeringer, som ATP, Industriens Pension, PensionDanmark og PFA har udarbejdet og offentliggjort i august 2019.

Vi har især en ambition om, at de selskaber, som vi investerer i, følger princippet om gennemsigtighed og land-for-land-rapportering, og vi har et særligt fokus på de danske selskaber i vores portefølje.

Mål

Vi har forpligtet os til en række tiltag, og det er dels helt generelle tiltag, dels forskellige indsatser i forhold til børsnoterede selskaber, unoterede selskaber, fonde og kapitalforvaltere, som vi samarbejder med. Målet er at gøre en positiv forskel gennem en aktiv indsats. Over tid vil vi gerne øge antallet af selskaber, der er mere gennemsigtige end loven kræver, og nedbringe antallet af selskaber, der er involveret i skattetvister eller betaler en vedvarende lav effektiv skatteprocent.

Generelt forpligter vi os til at:

- Samarbejde med andre investorer om at påvirke globale, børsnoterede selskaber i positiv retning.
- Gå i dialog med danske og internationale NGO'er om udfordringer og løsninger.
- Opfordre til styrket internationalt samarbejde mellem myndigheder.
- Evaluere og rapportere om vores indsats på området.

I forhold til børsnoterede selskaber forpligter vi os til at:

- Overvåge porteføljen ved kvartalsvist at screene for selskaber, som er involveret i skatteunddragelse eller aggressiv skatteplanlægning.
- Sætte ansvarlig skat på dagsordenen over for selskaber, som vi investerer i.
- Undlade udlån af aktier, og dermed undgå, at de kan indgå i uretmæssig refusion af udbytteskat.

I forhold til unoterede selskaber forpligter vi os til at:

- Kontrollere samarbejdsrelationer gennem årlige stikprøver blandt eksterne forvaltere for at hindre aggressiv skatteplanlægning relateret til vores investeringer.
- Samarbejde med andre investorer om at udbrede kodeks for ansvarlig skat.

I AkademikerPension får vi foretaget en risikovurdering af de skattemæssige strukturer, før vi investerer i unoterede fonde. Og vi investerer ikke i fonde, der på investeringstidspunktet er indregistreret eller skattemæssigt hjemmehørende i lande, der er opført på OECD's og EU's liste over lande, som med hensyn til skat kategoriseres som ikke-samarbejdsvillige.

Se EU's liste her: ec.europa.eu/taxation_customs/common-eu-list-third-country-jurisdictions-tax-purposes_en

Standpunkter og forventninger

Et væsentligt element af aktivt ejerskab i forhold til danske selskaber er vores generelle kommunikation af standpunkter og forventninger. Vi offentliggjorde i 2020 et standpunktspapir om 'Ansvarlig skat', og i september 2021 offentliggjorde vi en opdateret version af vores 'Forventninger til god selskabsledelse, som også kommer ind på emnet.

Begge dokumenter kan læses under "Publikationer" på vores hjemmeside: akademikerpension.dk/publikationer

Sidstnævnte præsenterer og motiverer forventninger til god skattepraksis som et element af selskabsledelse hos børsnoterede selskaber.

Forventningen er, at selskaber formulerer og offentliggør en skattepolitik, som er tilpasset virksomheden og den kontekst, den opererer i. Skat må ikke kun ses som en omkostning, som skal reduceres maksimalt, men også som et uundværligt bidrag til offentlige finanser og dermed velfærd i de lande, selskaber driver forretning i. Vi forventer, at et selskab vurderer og på bestyrelsesniveau drøfter muligheden for gennemsigthed, og så vidt muligt praktiserer offentlig land-for-land skatterapportering i tråd med Global Reporting Initiatives' standard (GRI 207: Tax 2019).

Aktiviteter og fremdrift i 2022

Ansvarlig skat var også et tema i vores årsbrev til bestyrelserne i danske selskaber i vores portefølje. Årsbrevet kan læses her: akademikerpension.dk/media/15kjml02/engagement-letter-2022.pdf

I løbet af 2022 har AkademikerPension som led i aktivt ejerskab haft dialoger med en række selskaber om ansvarlig skattepraksis. Dialogerne har været ført direkte mellem os og selskaberne, og via vores samarbejdspartner EOS. EOS bistår med dialogen med udenlandske selskaber. Enkelte udenlandske selskaber har været i søgelyset, når det gælder skat, blandt andre Amazon, Cisco og Microsoft, som AkademikerPension er investeret i.

Aktionærforslag om ansvarlig skat

I de seneste par år har vi arbejdet for at presse en række danske selskaber til at øge gennemsigtheden for deres skattebetalinger og rapportere land-for-land. I denne forbindelse har vi sammen med LD Fonde fremsat aktionærforslag om skat på en række selskabers generalforsamlinger:

- Chr. Hansen (2020)
- Coloplast (2020)
- Carlsberg (2021)
- FLSmidth (2021)
- GN Store Nord (2021)

Generelt fik vores forslag opbakning fra bestyrelserne og forslagene opnåede alle flertal på generalforsamlingerne.

Microsoft

I 2022 anlagde vi et internationalt fokus i vores arbejde med ansvarlig skat. Microsoft er et af verdens største og mest kendte tech-selskaber, Microsoft, har i årevis anvendt en særdeles aggressiv skatteplanlægning, hvormed selskabet har formået at slippe for at betale skat af meget store overskud. Derfor stillede vi med opbakning fra en række andre investorer et aktionærforslag til Microsofts generalforsamling i 2022.

Aktionærforslaget havde blandt andet til formål at få ledelsen til årligt at rapportere om selskabets indtægter og skattebetalinger i hvert af de lande, det opererer i. Forslaget opnåede støtte fra 23% af aktionærene på trods af, at selskabets ledelse anbefalede aktionærene at stemme imod forslaget.

Læs mere om AkademikerPensions aktive ejerskab i forhold til Microsoft på vores hjemmeside:

akademikerpension.dk/nyheder/akademikerpension-til-microsoft-vis-os-skattekronerne/

En systemisk udfordring

Generelt er screening og aktivt ejerskab vores primære værktøjer for at fremme ansvarlig skat frem for karantæne eller eksklusion. Fordi udfordringerne med det internationale skattesystem udgør et systemisk problem, så udgør dele af arbejdet med ansvarlig skat et dilemma for os i vores arbejde med ansvarlige investeringer.

Anti-korruption

Politik

Af AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer fremgår, at vores investeringer, i videst muligt omfang, ikke skal støtte selskaber eller statsapparater, hvor der forekommer grove og systematiske tilfælde af korruption.

Dette er i tråd med del I, kapitel VII i OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og UN Global Compacts princip 10: "Virksomheder bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse"

Det er dog velkendt, at korruption og bestikkelse stadig er et meget udbredt globalt problem, som vi ikke kan skærme vores investeringer fuldstændig fra.

NGO'en Transparency International beskriver årligt i "[Corruption Perception Index](#)", at ingen lande er helt fri for korruption og bestikkelse, men at der samtidig er meget stor forskel på udfordringernes omfang imellem lande.

Mål

Vores mål er over tid at bidrage til at nedbringe antallet af selskaber og stater, der er involveret i korruption. Det gør vi gennem analyse, aktivt ejerskab over for selskaber og løbende stillingtagen til investeringerne, også i stater.

Aktivt ejerskab er første skridt

Det følger af AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer, at hvis AkademikerPension bliver opmærksom på, at en investering ikke lever op til denne politik, vil AkademikerPension som udgangspunkt indlede aktivt ejerskab over for selskabet med henblik på at påvirke selskabet til at ændre adfærd.

Eksempler på dialoger

Et eksempel på vores aktive ejerskab i forhold til anti-korruption er vores dialog med Danske Bank om hvidvask-skandalen i Estland. Læs mere om den dialog [her](#). Vi har også drøftet relaterede spørgsmål med FLSmidth. Det kan man læse mere om [her](#).

Dialogerne om anti-korruptionstiltag med selskaber uden for Danmark har vi haft via vores samarbejdspartner EOS. EOS havde i 2022 8 dialoger specifikt om anti-korruption på vores og andre kunders vegne.

Eksklusioner

I 2022 valgte vi at ekskludere det britisk-schweiziske mineselskab Glencore. Vores undersøgelser af selskabet viste, at Glencore har været involveret i en række problematiske sager, herunder korruptionsager.

Du kan læse eksklusionsbegrundelsen her: akademikerpension.dk/media/dkjbinuu/offentlig-eksklusions-beslutning-glencore.pdf

ESG-integration

Ansvarlighed indgår som en grundsten i vores investeringsfilosofi. ESG-faktorer inddrages i beslutningsprocesserne på tværs af aktivklasser, men særligt for den internt forvaltede aktieportefølje med fundamentalt fokus er der et udtalt samspil mellem ESG-faktorer og vurderingen af selskaber.

I AkademikerPension anvender vi en række forskellige redskaber til at sikre, at ESG-faktorer integreres i investeringsbeslutningsprocesser og investeringsrådgivning. Hvordan de forskellige redskaber tages i brug, afhænger blandt andet af hvilken aktivklasse, der er tale om.

Vi tager både hensyn til de potentielle negative indvirkninger på mennesker, miljø og samfund, som vores portefølje er forbundet med og til bæredygtighedsrisici, som kan have væsentlig negativ indvirkning på værdien af vores investeringer.

Herved kan vi – samlet set – skabe et godt, risikojusteret afkast på et ansvarligt grundlag i tråd med Parisaftalens mål.

Du kan læse mere om ESG-integration i AkademikerPensions investeringer i disse publikationer:

- Politik for ansvarlige investeringer: akademikerpension.dk/politik-ansvarlig
- Politik for integration af bæredygtighedsrisici: akademikerpension.dk/media/bkpnnoopy/politik-for-integration-af-baeredygtighedsrisici21-12-2022_ny.pdf
- Erklæring om håndtering af negative bæredygtighedsindvirkninger: akademikerpension.dk/media/eeabfu4c/2022-06-28_erklaering_om_baeredygtighed_jf_disclosureforordningen.pdf

ANSVARLIG DRIFT

Energioptimering og CO₂

I AkademikerPension har vi også fokus på ansvarlighed i forhold til vores egen drift. Vi er en aktiv organisation med domicil, drift og energiforbrug.

Derudover har vi medarbejdere og et kontinuerligt fokus på rettigheder, læring, udvikling og trivsel. Vi understøtter og påvirker en række af FN's verdensmål gennem vores drift.

Især har vi fokus på arbejdsmæssig og social trivsel, diversitet og kønsbalance, ressourceforbrug og klimaforandringer.

Energioptimering og CO₂-reduktionsmål

Ifølge FN's klimapanel bidrager byggeri, drift af bygninger og relateret forbrug med i størrelsesordenen 20 procent af de samlede CO₂-udledninger på globalt plan. Ejere og brugere af bygninger må derfor se sig selv i det lys.

Det er væsentligt i den større sammenhæng, at der tænkes ansvarlighed ind i så mange individuelle organisationer som muligt. Også selv om de hver især ikke står for en væsentlig del af de globale udledninger.

Ambitioner

Vi har et overordnet mål om som organisation at blive CO₂-neutral, når det gælder drift af vores domicil i Gentofte.

Mål

AkademikerPension har sat et tidsfæstet delmål for reduktion af CO₂-udledninger i relation til eget domicil. Frem mod udgangen af 2025 skal udledningerne reduceres med 70 procent i forhold til niveauet i 2019. Det skal ske ved at omlægge energiindkøb, ved egenproduktion af grøn energi, ved at optimere energiforbrug og ved at minimere udledninger fra leverandører.

Aktiviteter og fremdrift

I 2022 har vi gennemført en række af de energioptimeringer på driften, der blev besluttet i 2021. Fra 2021 til 2022 har vi i 2022 reduceret udledningen med 30 tons blandt andet gennem optimering af klima- og varmeanlæg og renovering af vores kantine.

I løbet af 2023 fortsætter vi med at gennemføre de planlagte tiltag og vil yderligere reducere udledningen med forventet 25,2 tons. Det sker blandt andet ved nedlukning af vores serverum og etablering af solceller.

Yderligere 20 tons reduktion forventes komme i forbindelse med renovering og modernisering af bygningen, som forventes at starte i andet halvår af 2023.

De sidste ca. 50 tons CO₂-udledning vil først og fremmest blive reduceret med en planlagt tilslutning til fjernvarme i 2025 eller 2026.

AkademikerPensions klimamål og -strategi

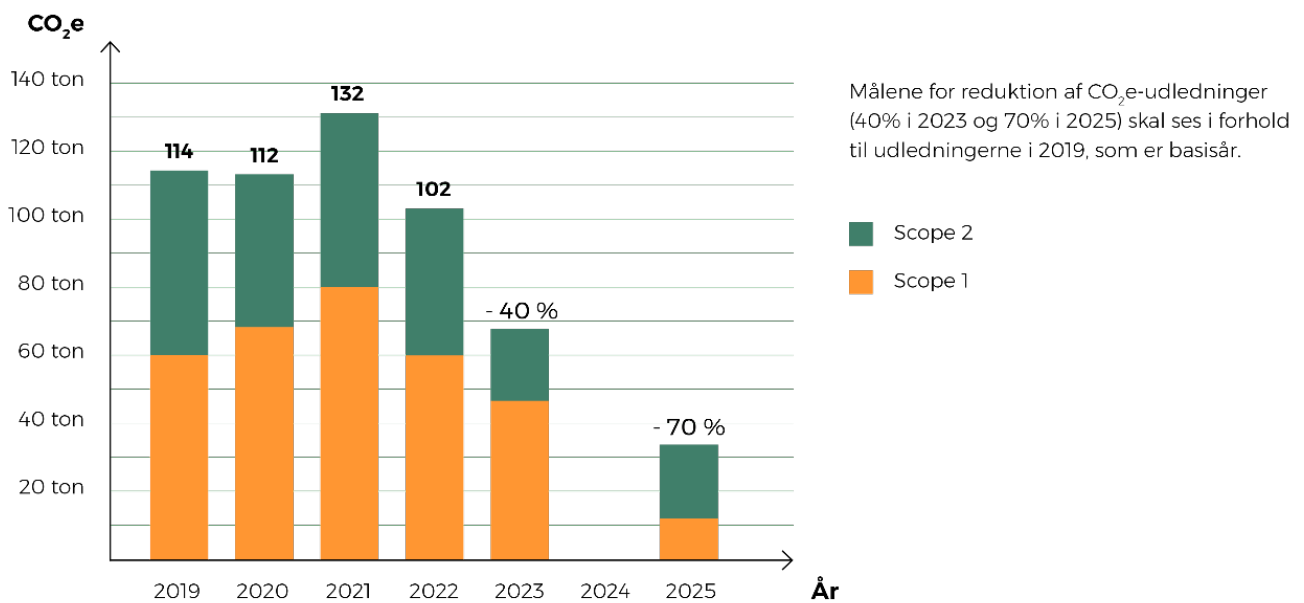
Status

Akademiker-
Pensions egne
CO₂-emissioner

70% reduktion i 2025 gennem energioptimering
af kontor og bygning ift. 2019

40% reduktion i 2023

Kantine

AkademikerPension har egen kantine, som hver dag producerer frokost til over 100 medarbejdere og gæster. Kantinen er en væsentlig del af driften, når det gælder ansvarlighed.

AkademikerPension er én blandt mange forbrugere af fødevarer. De valg, vi træffer i vores kantinedrift, er væsentlige. Det gælder også vores valg som brugere af vores kantine.

Ambitioner

Når det gælder kantinen, er det vores ambition hele tiden at følge med i, hvad der er god praksis, anerkendte certificeringsordninger, gode leverandører med videre og løbende tilpasse driften.

Det er et meget bredt spektrum af temaer, som relaterer sig til leverandørkæden – det strækker sig fra menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder til klima, dyrevelfærd og biodiversitet. Vi har fokus på blandt andet sundhed, ressourceforbrug (madspild) og affald.

Mål

Vores mål er på kort sigt at vælge et meningsfuldt sæt af indikatorer og etablere en enkel rutinemæssig måling og rapportering relateret til bæredygtig drift af kantinen. Tal for andelen af økologiske varer og CO₂-emissioner (Scope 3) er allerede tilgængelige, og et let udbygget datasæt skal give et godt afsæt for udvikling af driften og for information til brugerne.

Aktiviteter og fremdrift

I 2022 har vi fortsat haft fokus på sundhed, bæredygtighed og madspild.

På sundhed og bæredygtighed øges andelen af vegetabiliske madvarer fortsat kombineret med, at næsten alt vores mad nu laves fra bunden af. Madspild sikres først og fremmest ved, at medarbejderne hver fredag efter endt frokost, har mulighed for at pakke det overskydende mad, der er fremme på buffeten, og tage det med hjem, samt ved at der fredag spises rester fra ugen.

Kantinen har én hovedleverandør, som er meget afgørende. Det er Hørkram A/S – et selskab, som i høj grad er bevidst om bæredygtighedsdagsordenen og om sin rolle som leverandør af fødevarer. Hørkram har en målsætning om at gøre det nemt for kunderne at handle bæredygtigt. Selskabet skaber gennemsigtighed, via rapportering, om egne politikker, mål og praksis, og gør det muligt for kunder at følge miljøbelastningen på flere parametre (madspild, klimaforandringer, økologi), som relaterer sig til egne indkøb.

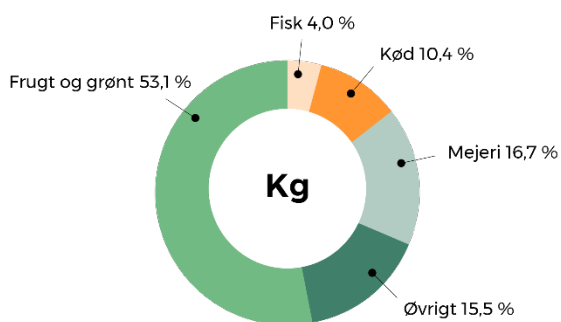
Emission af CO₂ i 2021 fra indkøbte fødevarer var 29 tons CO₂e. i 2022 var tallet steget lidt til 34 tons primært drevet af færre nedlukningsdage relateret til Covid-19. Heraf kom 40 % fra animalske fødevarer (kød, fisk, mejeriprodukter), et fald fra 72 procent i 2021.

Udledningerne fra indkøb af fødevarer udgør en del af AkademikerPensions såkaldte "Scope 3-emissioner" fra driften. I 2021 var 68,6 procent af de indkøbte fødevarer økologiske. I 2022 var tallet 69,8 procent. I kraft af andelen af økologiske varer har AkademikerPensions kantine fået Fødevarestyrelsens 'Sølvmærke'. Et 'Guldmærke' vil kræve, at andelen af økologiske varer kommer op på mindst 90 procent, hvilket vil blive relativt meget dyrere.

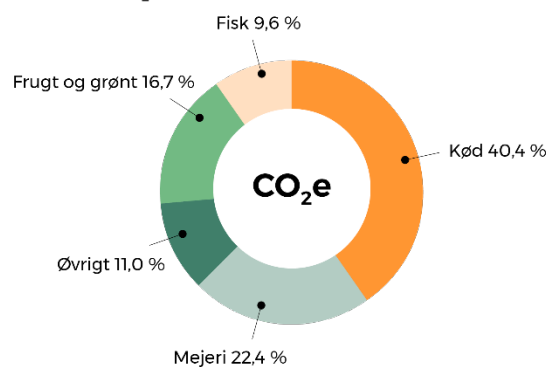
Hovedgrupper

Periode. 01.01.2022 - 31.12.2022

Råvareandel i kg

Råvareandel i CO₂e

Medarbejdertrivsel

Medarbejdernes trivsel og motivation er afgørende for, at AkademikerPension løbende kan levere og videreudvikle en tryk medlemsoplevelse for alle vores medlemmer. Og det er afgørende for, at vi har et omdømme og en kultur, der kan tiltrække og fastholde kompetente medarbejdere, som der er stor konkurrence om i markedet. Det skal vi kunne uden at være lønførende.

Trivsel og motivation er en væsentlig forudsætning for, at den enkelte medarbejder kan udleve sine kompetencer og ambitioner, samt fortsætte med at lære nyt i samarbejdet med andre kompetente medarbejdere. Det er vigtigt, at vi har en stærk kultur og stærke værdier, hvor alle arbejder for og samarbejder om det samme i en fælles forståelse og i et stærkt fællesskab. Et fællesskab, som både rummer det faglige, det sociale og en stor diversitet.

Ambitioner

I 2022 har vi arbejdet målrettet på at transformere organisationen, så vi nu har en struktur og et ledelsessystem, som bedre understøtter organisationens størrelse og vores strategiske ambitioner.

I 2023 vil vi arbejde med et fælles program for alle ledere, hvor vi vil videreudvikle ledere og organisation med fokus på værdier, diversitet og dialog.

Det er fortsat helt centralt at vi, som en mindre organisation med store ambitioner, har hver stol besat med de rette kompetencer, og at alle medarbejdere, trods stor forskellighed, køber ind på vores fælles værdier og vores kultur.

Mål

Vores mål for arbejdet med at fastholde og udvikle kompetencer og kultur er:

- Fortsat at sikre, at vi er en attraktiv arbejdsplads med et omdømme, der kan tiltrække og fastholde kompetente medarbejdere, der køber ind på vores formål og kultur.
- At få præciseret og styrket vores værdier, så alt det bedste kommer til at styrke vores samarbejde og kultur.
- At tage det bedste med fra de erfaringer, vi har gjort os med hjemmearbejde, hvor vi sikrer plads til forskellighed og samtidig holder fast i, at fællesskabet trives bedst, når vi har fysisk nærhed.
- At fortsætte med at sikre involvering og et højt informationsniveau.

Status og resultater

Vores seneste trivselsundersøgelse (2021) viste generelt en meget høj grad af trivsel og tilfredshed med AkademikerPension som arbejdsplads.

Se status på udvalgte indikatorer som sygefravær, medarbejderomsætning, ligeløn og kønsdiversitet under Tabel 18 på side 78 af denne rapport.

Kønsdiversitet

Inklusion, diversitet og kønsbalance

Manglende ligestilling mellem kønnene og diskrimination af minoritetsgrupper er samfundsmæssige udfordringer mange steder.

Vi har behov for en inkluderende kultur, hvor:

- alle har lige muligheder,
- mangfoldighed ses som en ressource og
- respekt og samarbejde fremmes.

En inkluderende kultur, diversitet og kønsbalance er en forudsætning for, at vi trives, og for at vi løser vores opgaver. I hvor høj grad vi har en inkluderende kultur, afhænger af, hvordan vi fungerer som ledelse, som kollegiale netværk og som enkeltpersoner.

Ambitioner

Vores ambition er at vedligeholde en bevidsthed om vigtigheden af en inkluderende kultur, og vi vil så vidt muligt eliminere bevidste eller ubevidste fordomme og forskelsbehandling fra interne rutiner. Vi vil gennem analyser og dialog på tværs af organisationen kontinuerligt have en finger på pulsen.

Mål

I AkademikerPensions ligestillingspolitik står der, at formålet er at fremme en inkluderende kultur og forebygge forskelsbehandling, og at opnå en ligelig fordeling af mænd og kvinder i bestyrelsen, på de øvrige ledelsesniveauer og i organisationen som helhed og underopdelt på Medlem, Investering & Økonomi, samt Tværgående funktioner

Det overordnede mål er at skabe en inkluderende arbejdskultur, diversitet og kønsbalance i organisationen. Vi har et mål om kønsbalance, idet vi inden udgangen af 2025 vil have en 60/40-kønsbalance. Det vil sige højst 60 procent af det overrepræsenterede køn. En ligelig fordeling af mænd og kvinder er vigtigt i sig selv, men ambitionen er at få det afspejlet i de faggrupper, som traditionelt har en kønsbias.

Med den nye organisering med tre direktører og tre ansvarsområder vil vi kunne arbejde mere målrettet med ligestilling i de enkelte ansvars- og fagområder. Udover ligestilling vil vi starte arbejdet med at forstå, hvordan ligeløn kan defineres i vores organisation, samt hvilke indsatser der vil skabe ligeløn på sigt.

Aktiviteter og fremdrift i 2022

I 2022 har arbejdet med inklusion først og fremmest handlet om at "on-board" og integrere de mange nye medarbejdere, som startede i løbet af 2021/22. Gennem kvalitative interviews med de nye medarbejdere, stod det klart, at vi havde brug for at styrke vores onboarding proces, kendskabet til vores strategi, organisation og kultur, men også kendskabet til kollegaer på tværs af organisationen. Derfor har vi i 2022 re-designet vores onboarding proces og suppleret vores sociale arrangementer med nye formater, der styrker inklusionen og oplevelsen af at være en del af fællesskabet. Det arbejder fortsætter i 2023.

Derudover er der et løbende fokus på og arbejde med, at alle rekrutteringer kan være med til at øge kønsbalancen. I et marked med stor konkurrence om specialister, kombineret med at nogle fagligheder (fx IT og investering) har en kønsbias, har det også i 2022 været en udfordring. Derfor arbejde vi målrettet på at skabe et balanceret ansøgerfelt til hver rekruttering gennem netværk og via vores medarbejdere.

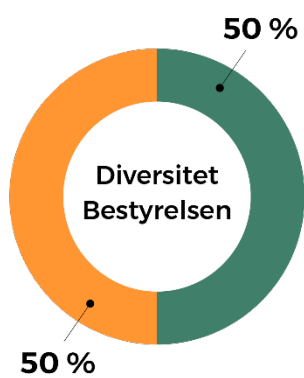
Vores mål er som nævnt at skabe kønsbalance på alle niveauer i organisationen, hvor det overrepræsenterede køn ikke overstiger 60 %. Tabel 4 på næste side viser status for 2022 og udviklingen over tid.

For hele organisationen ligger vi inden for de definerede mål, og der har ikke været nogen ændringer fra 2021 til 2022 for organisationen, mens bestyrelsen nu er ligelig fordelt på køn. Kigger vi mere detaljeret på tallene i organisationen, ligger langt de fleste tal inden for vores målsætning. Den væsentligste udfordring ligger fortsat i Investeringsafdelingen, som historisk og i nutid tiltrækker langt flere mænd end kvinder.

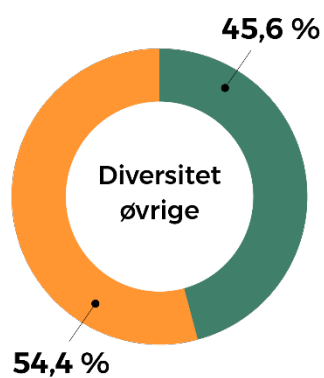
Tabel 4 – Kønsdiversitet

	Mål	2022	2021	2020	2019	2018
Bestyrelse – Kvinder	40-60 %	50%	70,0 %	50,0 %	50,0 %	40,0 %
Ledere – Kvinder		42,9%	42,9 %	40,9 %	30,0 %	36,4 %
Øvrige – Kvinder		45,6%	46,6%	48,1%	50,0 %	52,2 %
Fordeling 2022						
	Mål	Kvinder	Mænd			
Bestyrelsen	40-60 %	50,0 %	50 %			
Direktionen		33,3 %	66,7 %			
Øvrige ledere		44,0 %	56 %			
Medlem Ledere		50,0 %	50,0 %			
Alle medarbejdere		53,8 %	46,2 %			
Investering og Økonomi Ledere		22,0 %	78,0 %			
Alle medarbejdere		29,4 %	70,6 %			
Tværgående funktioner Ledere		67,0 %	33,3 %			
Alle medarbejdere		44,4 %	55,6 %			
Hele organisationen		44,9 %	55,1 %			
Alle ledere		42,9 %	57,1 %			

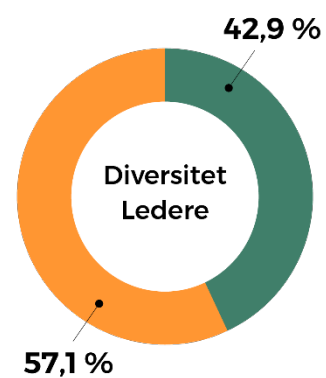

■ Bestyrelse - Mænd
■ Bestyrelse - Kvinder

■ Øvrige - Mænd
■ Øvrige - Kvinder

■ Ledere - Mænd
■ Ledere - Kvinder

DATA & RAPPORTERINGS- RAMMER

Fordeling af investeringer

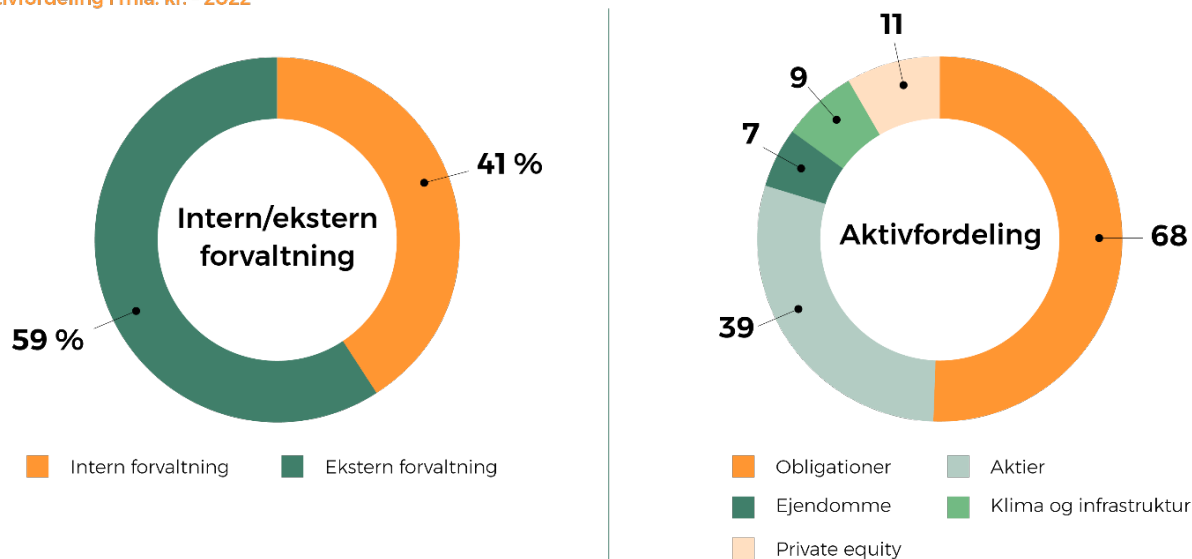
Vi investerer i de forskellige aktivklasser gennem både intern og ekstern forvaltning. Cirka 40 procent af investeringerne er forvaltet internt, og knap 60 procent eksternt. Ved intern forvaltning forstås, at porteføljeforvaltningen, herunder købs- og salgsbeslutninger, træffes af vores egne investeringseksperter, der på daglig basis monitorerer og tilpasser porteføljen. Ved ekstern forvaltning forstås, at vi ansætter et firma til at foretage disse dispositioner på daglig basis.

Det er som hovedregel en fordel at benytte ekstern forvaltning i de situationer, hvor vi ikke selv har mandskab/kompetencer, resurser og markedskendskab til at foretage forvaltningen på optimal vis. Her er det vigtigt at sikre et godt samarbejde med vores eksterne kapitalforvaltere, så vores politikker bliver efterlevet.

Derfor har Investeringsafdelingen faste processer for at vurdere og gå i dialog med eksterne kapitalforvaltere. For alle børsnoterede aktivklasser (cirka 80 procent af investeringerne) har AkademikerPension alle investeringer i egne direkte kontrollerede værdidepoter, også selvom de er forvaltet af en ekstern kapitalforvalter. Vi investerer således ikke i fonde for så vidt angår børsnoterede investeringer. Det sikrer handlemuligheder i forhold til at yde aktivt ejerskab med stemmeafgivelse, direkte dialog med ledelserne, implementering af egne eksklusionslister med mere.

Investeringer i unoterede selskaber foregår overvejende gennem fonde og dertil knyttede kapitalforvaltere, og i den forbindelse følges en proces for ansvarlig udvælgelse af fonde

Aktivfordeling i mia. kr. - 2022

Tabel 5 – Intern og ekstern forvaltning 2019 – 2022

	2022	2021	2020	2019
Intern	41 %	40 %	41 %	38 %
Ekstern	59 %	60 %	59 %	62 %

Tabel 6 – Aktivfordeling 2019 – 2022 i mia. DKK

	2022	2021	2020	2019
Obligationer	67,86	77,25	74,50	68,34
Aktier	38,95	51,27	45,52	42,39
Ejendomme	6,70	5,82	4,47	4,12
Klima og infrastruktur	8,70	7,05	5,42	4,77
Private Equity	11,48	11,44	8,55	8,03
Total	133,69	152,83	138,46	127,65

Tabel 7 – "Grønne investeringer" 2019 – 2022

	2022	2021	2020	2019
"Grønne" investeringer i mia. kr.	10,1	10,1	8,1	7,6
Andel af samlede investeringer	7,5%	6,6 %	6,0 %	6,0 %

Tabel 8 - Investeringer i fossil energi * i mia. DKK 2018 - 2022

*Opgjort efter metoden anvendt i Verdensnaturfondens rapport (WWF): "Klimahandling i den danske pensionssektor" udgivet i marts 2022.

	2022	2021	2020	2019	2018	Udvikling siden 2018 i %
Aktier	0,53	0,29	0,28	0,68	1,30	-59 %
Obligationer	0,02	2,26	3,02	2,61	2,27	-99 %
Alternative investeringer	1,53	1,64	1,39	1,72	1,72	-11 %
I alt	2,08	4,19	4,69	5,01	5,29	-61 %

Aktivt ejerskab i tal

Stemmeafgivelser

Vi har i 2022 stemt på 1.278 selskabers generalforsamlinger med 15.735 dagsordenspunkter. Vi har stemt imod ledelsen 2.283 gange svarende til 14,5 procent. Se Tabel 9 på næste side for flere detaljer.

Aktionærforslag

Vi har i 2022 stemt på 404 aktionærforslag, som det fremgår af Tabel 10 på næste side. Vi har stemt for 286 af aktionærforslagene og imod 108 på 258 generalforsamlinger. Vi har undladt at stemme på ni forslag.

Dialoger med selskaber

Aktivt ejerskab er et af AkademikerPensions vigtigste værktøjer til at udøve vores formelle rettigheder som aktionær og bruge vores indflydelse til at påvirke selskaberne til større ansvarlighed.

Vores direkte dialog med danske selskaber

Vi har samlet haft dialog med i alt 17 danske selskaber i 2022. Vores dialog med et selskab begrænser sig ofte ikke blot til at omhandle et emne, da vi ofte har flere emner på dagsordenen, når vi går i dialog med selskaber, vi investerer i. Se Tabel 11 for hvilke danske selskaber vi har været i dialog med og om hvilke emner.

Mål for dialogen

Vores mål med at gå i dialog og afgive stemmer på generalforsamlingerne er at skabe positive forandringer. Vi mener, at det er den mest ansvarlige måde at agere på som investor - også selvom resultaterne sjældent ses med det samme. Aktivt ejerskab kan være en lang og tidskrævende proces. AkademikerPension tager dog gerne det lange seje træk, da vi mener, at det giver mest værdi for både selskab, os som investor og samfundet.

Der er tale om en blanding af dialoger, som vi selv fører med selskaberne og dialoger via vores samarbejdspartner på området.

For at øge effektiviteten af vores aktive ejerskab har vi indgået samarbejde med konsulentfirmaet EOS at Federated Hermes (EOS), som står for det praktiske arbejde med hovedparten af dialogerne med udenlandske selskaber på vegne af AkademikerPension og en lang række andre institutionelle investorer.

Vi står selv for dialogen med danske selskaber, fordi vi har indgående kendskab til det danske marked, selskaberne og de danske forhold.

Primære emner vi er i dialog med selskaberne om:

- Klima og omstilling til CO₂-neutral økonomi
- Arbejdstagerrettigheder
- Menneskerettigheder
- Ansvarlig skat
- Anti-korruption
- God selskabsledelse

Derudover mødes vores aktieteam hyppigt med selskaberne i løbet af året for at tale om selskabernes forretningsudvikling, regnskaber og strategi.

Dialog med udenlandske selskaber gennem samarbejdspartner

Vores eksterne samarbejdspartner for dialog med selskaberne, EOS, har på vegne af os samlet været i dialog med i alt 471 selskaber om vores udvalgte emner og retningslinjer. Se figuren på side 68 for hvordan dialogen fordeler sig på forskellige emner. Og se Tabel 14 for et overblik over fremdriften i dialogerne.

Tabel 9 – Stemmeafgivelser 2022

	Antal	Andel i %
Antal generalforsamlinger	1.278	100 %
Totale dagsordenspunkter	15.735	100 %
Antal dagsordenspunkter stemt for	13.084	83,2 %
Antal dagsordenspunkter stemt imod (against and abstain)	2.283	14,5 %
Antal dagsordenspunkter, hvor vi ikke har stemt eller har afholdt os fra at stemme	319	2,0 %
Antal afstemninger med "advisory votes"	49	0,3 %

Advisory votes omhandler ofte spørgsmål om vederlag, hvor aktionærerne beder om en vejledende stemme, om hvor ofte der skal stemmes om samme – grundet bekymring omkring for høje lønninger.

Tabel 10 – Fordeling af aktionærforslag

Aktionærforslags- emner	Antal møder og generalforsamlin- ger	Samlede an- tal aktionær- forslag	Antal aktio- nærforslag vi har stemt for	Antal aktio- nærforslag vi har stemt imod	Forslag hvor vi ikke har stemt
Ledelse og styring	128	210	141	62	7
Menneske-og ar- bejdstagerrettighe- der	30	51	44	6	1
Aflønning og veder- lag	14	21	10	11	0
Miljø og klima	34	50	42	6	1
Andre forslag om bæredygtighed	40	59	47	12	0
Andre selskabsspe- cifikke forslag	12	13	2	11	0
Total	258	404	286	108	9

Dialoger med udenlandske selskaber

Klimaforandringer **73%**

Forurening og affaldshåndtering **14%**

Vand **3%**

Land- og skovbrug **7%**

Forsyning **3%**

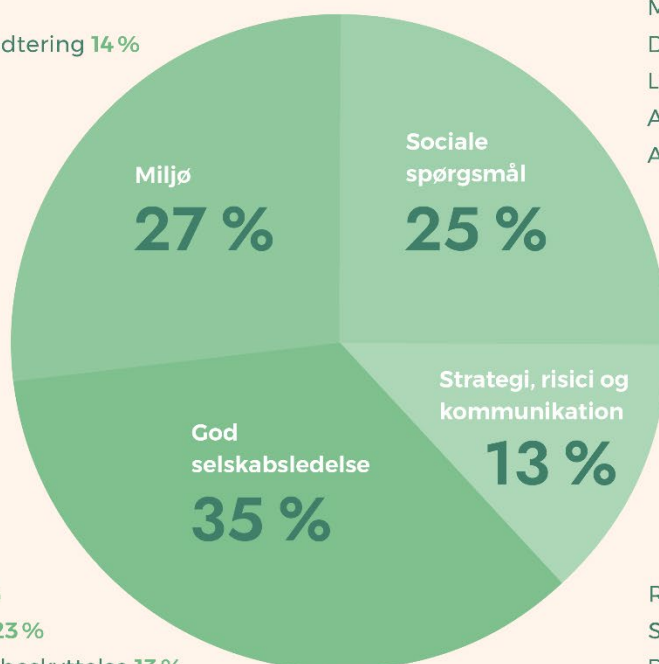
Menneskerettigheder **40%**

Diversitet **18%**

Ledelse **23%**

Adfærd og kultur **13%**

Arbejdstagerrettigheder **6%**

Ledelsens aflønning **48%**

Bestyrelsens effektivitet **23%**

Aktionærrettigheder og -beskyttelse **13%**

Bestyrelsens uafhængighed **13%**

Efterfølgerplanlægning **3%**

Rapportering **24%**

Strategi **29%**

Risikohåndtering **32%**

Cybersikkerhed **3%**

Revision og regnskab **12%**

Tabel 11 – Ansvarlighedsemner i dialogen med danske selskaber

Nr.	Selskab	Klima	Biodiversitet	Diversitet	Skat	Lobby	Korruption	Menneske- og arbejdstager-ret-tigheder	Bestyrelse	Vederlag	Rapportering
1.	ALK-Abello	X	X					X		X	X
2.	AP Moller - Maersk	X				X		X	X		
3.	Bavarian Nordic									X	
4.	Carlsberg			X				X			
5.	cBrain	X		X	X			X	X		
6.	Chr. Hansen Holding	X	X		X			X		X	
7.	Coloplast	X			X						
8.	Danske Bank	X									
9.	DonkeyRepublic								X	X	
10.	DSV	X			X			X		X	
11.	FLSmidth	X		X	X		X	X		X	
12.	Genmab	X	X					X		X	
13.	GN Store Nord	X	X		X			X	X	X	
14.	GreenMobility	X								X	
15.	Gyldendal								X		X
16.	Matas									X	
17.	Pandora	X			X						
Total		12	4	3	7	1	1	9	5	10	2

Tabel 12 - Vores interaktioner om ansvarlighed og bæredygtighed med danske selskaber 2022

Nr.	Interaktion om ansvarlighed/bæredygtighed	Antal
1.	Generalforsamlings-taler	4
2.	Aktionærforslag	0
3.	Antal selskabs-dialoger	19
4.	Dialoger på vegne af CA100+	1
5.	Modtagere af årsbrev til danske selskaber	41
6.	Rundbordsmøder	1

Tabel 13 - Vores direkte dialog med udenlandske selskaber

Nr.	Selskabsnavn	Klima og fossil	Klima og af-skovning	Klima og lobby	Menneske-og arbejdstager-rettigheder	Ansvarlig skat
1.	Wizz Air				X	
2.	Toyota			X		
3.	HSBC	X				
4.	JBS		X			
5.	Volkswagen AG			X		
6.	Barclays	X				
7.	Microsoft					X
8.	Amazon				X	
	Total	2	1	2	2	1

Tabel 14 - Status på fremdrift på målsætninger sat ved dialog – udenlandske selskaber

Temaer	Samlede antal målsætninger for engagement	Bekymring rejst anerkendt	Plan for bekymring etableret	Implementering af strategi for at arbejde med bekymringen	Færdig implementeret	Bortfaldet	% fordeling af samlet målsætninger
Miljø	284	63	99	70	43	9	39%
Sociale og etisk	195	41	70	38	33	13	26%
God selskabsledelse	154	43	43	21	29	18	21%
Strategi, risici og kommunikation	103	15	37	29	16	6	14%
Total	736	162	249	158	121	46	100%

Eksklusion af selskaber

Pr. 31. december 2022.

Eksklusion af selskaber – status og udvikling i 2022

AkademikerPension har samlet ekskluderet 918 selskaber. Det er en stigning på 360 selskaber i forhold til listen fra 2021, og skyldes overvejende at vi har udvidet vores fossile frasalg til også at omfatte obligationer udstedt af olie- gasselskaber samt forsyningselskaber (dvs. el- og varmeselskaber), som baserer sig på kul-kraft. Læs mere om vores metode og tærskler i Standpunkt fossil energi, der er tilgængelig på hjemmesiden: akademikerpension.dk/om-akademikerpension/-presse/alle-publikationer/

I Tabel 15 er der mere information om temaer, tilføjelser og bevægelser i 2022.

Hele listen kan findes på akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-ekskluderer

Under observation

Alle selskaber, som ikke er ekskluderet, er tilladte mulige investeringer for AkademikerPension og vores eksterne kapitalforvaltere. Enhver konkret investering er med andre ord enten "tilladt" eller "ikke tilladt" (ekskluderet).

Denne binære tilgang er nødvendig for at kunne operationalisere den måde, vi arbejder på med en udstrakt brug af eksterne kapitalforvaltere. Vores forvaltere skal tydeligt kunne navigere i det kæmpe investeringsunivers, som vi har givet dem.

I praksis er der imidlertid også en 3. kategori. Her er der tale om selskaber, som i dag ikke opfylder kriterierne i forhold til vores ansvarlighedspolitik, men som vi omvendt vurderer muligvis er på vej i denne rette retning i det fornødne tempo.

Disse selskaber har vi derfor valgt at give mere tid, og for at se om den transition, som vi håber på, indfinder sig. Disse specifikke selskaber er derfor undtaget fra eksklusivitet frem til 31. december 2023, hvor vi senest

tager stilling til "frifindelse", eksklusivitet eller forlængelse af fristen. Alle selskaber på observationslisten relaterer sig til det fossile frasalg.

Udvinning af kul, tjæresand, olie og gas:

- ENI

Energiproduktion baseret på kul:

- AES Corporation
- Allete Inc.
- Consumers Energy
- Fortis
- RWE

Komiteén for ansvarlige investeringer besluttede i november 2022, at Repsol og Northwestern Corporation skulle tages af observationslisten og ekskluderes, da selskaberne ikke udviser den fornødne fremgang. Læs de nærmere begrundelser her: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-frasaelger-og-ekskluderer/eksklusionsliste-olie-og-gas/ og her: akademikerpension.dk/ansvarlighed/vi-frasaelger-og-ekskluderer/eksklusionsliste-kul/

Unoterede investeringer

Denne aktivklasse adskiller sig fra de børsnoterede aktivklasser ved, at der dels ikke er et effektivt marked for at afhænde investeringer, og dels ved at AkademikerPension typisk ejer investeringerne via fonde, hvorfor vi ikke har samme grad af egenkontrol. I praksis betyder det, at det ikke er muligt for AkademikerPension at ekskludere og frasælge enkelte virksomheder/aktiver i fonden, og at AkademikerPension derfor i stedet er nødt til at frasælge hele fonden 'en bloc' inklusive de virksomheder/aktiver i fonden, som ikke er i konflikt med nærværende politik. Sidstnævnte mulighed indebærer som oftest et afkastmæssigt tab grundet fraværet af et effektivt marked.

Omvendt er der dog ofte gode muligheder for at påvirke et givent selskab/aktiv i fonden til at rette op, da fonden og dennes forvalter som hovedregel vil have majoritetskontrol og plads i selskabets/aktivets besty-

relse. AkademikerPension ejer desuden, oftest indirekte via fonden, en langt større andel i det unoterede selskab/aktiv, end det er tilfældet for eksempelvis børsnoterede aktier, hvor vi som hovedregel har en meget lille ejerandel. Det forbedrer mulighederne for en frugtbar dialog.

Hvis forvalteren mod forventning ikke er lydhør på trods af gentagne forsøg fra AkademikerPensions side, kan vi fravælge forvalteren til nye fremtidige investeringstilsagn. Vi kan i princippet også vælge at afhænde vores andel af fonden til andre professionelle investorer. Det er dog som hovedregel ikke ønskværdigt, da det kan være vanskeligt at gøre det til en acceptabel pris.

Vi har dog fortsat eksponeringer – i et mindre antal fonde – til fossil energi inden for unoterede investeringer, som det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at frasælge til en acceptabel pris. Disse vil dog løbe ud af sig selv inden for en kortere årrække.

Læs mere i vores Standpunkt om fossil energi, der er tilgængeligt her: akademikerpension.dk/media/yzoh-m4a1/standpunkt-fossil-energi-januar-2023.pdf

Karantæne

Vi kan vælge at indføre et midlertidigt stop for nye investeringer – en karantæne – i et selskab eller land, der undersøges for en mulig, grov overtrædelse af AkademikerPensions politik.

Det betyder, at AkademikerPension og eksterne kapitalforvaltere ikke må øge investeringerne i selskabet eller landet, men gerne må nedbringe den, før undersøgelsen er afsluttet. Karantænen anvendes kun over for selskaber eller lande, som vi er investeret i.

En karantæne er desuden en midlertidig foranstaltning, der som udgangspunkt skal revurderes senest efter seks måneders forløb.

En karantæne kan have tre endelige udfald (dog kun to udfald for lande):

1. Karantænen løftes, fordi problemstillingen i selskabet/landet er løst eller viste sig ikke at være begrundet.
2. Karantænen hæves, men selskabet forbliver genstand for aktivt ejerskab.
3. Selskabet/landet ekskluderes.

I 2022 blev Rusland kortvarigt sat i karantæne inden invasionen af Ukraine, hvorefter Rusland blev ekskluderet. Det russiske selskab Alrosa, som i 2021 blev sat i karantæne på grund af negative indvirkninger på miljø og menneskerettigheder, blev desuden solgt fra i 2022.

Der er udgangen af 2022 ingen selskaber eller lande på karantænelisten.

Tabel 15 – Eksklusioner (selskaber)

Årsag til eksklusion	2022	2021	Selskaber tilføjet i 2022
Kul	345	245	100
Kontroversielle våben	55	54	1
Menneskerettigheder	7	6	1
Arbejdstagerrettigheder	7	6	1
Olie og gas (upstream)	375	119	256
Tjæresand	5	5	0
Statsejede selskaber i ekskluderet lande	87	87	0
Tobak	30	30	0
Andet	7	6	1
Total	918	558	360

Tabel 16 – Observationsliste

Selskab	Forretning	Land	Status 2022	Status 2021	Kommentar for status 2022
ENI SpA	Olie/gas	IT	Under observation	Under observation	Genbesøges i 2023
Repsol S.A.	Olie/gas	ES	Ekskluderet	Under observation	Ekskluderet i 2022
AES Corporation	Kul, forbrug	US	Under observation	Under observation	Genbesøges i 2023
Allele Inc.	Kul, forbrug	US	Frasolgt	Under observation	Frasolgt i 2022
Consumer Energy	Kul, forbrug	US	Frasolgt	Under observation	Frasolgt i 2022
Fortis Inc.	Kul, forbrug	CA	Under observation	Under observation	Genbesøges i 2023
Idacorp	Kul, forbrug	US	Under observation	Under observation	Genbesøges i 2023
Northwestern Corporation	Kul, forbrug	US	Ekskluderet	Under observation	Ekskluderet i 2022
RWE Aktiengesellschaft	Kul, forbrug	DE	Under observation	Under observation	Genbesøges i 2023

Eksklusion af stater

Pr. 31. december 2022.

Eksklusion af stater - status og udvikling i 2022

31 stater er nu samlet ekskluderet fra vores investeringsunivers. Dette er 16 færre end sidste år og skyldes særligt to faktorer.

Som følge af bestyrelsens beslutning om at frasælge olieobligationer (se side 34) samt eksklusionen af Rusland i februar 2022 var den samlede mængde af eksklusioner i 2022 kommet op over den maksimale afvigelse fra det gængse investeringsunivers (benchmark), som er defineret af bestyrelsen i AkademikerPensions Politik for ansvarlige investeringer.

Bahrain, Pakistan, Irak og Uzbekistan blev af denne grund inkluderet igen i juni 2022.

Hertil kommer, at vi har evalueret og udviklet vores proces for vurdering af stater. I 2022 har vi styrket processen yderligere ved i højere grad at sikre, at udviklingslande ikke dømmes uhensigtsmæssigt hårdt grundet deres konkrete kontekst (eksempelvis fattigdomsudfordringer og historiske forhold) og ved at inddrage staternes håndtering af den globale klimakrise. Det har ført til inklusion af lande som Zimbabwe, Djibouti, Haiti, Guinea-Bissau, Congo, Swaziland med flere. Du kan læse mere om, hvordan vi arbejder med eksklusioner i vores Politik for ansvarlige investeringer: akademikerpension.dk/politik-ansvarlig

Tabel 17 - Eksklusionsliste (Stater)

Stater ekskluderet		Begrundelse	
		Menneskerettigheder	Klima
1	Afghanistan	X	
2	Azerbajjan	X	
3	Algeriet		X
4	Belarus	X	X
5	Cameroun	X	
6	Chad	X	
7	Cuba	X	
8	Den Centralafrikanske Republik	X	
9	Den Demokratiske Republik Congo	X	
10	Eritrea	X	X
11	Etiopien	X	
12	Iran	X	X
13	Kina	X	
14	Kirgisistan	X	
15	Laos	X	
16	Libyen	X	X
17	Mali	X	
18	Myanmar	X	
19	Nordkorea	X	
20	Rusland	X	X
21	Rwanda	X	
22	Saudi Arabien	X	X
23	Somalia	X	
24	Sudan	X	
25	Sydsudan	X	
26	Syrien	X	
27	Tadsjikistan	X	
28	Turkmenistan	X	
29	Venezuela	X	
30	Yemen	X	X
31	Ækvatorialguinea	X	

FSR's ESG-hoved og nøgletal

Tabel 18 – ESG-hoved- og nøgletal fra FSR og Finansforeningen
(Se Regnskabsprincipper nedenfor)

Nøgletal for samfundsansvar	Enhed	Mål 2025	2022	2021	2020	2019
Miljø og klima						
CO ₂ e, scope 1	Tons	46	60,1	80,7	68,3	60,1
CO ₂ e, scope 2	Tons	21	42,1	51,0	44,0	53,9
CO ₂ e, scope 3 (fra Investeringerne)	Tons	1.157.242 (-26,8 %)	843.774	1.343.005	1.447.772	1.580.932
Energiforbrug	GJ		2.285	2.744	2.393	2.361
Vedvarende energiandel	%		53	47	49	55
Vandforbrug	m ³		865	758	778	800

Tabel 18 (fortsat) – ESG Nøgletal

Nøgletal for samfundsansvar	Enhed	Mål 2025	2022	2021	2020	2019
Sociale data						
Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE		123	111	102	93
Kønsdiversitet						
Kønsdiversitet øvrige ledelseslag - Kvinder	%	40-60 %	42,90 %	42,90 %	40,90 %	30,00 %
Kønsdiversitet øvrige funktionærer - Kvinder	%	40-60 %	45,50 %	46,60 %	48,10 %	50,00 %
Lønforinkel køn						
Ledere - Mænd i forhold til kvinder	Gange		1,24	1,11	1,23	1,15
Øvrige funktionærer - Mænd i forhold til kvinder	Gange		1,32	1,54	1,42	1,36
Medarbejderomsætningshastighed	%		13 %	12 %	16 %	12 %
Sygefravær	Dage/FTE		6	4	4	3
Fastholdelse af medlemmer	%		93,50 %	98,00 %	98,30 %	98,20 %
Ledelsesdata						
Bestyrelsens kønsdiversitet	%	40-60 %	50 %	70 %	50 %	50 %
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	%		95 %	96 %	94 %	94 %
Lønforinkel mellem CEO og medarbejdere	Gange		5,2	5,6	5,0	4,7

Regnskabsprincipper

AkademikerPensions regnskabsprincipper er baseret på ESG-hoved- og nøgletalsvejledningen fra Danske Revisorer – FSR og Finansforeningen. Vejledningen kan tilgås her: <https://www.fsr.dk/esg>

Miljø og klima

CO₂e, scope 1

Scope 1 omfatter CO₂e emissioner fra opvarmning med naturgas og dieselforbrug fra nødgenerator i regnskabsperioden. Forbrug af naturgas er opgjort på baggrund af måleraflæsninger for start år til slut året.

Forbrug af diesel til nødgenerator er estimeret. Som omregningsfaktorer for scope 1 er benyttet Energistyrelsens standardfaktorer for brændværdier og CO₂e emissioner til brug for rapporteringsåret 2022.

CO₂e, scope 2

Scope 2 omfatter CO₂e emissioner fra forbrug af elektricitet i regnskabsperioden. Forbruget er opgjort på baggrund af måleraflæsninger for start året til slut året. Som omregningsfaktor fra kWh til CO₂e benyttes Energinets foreløbige nationale deklarerings af 1 kWh el (2022). 125 % metoden benyttes.

Energiforbrug

Energiforbrug er en opgørelse over samlet forbrug af energikilderne naturgas, dieselolie og elektricitet i regnskabsperioden.

Forbrug af naturgas er opgjort på baggrund af måleraflæsninger for start år til slut året. Forbrug af diesel til nødgenerator er estimeret. Forbruget af elektricitet er opgjort på baggrund af måleraflæsninger for start året til slut året. Energiforbrug opgøres i GJ.

Til omregning for naturgas og dieselolie benyttes Energistyrelsens standardfaktorer for brændværdier og CO₂ emissioner til brug for rapporteringsåret 2022. For elektricitet benyttes standardfaktorer 3,6 GJ/MWh.

Vedvarende energiandel

Andelen af vedvarende energi er opgjort ud fra den totale mængde forbrugt energi og indkøbt certificeret vedvarende energi i regnskabsperioden.

Vandforbrug

Vandforbrug er opgjort ved måleraflæsning fra start året til slut året.

CO₂e -udledninger fra investeringer (scope 1 & 2)

Værdien af investeringerne med CO₂e-data (og andel af total AUM)

I beregningen indgår aktiver som AkademikerPension har beregnet CO₂e-data for. Aktiver der indgår er: aktier, virksomhedsobligationer, direkte ejede ejendomme, private equity og infrastruktur. Andel af total AUM, der er dækket med CO₂e-data, er vist i parentes.

Totale CO₂e-udledninger (tons CO₂e)

Opgørelse af totale CO₂e-udledninger er beregnet på baggrund af AkademikerPensions investeringer i børsnoterede aktier, virksomhedsobligationer, direkte ejede ejendomme, private equity og infrastruktur.

For aktiverne er medregnet scope 1 og 2 emissioner. Markedsværdien er opgjort per 31. december for perioden. Som kilde til virksomhedernes scope 1 og 2 CO₂e-udledninger benyttes MSCI data.

Disse bliver opgjort løbende, når selskaberne rapporterer dem. Størstedelen af de rapporterede CO₂e-udledninger har en forsinkelse på minimum et år.

Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer

For hver investering beregnes AkademikerPensions finansierede CO₂e-udledning, det vil sige hvor meget af selskabets samlede udledning kan tilskrives den ejerandel, som AkademikerPension har i aktivet.

Selskabets samlede finansiering opgøres ved "enterprise value including cash".

De finansierede CO₂e-udledninger aggregeres for hele aktivklassen. Størstedelen af det indhentede CO₂e-data er baseret på rapporteret CO₂e-udledninger fra virksomhederne, som MSCI indhenter.

Der, hvor der ikke er data, beregnes et estimat baseret på et sektorgennemsnit.

Infrastruktur og private equity

Disse to aktivklasser er udelukkende opgjort på baggrund af estimeret data, som er udregnet ved brug af CO₂e-data fra det børsnoterede marked (MSCI World AC IMI).

Der opgøres en CO₂e-faktor (finansierede CO₂e/USD investeret) for hver sektor, som er i indekset.

Hver faktor ganges på de underliggende sektoreksponeringer i AkademikerPensions private equity og infrastrukturfonde for at estimere den samlede CO₂e-udledning på disse aktivklasser.

Direkte ejede ejendomme

For direkte ejede ejendomme estimeres CO₂e-udledningerne per ejendom på baggrund af ejendommens energimærke og antal kvadratmeter.

CO₂e-udledninger per million USD investeret

Opgjort ved at dividere totale CO₂e-udledninger med den samlede opgjorte markedsværdi i millioner.

Vægtet gennemsnit for CO₂e-intensitet i virksomheder i porteføljen (tons CO₂e/million USD-omsætning)

Er opgjort på aktier, virksomhedsobligationer, private equity og infrastruktur.

Beregningsen laves ved at gange det enkelte aktivs CO₂e-intensitet med dens vægt i porteføljen og derefter summere over alle positioner i porteføljen. For aktier og virksomhedsobligationer opgøres der en CO₂e-intensitet per selskab.

For private equity og infrastruktur opgøres en CO₂e-intensitet per sektor på baggrund af det noterede marked (MSCI World AC IMI), som anvendes på de underliggende sektorer i private equity og infrastruktur.

CO₂e udledning per medlem (tons CO₂e)

Opgjort ved at dividere totale CO₂e-udledninger med samlede antal medlemmer. Antal medlemmer er opgjort per 31. december for perioden.

Sociale data

Fuldtidsarbejdsstyrke

FTE er opgjort for den fulde arbejdsstyrke ved årets afslutning. Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i Finans regnskabssystem. Medregnet er fuldtidsansatte samt alle medarbejdere, der måtte arbejde mindre end fuld tid.

Kønsdiversitet

Kønsdiversitet, øvrige ledelseslag – Kvinder

Kønsdiversitet øvrige ledelseslag – Kvinder er opgjort ved årets afslutning. Medregnet er kvindelige ledere divideret med alle ledere. Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i vores regnskabssystem.

Kønsdiversitet, øvrige funktionærer – Kvinder

Kønsdiversitet øvrige funktionærer – kvinder er opgjort ved årets afslutning. Medregnet er alle kvindelige funktionærer divideret med alle funktionærer. Opgørelsen er lavet ud fra registreringerne i vores regnskabssystem.

Lønforhold køn

Ledere - Mænd i forhold til kvinder

Opgørelsen indeholder alle udbetalinger i form af løn, bonus udbetalinger og andre monetære udbetalinger for alle ledere. Beregningen er lavet ved at dividere kvindelige leders median løn med mandlige leders median løn. Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i vores regnskabssystem.

Øvrige funktionærer - Mænd i forhold til kvinder

Opgørelsen indeholder alle udbetalinger i form af løn, bonus udbetalinger og andre monetære udbetalinger for alle øvrige funktionærer. Beregningen er lavet ved at dividere kvindelige øvrige funktionærers median løn med mandlige øvrige funktionærers median løn. Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i vores regnskabssystem.

Medarbejderomsætningshastighed

Medarbejderomsætningshastigheden er beregnet på baggrund af alle medarbejdere der frivilligt eller ufri-villigt har forladt organisationen i regnskabsperioden divideret med total FTE. Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i vores regnskabssystem.

Sygefravær

I opgørelsen er medregnet antal sygedage registreret for FTE'er i regnskabsperioden divideret med antal FTE'er. Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i vores regnskabssystem.

Fastholdelse af medlemmer

Opgørelsen er lavet ved at fratække nye medlemmer der er kommet til i perioden fra antallet medlemmer ved årsafslutningen og herefter dividere det tal med antal kunder ved regnskabsperiodens begyndelse.

Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i vores regnskabssystem.

Ledelsesdata

Bestyrelsens kønsdiversitet

Opgørelsen er lavet ved at dividere antal kvindelige bestyrelsesmedlemmer med antallet af bestyrelsesmedlemmer.

Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder

Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder er beregnet ved at opgøre summen pr. bestyrelsesmedlem for bestyrelsesmøde hvor han/hun har været til stede. Den opgørelse divideres med antal bestyrelsesmøder afholdt i perioden gange samlet antal bestyrelsesmedlemmer.

Lønforskel mellem CEO og medarbejdere

Opgørelsen indeholder alle udbetalinger i form af løn, bonusudbetalinger og andre monetære udbetalinger for CEO og dividere det med median løn for alle medarbejdere. Medianløn for alle medarbejdere indeholder løn, bonusudbetalinger og andre monetære udbetalinger. Opgørelsen er lavet ud fra registreringer i vores regnskabssystem.

UN Global Compact

Tabel 19 – AkademikerPensions arbejde i forhold til Global Compacts 10 principper

GLOBAL COMPACTS 10 PRINCIPPER	LÆS MERE OM VORES ARBEJDE	LÆS MERE I DENNE RAPPORT
<p>MENNESKERETTIGHEDER OG ARBEJDSTAGERRETTIGHEDER</p> <p>1: Virksomheder bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt proklamerede menneskerettigheder inden for virksomhedens indflydelsessfære.</p> <p>2: Virksomheder bør sikre, at de ikke medvirker til krænkelse af menneskerettigheder.</p> <p>3: Virksomheder bør opretholde frihed til organisering og anerkende arbejdstageres ret til kollektive forhandlinger.</p> <p>4: Virksomheder bør støtte udryddelse af alle former for tvangsarbejde.</p> <p>5: Virksomheder bør støtte afskaffelse af børnearbejde.</p> <p>6: Virksomheder bør eliminere diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold.</p>	<p>Politik for ansvarlige investeringer</p> <p>Standpunktspapir om konflikt-ramte områder</p> <p>Standpunkt om ansvarlig skat</p> <p>Dialoger med virksomheder</p> <p>Akademikerpension.dk/ansvarlighed</p>	<p>Forord</p> <p>Væsentlighedsvurdering</p> <p>Dilemmaer & udfordringer</p> <p>Ledelse & styring</p> <p>Prioritering 2022</p> <p>Menneske- & arbejdstagerrettigheder</p> <p>Konflikt-ramte områder</p> <p>Diversitet</p> <p>Ansvarlig skat</p> <p>Ansvarlig drift</p> <p>Data & rapporteringsrammer</p>
<p>MILJØ OG KLIMA</p> <p>7: Virksomheder bør støtte en forsigthedsorienteret tilgang til miljømæssige udfordringer.</p> <p>8: Virksomheder bør tage initiativer til at fremme større miljømæssig ansvarlighed.</p> <p>9: Virksomheder bør tilskynde udvikling og udbredelse af miljøvenlige teknologier.</p>	<p>Politik for ansvarlige investeringer</p> <p>Standpunktspapir om fossil energi</p> <p>Klimarisici</p> <p>SFCR-Rapport 2022</p> <p>Dialoger med virksomheder</p> <p>Akademikerpension.dk/ansvarlighed</p>	<p>Forord</p> <p>Væsentlighedsvurdering</p> <p>Dilemmaer & udfordringer</p> <p>Ledelse & styring</p> <p>Prioritering 2022</p> <p>Klima</p> <p>Miljø & Biodiversitet</p> <p>Ansvarlig drift</p> <p>Data & rapporteringsrammer</p> <p>TCFD & Klimarisici</p> <p>Forsikring & Pensions klimarapportering</p>
<p>ANTI-KORRUPTION</p> <p>10: Virksomheder bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse</p>	<p>Politik for ansvarlige investeringer</p> <p>Dialoger med virksomheder</p> <p>Akademikerpension.dk/ansvarlighed</p>	<p>Dilemmaer & udfordringer</p> <p>Ledelse & styring</p> <p>Ansvarlig skat</p> <p>Anti-korruption</p> <p>Data & rapporteringsrammer</p>

TCFD & klimarisici

Klimarelaterede finansielle risici og muligheder

The Financial Stability Board (FSB) er et internationalt organ, der overvåger det finansielle system. I 2015 nedsatte FSB arbejdsgruppen Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), der skal hjælpe organisationer med at strukturere og forstå deres klimarelaterede risici og muligheder og redegøre herom.

AkademikerPension støtter op om TCFD's anbefalinger, der kan øge gennemsigtighed om klimarelaterede oplysninger i de selskaber, vi investerer i og give os bedre information til at vurdere selskabernes risici og muligheder i forhold til klimaforandringerne.

Du kan læse mere om AkademikerPensions arbejde med hver af TCFD's anbefalinger i afsnittet Klima samt i vores separate rapport Klimarisici 2022, der er tilgængelig her: akademikerpension.dk/klimarisici

Forsikring & Pensions klimarapportering

Branchehenstilling

Her finder du AkademikerPensions rapportering under branchehenstillingen til klimarapportering fra Forsikring & Pension. Branchehenstillingen kan læses her: fogp.dk/om-os/branchesamarbejde/pension/klimarapportering/

Se afsnittet Regnskabsprincipper side 79 for uddybning af opgørelsesmetoder.

Tabel 20 – Forsikring & Pensions branchehenstilling til klimarapportering

Klimarapportering	Enhed	Mål	2022	2021	2020	2019
Værdien af investeringerne (og andel af AUM)	DKK mio.		77.429 (58%)	93.248 (61%)	76.653 (55%)	73.227 (57%)
<i>Investeringernes CO₂e - aftryk</i>						
CO ₂ e-udledning fra investeringsaktiver	Tons CO ₂ e	1.157.242 (-26,8% i 2025 ift. 2019)	843.774	1.343.005	1.447.772	1.580.932
- Aktier			240.800	265.229	337.867	374.190
- Virksomhedsobligationer			356.268	792.153	781.305	852.234
- Direkte ejede ejendomme			378	402	377	448
- Private Equity*			59.400	74.705	66.630	79.677
- Infrastruktur*			186.928	210.516	261.594	274.383
CO ₂ e-aftryk fra investeringsaktiver	Tons/mio. kr.		10,9	14,4	18,9	21,6
- Aktier			6,4	5,3	8,1	9,5
- Virksomhedsobligationer			18,8	33,2	38,2	42,7
- Direkte ejede ejendomme			0,17	0,22	0,23	0,25
- Private Equity			5,6	7,3	9,2	11,0
- Infrastruktur			22,1	29,9	48,3	57,5
<i>Aktivt engagement i klimaforbedringer</i>						
Aktivt ejerskab	(henvisning)		Se side 31 og 69 i denne rapport			
Dialoger ifbm. Aktivt ejerskab						
- egne dialoger	Stk.		11	14	-	-
- dialoger via climate action 100+ som lead/co-lead	Stk.		1	1	-	-
- dialoger via ESG-ratingbureau	Stk.		217	247	-	-
- dialoger i alt	Stk.		484	455	-	-
Ejendomsinvesteringers bæredygtighed	(henvisning)		Læs mere her			
<i>Bæredygtighed i forretningsmodeller</i>						
Tilslutning til Paris-aftalen	(henvisning)	1,5 grader	Se akademikerpension.dk/politik-ansvarlig (s. 4)			
Klimarapportering	Enhed	Mål	2022	2021	2020	2019
Investeringer der lever op til EU's bæredygtighedskriterier	%	Mål 2030: 22,5%	7,5%	6,6%	5,95%	6,0%
<i>Virksomhedens egne udledninger</i>						
CO ₂ e-Scope 1	Tons	Mål 2025: 46	60,1	80,7	68,3	60,1
CO ₂ e-Scope 2	Tons	21	42,1	51,0	44,0	53,9
<i>Vedvarende energiandel</i>						
- Indkøbt	%		53	47	49	55
Energiforbrug	GJ		2.285	2.744	2.393	2.361

EU's Disclosure-forordning (SFDR)

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) har til formål at bidrage til standardisering og transparens hos finansielle markedsdeltagere og finansielle rådgivere, som opererer i EU eller med produkter i EU, om hvordan bæredygtighedshensyn integreres i investeringsprocessen, med det formål at slutinvestorer får mulighed for at træffe mere bæredygtige investeringsbeslutninger.

Vi mener, at det er godt og på tide, at der kommer fælles krav og regelsæt for opgørelse og rapportering

på området. Vi ser, at øget transparens og rapportering om bæredygtigrelaterede oplysninger er en rejse, der kun lige er begyndt. Derfor bakker AkademikerPension fuldt op om den Europæiske Unions krav til bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser.

Vi har i 2022 arbejdet med at implementere de oplysningskrav, som EU opstiller. De lovpligtige politikker og oplysningskemaer kan tilgås via vores hjemmeside. Du kan finde dem her: akademikerpension.dk/arkiv/baeredygtighedsrelaterede-oplysninger/

Lovpligtig politik for aktivt ejerskab

Politik for aktivt ejerskab

AkademikerPensions politik for aktivt ejerskab er integreret i "Politik for ansvarlige investeringer", som beskriver AkademikerPensions tilgang til at skabe et højt afkast på et ansvarligt grundlag.

Politikken omfatter alle aktivklasser og gælder både direkte og indirekte investeringer (for eksempel via investeringsforeninger eller fonde) i danske såvel som udenlandske selskaber. Politikken opdateres årligt og offentliggøres på: akademikerpension.dk/politik-ansvarlig

Aktivt ejerskab er - sammen med investeringsrestriktioner og positive tilvalg af ikke mindst klimavenlige investeringer - et centralt middel til at fremme langsigtet og bæredygtig værdiskabelse samt ansvarlig virksomhedsadfærd i de selskaber, AkademikerPension investerer i.

AkademikerPension udøver aktivt ejerskab på flere måder, herunder gennem stemmeafgivelse på selskabernes generalforsamlinger og dialoger om væsentlige emner med ledelsen i de enkelte selskaber. Hvert år holder AkademikerPension indlæg på udvalgte selskabers generalforsamlinger, ligesom pensionskassen stiller aktionærforslag. AkademikerPension samarbejder med andre investorer og eksterne rådgivere, dataleverandører og andre (se mere om vores samarbejder nedenfor) for at styrke og kvalificere indsatsen.

Politikken beskriver samtidig en lang række af de temaer, der er i fokus i AkademikerPensions arbejde med aktivt ejerskab, som for eksempel strategi, langsigtet værdiskabelse, aflønning, god selskabsledelse, klima og ansvarlig virksomhedsadfærd.

AkademikerPension udlåner ikke sine aktier. Dette sikrer, at AkademikerPension altid kan stemme ved generalforsamlingerne for alle børsnoterede aktier i AkademikerPensions portefølje. Samtidig minimeres risikoen for uforvarende at blive forbundet til spekulation i udbytte-skattebetalinger.

Stemmepolitik

AkademikerPensions "Politik for ansvarlige investeringer" uddyber pensionskassens politik for stemmeafgivelse.

AkademikerPension tager konkret stilling til hvert dagsordenspunkt på generalforsamlingerne i danske selskaber med udgangspunkt i blandt andet pensionskassens dialoger med de danske selskaber og anbefalingerne for god selskabsledelse fra Komitéen for god selskabsledelse.

Når det kommer til udenlandske selskaber, tager AkademikerPension selvstændig stilling til punkterne på en lang række generalforsamlinger - dog ikke alle da antallet af selskaber er ganske højt (se punkt 4).

AkademikerPension prioriterer indsatsen med afsæt i en fokusliste samt screening for aktionærforslag inden for bæredygtighed og ansvarlig virksomhedsadfærd, hvor AkademikerPension har identificeret, at AkademikerPensions politik kan afvige fra samarbejdspartners anbefalinger.

På andre punkter harmonerer AkademikerPension med samarbejdspartners, da AkademikerPensions stemmeafgivelser i praksis følger rådgivernes anbefalinger (se punkt 4).

Overvågning og dialog

AkademikerPension foretager en kvartalsvis, global screening af børsnoterede selskaber, herunder danske selskaber. Resultaterne føder ind i pensionskassens prioritering og arbejde med aktivt ejerskab.

AkademikerPension udøver selv aktivt ejerskab over for danske selskaber. Et arbejde, der indgår naturligt i AkademikerPensions løbende dialog med virksomhederne som del af forvaltningen af den danske aktieportefølje.

AkademikerPensions indgående kendskab til markedet og selskaberne giver ofte anledning til at stille spørgsmål til selskaberne for at fremme god selskabsledelse i bred forstand og forebygge overtrædelser af AkademikerPensions politik.

AkademikerPension udsender hvert år et brev til danske selskaber, der forklarer pensionskassens stillingtagen til forskellige generalforsamlingstematikker og elementer af AkademikerPension forventninger til god selskabsledelse.

Samarbejde med rådgivere

AkademikerPension samarbejder - på forskellig vis - blandt andre med rådgiverne og data- og systemleverandørerne fra EOS at Federated Hermes (EOS), Institutional Shareholder Services, MSCI, Carbon Disclosure Project og Sustainalytics om overvågning af porteføljen, stemmeafgivelse og dialog med selskaber.

AkademikerPension går i dialog med de fleste børsnoterede udenlandske selskaber via EOS, mens udvalgte internationale selskaber udvælges til direkte dialoger med AkademikerPension.

Den arbejdsdeling gør, at AkademikerPension kan nå ud til flest mulige selskaber med størst mulig positiv effekt.

Når EOS går i dialog med selskaber på vegne af AkademikerPension og andre investorer, sker det ud fra en vedtaget plan, der bliver opdateret årligt ud fra væsentlighedshensyn.

Planen og relationen til samarbejdspartneren bliver også evalueret årligt.

Samarbejde med andre investorer

AkademikerPension samarbejder med andre investorer, der har tilsvarende målsætninger.

Det kan foregå bilateralt eller som samarbejde gennem eksempelvis samarbejdspartneren EOS, Principles for Responsible Investment (PRI), investor-initiativet Climate Action 100, UN-Convened Net-Zero Asset Owner Alliance og ShareAction.

AkademikerPension kan desuden gå i dialog med eksterne kapitalforvaltere om dialoger med selskaber og/eller stemmeafgivelse ved generalforsamlinger, men begge parter tager selvstændig stilling til stemmeafgivelse og øvrige beslutninger.

Eskalering

AkademikerPension vil som udgangspunkt begynde med en privat dialog med et selskab om ethvert givent emne.

Muligheder for eskalering omfatter for eksempel hyppigere og mere dybdegående møder, henvendelse til selskabets bestyrelse frem for direktion, samarbejde med andre investorer, afgivelse af stemmer imod bestyrelsens anbefaling og fremsættelse af aktionærforslag og/eller spørgsmål på selskabers generalforsamlinger, gruppesøgsmål og i værste fald eksklusion.

AkademikerPension har også valgt at være en aktiv stemme i offentligheden og medierne. Gennem medierne kan vi kaste lys på konkrete problemstillinger og generelle dilemmaer, som vi erfaringsmæssigt ved bidrager til, at selskaberne prioriterer et givet emne højere.

Interessekonflikter

Som langsigtet investor med en relativt homogen medlemsskare er risikoen for interessekonflikter i AkademikerPensions arbejde med aktivt ejerskab begrænset.

AkademikerPension har ikke repræsentanter fra erhvervsorganisationer i bestyrelsen. Derfor er der ikke en nævneværdig risiko for interessekonflikter ved eksempelvis stemmeafgivelse på danske selskabers generalforsamlinger.

Endelig er AkademikerPension ikke aktør i det kommercielle firmapensionsmarked for børsnoterede selskaber. Derfor er risikoen for, at AkademikerPension havner i en interessekonflikt i forhold til et kundeforhold yderst begrænset.

AkademikerPension baserer sig, i videst muligt omfang, på nationalt og internationalt anerkendte retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Dette medvirker også til at undgå eller afbøde eventuelle interessekonflikter.

Der kan dog være interessekonflikter mellem AkademikerPensions stemmepolitik og de valgte rådgivere og samarbejdspartneres stemmepolitikker.

Derfor evaluerer AkademikerPension mindst én gang om året samarbejdspartneres stemmepolitikker og adfærd.

Rapportering

AkademikerPension rapporterer løbende om dialoger med selskaber og stemmeafgivelser på noterede selskabers generalforsamlinger – primært på AkademikerPensions hjemmeside.

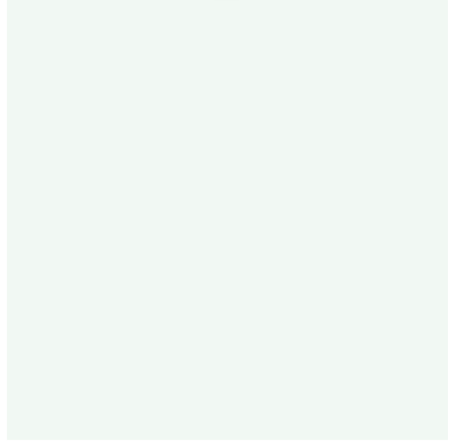
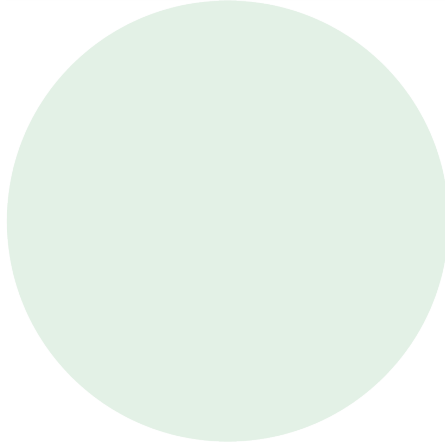
AkademikerPension har siden 2010 offentliggjort, hvordan pensionskassen har stemt på samtlige generalforsamlinger i de børsnoterede selskaber i porteføljen. Stemmeafgivelsen bliver offentliggjort på AkademikerPensions platform for stemmeafgivelser.

Stemmeafgivelserne kan ses her: vds.issgovernance.com/vds/#/ODI2Nw==/

AkademikerPension redegør årligt for vores arbejde med aktivt ejerskab (nærværende redegørelse).

AkademikerPension er med i det FN-støttede investorinitiativ "Principles for Responsible Investment ("PRI") og rapporterer derfor også årligt om AkademikerPensions globale aktive ejerskabsindsats i forhold til dette samarbejde. Grundet tekniske vanskeligheder hos PRI var der ingen rapportering for 2021. Seneste rapport kan hentes på PRI's hjemmeside: unpri.org

PRI-rapporteringen for 2022 følger efter deadline for nærværende rapport.

AkademikerPension
Smakkedalen 8
2820 Gentofte
CVR-nr.: 20 76 68 16
akademikerpension.dk

